

ชาวต๋องขี้ ๑๑

ผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา สมพงษ์ พลະสุรย์

บรรณาธิการ ธรรมศักดิ์ มีอิสระ

สัมภาษณ์ ธรรมศักดิ์ มีอิสระ

ศุภกิจ สีหาบุตร

รุจิเรข แสงจิตต์พันธุ์

วารุณี ธนวรรณิช

ธีระ ชัยยุทธยรรยง

บังอร เอี่ยมรอด

พูนศิริ ไศภารักษ์

ปัทมา วีรเทพพานิช

สมคิด คุณมาศ

สาโรจน์ พึ่งรำพรรณ

เขียน

ธรรมศักดิ์ มีอิสระ

ศุภกิจ สีหาบุตร

รุจิเรข แสงจิตต์พันธุ์

วารุณี ธนวรรณิช

ธีระ ชัยยุทธยรรยง

บังอร เอี่ยมรอด

ภาพ

ธรรมศักดิ์ มีอิสระ

สมคิด คุณมาศ

วารุณี ธนวรรณิช

อนัญญา พัฒนยินดี

ธีระ ชัยยุทธยรรยง

รัชติดา ภังคะญาณ

สาโรจน์ พึ่งรำพรรณ

ภาพปก

รุจิเรข แสงจิตต์พันธุ์

ชีวิตต้องสู้ (เล่ม ๑๑)

กรมวิชาการ

กระทรวงศึกษาธิการ

ชีวิตต้องสู้ (เล่ม ๑๑)

พิมพ์ครั้งที่หนึ่ง
พิมพ์ที่

จำนวน ๒๕,๐๐๐ เล่ม
โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว
เลขที่ ๕๒ ถนนลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร
โทร. ๕๓๘๓๐๒๑, ๕๓๘๓๐๓๓

ผู้พิมพ์ ผู้โฆษณา นายวิเวก ปางพุฒิพงศ์

ISBN 974-10-0836-8

คำนำ

กรมวิชาการ จัดทำหนังสือ ชีวิตต้องสู้ โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อให้เป็นหนังสืออ่านสำหรับเยาวชน ให้เยาวชนเกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เป็นการสร้างเสริมค่านิยมด้านการประกอบอาชีพ บุคคลทุกคนที่ปรากฏชื่อตามเรื่องราวในหนังสือนี้ได้ชื่อว่าเป็นผู้ประสบความสำเร็จในอาชีพอย่างสูง จนได้รับการยกย่องนับถือในท้องถิ่นนั้น หลายคนมีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับกันทั้งประเทศ แนวทางการดำเนินชีวิตของบุคคลเหล่านี้ เป็นแบบอย่างที่ดีที่จะทำให้เกิดแนวคิดในการ “สร้างงาน” ได้อย่างยอดเยี่ยมทุกท่านเป็นคนมีคุณธรรมในการทำงาน และคุณธรรมของท่านเหล่านี้เองที่ส่งผลให้เกิดความสำเร็จในการประกอบอาชีพอย่างน่าภาคภูมิใจ

ในการดำเนินงานจัดทำหนังสือเล่มนี้ กรมวิชาการ ได้ทำหนังสือขอความร่วมมือไปถึงหน่วยแนะแนวประจำจังหวัด และได้ส่งนักวิชาการของศูนย์แนะแนวการศึกษาและอาชีพ ออกไปประสานงานและออกไปสัมภาษณ์เก็บข้อมูลตลอดจนการบันทึกภาพ ในการเขียนเรื่องราวชีวิตจริงของบุคคลในเล่ม ได้พยายามที่จะให้ผู้อ่านได้ทั้งสาระและความเพลิดเพลิน เหมาะสมกับผู้อ่านที่เป็นเยาวชนในระดับมัธยมศึกษาโดยเฉพาะ

กรมวิชาการ หวังเป็นอย่างยิ่งว่า หนังสือเล่มนี้จะอำนวย
ประโยชน์แก่เยาวชนได้อย่างกว้างขวาง และขอขอบคุณผู้ประสบ-
ความสำเร็จในอาชีพทุกท่านที่ได้ให้ข้อมูลที่มีประโยชน์ ตลอดจน
เจ้าหน้าที่หน่วยแนะแนวประจำจังหวัด และครูอาจารย์ที่เกี่ยวข้อง
ที่ได้ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี

พ.ศ. ๒๕๓๓

(นายพนอม แก้วกำเนิด)

อธิบดีกรมวิชาการ

กรกฎาคม ๒๕๓๓

สารบัญ

	หน้า
๑. คนดี ศรีเมืองชล	๑
๒. “หยาดเหงื่อหยดเงิน”	๑๓
๓. คนดังเมืองตราด	๒๓
๔. เพชรน้ำเอกของวงการช่างศิลป์	๓๖
๕. หนึ่งเดียวคนนี้	๕๓
๖. บุญรินทร์ : พรสวรรค์ และพรแสวง สร้างงาน	๖๓
๗. สมบูรณ์ : เจ้าตำรับปลาจ่อม รางวัลที่ ๑	๗๕
๘. เขารวยด้วยเงินพันสอง	๘๖
๙. ลุงสมบุญ : ผู้สืบทอดศิลปะผ้าตีนจกอันล้ำค่า	๙๔
๑๐. ลูกผู้ขายชื่อ ทรงดล	๑๐๐

คนดี ศรีเมืองชล

เด็กหรือเยาวชนที่คิดว่าตนมีคุณสมบัติเหมาะสมกับงานใดก็ตาม และอยากทำงานนั้น ก็ควรเริ่มต้นและเริ่มงานของตนได้เลย “เริ่มตั้งแต่เดี๋ยวนี้”

เพราะโชคผลและคอยผล ที่เกิดขึ้นในอีกสิบปี ยี่สิบปีข้างหน้า นั้น เป็นผลจากการเริ่มต้นของวันนี้...

เขาเป็นเศรษฐี ที่ก้าวขึ้นมาจากความแร้นแค้น ต้องผจญกับความหิวโหย ออดมืองินมื่อ... ความสุขสบายไม่เคยพานพบ...

ชีวิตที่เกิดมาท่ามกลางความยากจนทำให้เขาต้องอดทนทำงานทุกอย่างเพื่อความอยู่รอด ด้วยความกระเบียดกระเสียนมานานปี ไม่เคยสุร่ยสุร่าย ทิ้ง ๆ ขว้าง ๆ เพราะไม่มีของเหลือให้ทิ้ง ทุกอย่างต้องประหยัด

สถิตย์ กาญจนวิสิษฐ์ผล ชายสูงอายุวัย ๖๔ ปี เขาเกิดที่สลัมทะเล ตำบลแสนสุข อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี เป็นบุตรคนโตและมีน้องร่วมท้องเดียวกันอีก ๔ คนของนายสนั่น นางอิม บานแย้ม ซึ่งเป็นชาวประมงเลี้ยงหอยนางรม

เริ่มเรียนหนังสือครั้งแรกเพราะความจำเป็น เขาถูกบังคับให้ไปเรียนหนังสือ เมื่ออายุได้ ๑๐ ขวบ

ชีวิตวัยเด็กของเขาไม่เคยจะอยู่อย่างสุขสบาย ต้องช่วยพ่อแม่ทำงานทุกอย่าง เช่น ก่อไฟหุงข้าว บัดกวาด เช็ด ถูบ้าน และตักน้ำใส่ตุ่ม เสร็จแล้วจึงเดินไปโรงเรียน “วัดแจ้งเจริญตอน” ใกล้ตลาดหนองมน ซึ่งอยู่ห่างจากบ้านของเขาประมาณ ๕-๖ กิโลเมตร และไปโรงเรียนสายเป็นประจำ จึงถูกคุณครูทำโทษเป็นประจำทุกวัน

สถิตย์ กาญจนวิสิษฐผล เริ่มสู้รบกับสงครามชีวิตครั้งแรกเมื่อตอนเข้าเรียนหนังสือ เริ่มต้นจากการรับจ้างเลี้ยงควาย เพื่อหารายได้มาเป็นค่าอาหารกลางวันและค่าขนม โดยได้รับเงินค่าจ้างเลี้ยงควายเดือนละสองบาทห้าสิบสตางค์

นอกจากรับจ้างเลี้ยงควายแล้ว เด็กชายสถิตย์ ยังรับจ้างโกนหัว บวชนาคพและบวชแก้บน ที่วัดแจ้งเจริญตอนอีกด้วย ซึ่งระยะเวลาการบวชแต่ละครั้งประมาณ ๓-๗ วัน และพอถูกจับโกนหัวบวช ก็จะขอเงินค่าจ้างครั้งละ ๑ บาททันที เด็กนักเรียนที่โรงเรียนวัดแจ้งเจริญตอนจะมีเขาเพียงคนเดียวที่ยึดอาชีพนี้ ในปีหนึ่ง ๆ จะรับจ้างโกนหัวบวชนาคพ บวชแก้บน ปีละประมาณ ๖-๗ ครั้ง

เขาเรียนหนังสือและรับจ้างทำงานสารพัด ขอให้ได้เงินจนกระทั่งจบชั้นประถมปีที่ ๔ เมื่ออายุได้ ๑๕ ปี

พอจบชั้น ป.๔ ในปี พ.ศ. ๒๔๘๖ เขาไปทำงานเป็นลูกจ้างล้างจานที่ร้านขายก๋วยเตี๋ยว ในตลาดนาเกลือ อำเภอ

สถิตย์ กาญจนวิสิษฐ์ผล

บางละมุง จังหวัดชลบุรี แต่ล้างจานได้ประมาณ ๒ เดือน ก็ต้องลาออก ทำต่อไปไม่ไหว เพราะมือเปื่อย เป็นแผลทรมานมาก

ต่อจากนั้นก็ไปทำงานเป็นชาวประมง รับจ้าง “จับโป๊ะ” ที่ชายหาดบางแสน โดยเริ่มงานจากการทำหน้าที่หุงข้าวให้คนงานกิน แล้วก็เรียนรู้งานการ จับโป๊ะ เอาเอง

สำหรับวิธีการ จับโป๊ะ ก็คือ เขาและคนงานประมาณ ๔-๕ คน นำเรือออกไปกลางทะเล เพื่อเอาอวนลงแล้วลากอวน แต่ถ้าเป็นท้องทะเลลึก ก็จะใช้คนงานมากขึ้นประมาณ ๕-๗ คน โดยได้รับค่าจ้างเดือนละ ๗ บาท

สถิตย์ กาญจนวิสิษฐผล ใช้จ่ายเงินที่หาได้จากหยาดเหงื่อแรงงานอย่างประหยัด เขาใช้เงินเพียงวันละ ๕ สตางค์ ซื้อขนมกิน ส่วนเงินที่เหลือจะเก็บไว้ และจะส่งไปให้พ่อแม่ใช้จ่ายบ้าง เขาเป็นชาวประมง จับโป๊ะ ได้ ๒ ปีเศษก็ออกจากงาน เดินทางกลับบ้านมาอยู่กับพ่อแม่ และได้ซื้อเรือมาดราคาราค่าละ ๑๓ บาท ทำมาหากินด้วยการวาง “เบ็ดราว” แต่รายได้ก็ไม่แน่นอน พอกินไปวัน ๆ

คนเรานั้น การฝึกตนเองให้มีนิสัยขยันทำงาน ไม่ใช่เรื่องที่ทำได้ง่าย ๆ เหนือสิ่งอื่นใด ต้องมีวิญญานของคนสู้งานหนัก

สถิตย์ กาญจนวิสิษฐผล เป็นคนสู้งาน เขาทำงานทุกอย่างโดยไม่คำนึงว่าจะเป็นงานหนักหรืองานเบา

เขาทำงานกับคนจีน ฝึกหัดพูดภาษาจีนกลางและภาษาแต้จิ๋ว โดยเป็นลูกจ้างทำงานแบกปูน หาบอิฐ ได้ค่าจ้างวันละ ๗๐ สตางค์

ต่อมาก็มาทำงานเป็นลูกเรือ นำสินค้าไปส่งที่บางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา ได้ค่าจ้างเที่ยวละ ๘ บาท บางทีก็รับจ้างขนหอยนางรมมากรุงเทพฯ เขาทำงานจนอายุได้ ๒๐ ปี ก็ถูกเกณฑ์เป็นทหารเรือ เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๘๕

สถิติ ภาณุจนวิสิษฐผล เป็นทหารเรือ ครบ ๒ ปี จึงออกมาทำงานเป็นนายท้ายเรือรับจ้างเดินเรือ ขนสินค้า กุ้ง ปู ปลา หอย และน้ำมัน

เขาเดินเรือขึ้นล่องระหว่าง นาเกลือ จังหวัดชลบุรี สมุทรปราการ สมุทรสงคราม จันทบุรี และอำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี ในที่สุดก็พบรักและแต่งงานกับคุณจ๋วย สาวสวย ชาวบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ซึ่งทำงานรับจ้างแคะหอยนางรมอยู่ที่บางพลี

เกี่ยวกับการแคะหอยนางรมนั้น คุณจ๋วยได้เล่าถึงวิธีการแคะหอยให้ฟังว่า...

การแคะหอยนางรมโดยทั่วไป จะใช้มีดเหล็กกล้าชั้นดี ปลายแหลมค่อย ๆ แคะหอย เพราะเปลือกหอยแข็งและแคะยาก จึงต้องใช้ความระมัดระวังเป็นพิเศษ ถ้าแคะหอยพลาด ก็อาจจะแทงมือตนเองได้

การจะทำงานอะไรก็ต้องอาศัยฝีมือและความชำนาญ

การแคะแคะหอยนางรมก็เหมือนกัน เมื่อแคะแคะหอยแล้วจะต้องได้หอยที่ต้องเป็นตัวสมบูรณ์ หอยจะต้องไม่แห้ว ไม่แตก ไม่และ จึงจะมีคนจ้างให้ทำงาน ซึ่งค่าจ้างแคะแคะหอยในสมัยนั้น

เขาคิดค่าจ้างให้ถ้วยตะไลละหนึ่งสตางค์ แต่ถ้าและเป็นกะละมังก็จะได้ค่าจ้างแค่กะหอย ประมาณหนึ่งบาทกว่า

ชีวิตภายหลังการแต่งงาน เขาและภรรยาทำงานทุกอย่างขอให้มีคนจ้างและได้เงิน แม้ว่าจะเป็นงานหนักแสนหนักก็ตาม เขาทำงานทุกอย่างแม้กระทั่งรับจ้างขุด “โคก” หรือเนินดิน โดยได้รับค่าจ้างเป็นเงิน ๕๐๐ บาท

ในการขุดโคกนั้น เขาเล่าว่า ต้องมีเคล็ด คือ ห้ามมองถ้ามองแล้วคนโบราณบอกว่าจะขุดไม่หมด ไม่เสร็จ เขากับภรรยาต่างช่วยกันขุดโคก ทั้งกลางวันและกลางคืน กว่าจะขุดเสร็จได้เงินค่าจ้าง ๕๐๐ บาท นั้น แสนจะเหน็ดเหนื่อย จนเลือดตาแทบกระเด็น

ในปี พ.ศ. ๒๔๙๗ เขาเปลี่ยนอาชีพจากลูกจ้างเดินเรือมาทำครกหินและทำไม้ ขณะเดียวกันก็จะรับซื้อ ปลา กุ้ง ปู หอย มาค้าขาย ส่งให้ตลาดเก่าในกรุงเทพฯ แต่ทำการค้าขายได้ไม่นานก็มีปัญหา เมื่อเขาถูกองค์การสะพานปลา แจ้งตำรวจจับโดยกล่าวหาว่าค้าปลาเถื่อน เนื่องจากการค้าขาย ปลา กุ้ง ปู หอย ของเขาผิดระเบียบไม่ได้เข้าเป็นสมาชิกองค์การสะพานปลาตามที่ทางราชการได้กำหนดเป็นระเบียบและวิธีการปฏิบัติเอาไว้

สถิติ์ กาญจนวิสิษฐ์ผล ได้หันมาซื้อเรือจับปลา ทำอวนลอย อวนลาก และไปจับปลาแถวเกาะสีชัง เกาะพัง จังหวัดตราด และที่จังหวัดสงขลา แต่ก็จับปลาไม่ค่อยได้มากนัก หน้าข้าวอวนและเครื่องมือจับปลา ถูกขโมยลักตัดเอาไปหมด ไม่มีทุนรอนทำต่อไป จึงต้องเลิกกิจการ และขายทุกสิ่งทุกอย่างไปเพื่อใช้หนี้

ช่วงชีวิตตอนล้มเหลวจากการทำประมงเรือวนนี้ เขาอายุได้ ๓๓ ปี มีลูก ๘ คน เป็นตอนที่เขายากจนและลำบากที่สุด เพราะต้องซื้อปลายข้าวมากิน

เพื่อนหลายคนเมื่อเห็นสภาพชีวิตความยากจนของเขาแล้ว ต่างสงสาร หลายคนแนะนำให้ไปแจ้งความประสงค์ เพื่อขอรับความช่วยเหลือที่อำเภอเนื่องจากมีลูกหลายคน แต่เขาก็กั๊กพันธุทนเอาไม่ยอมไปแจ้งขอความช่วยเหลือ ทุก ๆ วันก็จะให้ภรรยาไปเดินหาหอยเสียบริมชายหาดเอามาผัดให้ลูกกินก็พออยู่รอดไม่อดตาย

ถึงแม้จะแทบสิ้นเนื้อประดาตัวแต่เขาก็สู้ไม่ถอย เพราะคิดว่า ไม่มีอะไรที่เขาจะทำไม่ได้

เขากล่าวว่า... อุปสรรคเป็นตัวสร้างเขาให้เป็นคนแข็งแกร่ง อุปสรรคก็คือแรงผลักดันให้เขาก้าวไปสู่ความสำเร็จ เพราะอุปสรรคจะเป็นตัวทดสอบว่าเขาเป็นผู้มีความสามารถในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้หรือไม่...

ในกิจการค้าทุกประเภท ใครแข็งแกร่งก็ยืนหยัดอยู่ได้ ใครอ่อนแอกว่าก็ล้มละลายขายกิจการไป

เขาถือหลักสัจธรรมที่ว่า ไม่มีใครที่ประสบความสำเร็จครึ่งแล้วครึ่งเล่า โดยไม่เคยพลาดพลั้ง พ่ายแพ้ หรือผิดหวัง

แต่ความล้มเหลวก็ได้สอนบางสิ่งบางอย่างให้แก่เขามาก บ้างน้อยบ้างตามควรแก่กรณี

สถิตย์ กาญจนวิสิษฐผล เริ่มต้นทำมาหากินใหม่ เมื่ออายุได้ ๓๕ ปี เริ่มจากการรับซื้อหอยนางรมจากชาวบ้าน และเลี้ยงหอยนางรมด้วยตนเอง

เขาเล่าว่า... พ่อแม่ของเขาเป็นคนเก่าแก่ที่ริเริ่มเลี้ยงหอยนางรมเป็นคนแรกในประเทศไทย โดยได้เริ่มเลี้ยงครั้งแรกที่บริเวณแหลมแท่น บางแสน ซึ่งวิธีเลี้ยงก็ทำกันอย่างง่าย ๆ ตามธรรมชาติ ด้วยการเอาหินมาก่อทำเป็นแท่ง เป็นแนวริมทะเล และจะเว้นระยะห่างกันพอประมาณ ปัจจุบันการเลี้ยงหอยนางรมที่บริเวณแหลมแท่น ทำไม่ได้อีกแล้ว เพราะน้ำเสีย หอยนางรมอยู่ไม่ได้จะตายหมด

ธุรกิจการค้าขายหอยนางรมสดของเขาดำเนินไปด้วยดี เขาได้ตั้งร้านชื่อ “จิ้นฮวด” เปิดขายหอยนางรมสด และขายของทะเลแห้งทุกชนิด และได้ตั้งโรงงานแคะหอยนางรมที่ตำบลแหลมแท่น ในปี พ.ศ. ๒๕๑๐ แต่เปิดโรงงานอยู่ได้ระยะหนึ่ง ก็ถูกกรมโรงงานอุตสาหกรรมสั่งปิดโรงงาน เนื่องจากการปล่อยน้ำเสียลงทะเล และไม่ได้ตั้งเครื่องกำจัดน้ำเสียให้เป็นไปตามกฎระเบียบของกรมโรงงานอุตสาหกรรม

แม้ว่าจะประสบปัญหาและอุปสรรคครั้งแล้วครั้งเล่า แต่เขาก็ไม่เคยหมดกำลังใจและย่อท้อ

ความที่อยากจะเป็นเจ้าแกและอยากให้ลูกเมียสบาย ทำให้เขามีกำลังใจที่จะต่อสู้ต่อไป แต่ถ้าจะค้าขายเฉพาะหอยนางรมสด และของทะเลแห้งอย่างเดียว คงจะไปไม่รอด เพราะมีคู่แข่งที่ทำ

การค้าเช่นนี้อยู่มากมาย ดังนั้นเมื่อเขาคิดจะทำการค้าเช่นนี้ต่อไป เขาก็ตัดสินใจค้าขายให้ครบวงจร นั่นคือต้องทำน้ำมันหอย ซอสพริก และของใช้ภายในครัวเรือนพร้อมกันไปด้วย

สถิตย์ กาญจนวิสิทธิ์ผล ก่อตั้งบริษัท จิ้นฮวด จำกัด ขึ้นมาใหม่อีกครั้งหนึ่ง เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๐ และย้ายโรงงาน จากสถานที่เดิมที่ตำบลแหลมแท่น มาอยู่ที่ข้างเขาสามมูก และเริ่ม ผลิต ซอสน้ำมันหอย ซอสพริก ซอสปรุงรส และแป้งกรอบ ตราฉลากทอง โดยมอบให้บริษัทล็อกชเลย์ เทรดิง จำกัด เป็นผู้แทนจำหน่ายผลิตภัณฑ์สินค้า ประมาณ ๕ ปี ก็เปลี่ยนมาให้ บริษัทยูนิบราเดอร์ จำกัด เป็นผู้แทนจำหน่าย

การจำหน่ายขายผลิตภัณฑ์ซอสน้ำมันหอย ตราแม่ครัว และสินค้าตราฉลากทองดำเนินไปด้วยดี สถิตย์ กาญจนวิสิทธิ์ผล ตัดสินใจตั้งบริษัทจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์เพื่อรับช่วงการจำหน่าย ผลิตภัณฑ์สินค้าทุกชนิดของบริษัท จิ้นฮวด จำกัด โดยใช้ชื่อ บริษัทที่ตั้งใหม่ว่า บริษัท ตราแม่ครัว จำกัด ซึ่งตั้งอยู่ที่เลขที่ ๑๑/๕๐-๕๓ ถนนพัฒนาการ ตำบลสวนหลวง อำเภอพระโขนง กทม. ๑๐๑๑๐

ผลิตภัณฑ์สินค้าของเขา เช่น ซอสน้ำมันหอย ตราแม่ครัว ซอสพริกตราฉลากทอง ซอสปรุงรสตราฉลากทองและแป้งกรอบ ตราฉลากทอง เป็นผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพ และได้เครื่องหมาย เชลล์ชวนชิม และเครื่องหมายรับรองจากภาครัฐบาล (กรม วิทยาศาสตร์) และภาคเอกชนประกันคุณภาพ

เขาได้รับโล่เกียรติยศ ผลิตภัณฑ์ยอดเยี่ยม “ซอสหอยนางรมตราแม่ครัว” ประจำปี พ.ศ. ๒๕๓๑ และ พ.ศ. ๒๕๓๒ ติดต่อกัน ๒ ปีซ้อนจาก ฯพณฯ พิชัย รัตตกุล รองนายกรัฐมนตรี ...ได้รับรางวัลคุณภาพ ผลิตภัณฑ์ยอดเยี่ยม (EUROPE AWARD) จากกรุงปารีส ประเทศฝรั่งเศส เมื่อวันที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๓๒

เขาภูมิใจที่ได้รับเกียรติยศ ชื่อเสียงจากทั้งในประเทศและต่างประเทศ

สำหรับความสำเร็จทั้งหลายทั้งปวงของเขาจริง ๆ นั้น เขากล่าวว่า...คงมิใช่เพียงการขายผลิตภัณฑ์สินค้าให้ได้มากมาก หรือการขยายสถานที่ให้กว้าง ซ้ำอุปกรณ์เพิ่ม หรือปรับปรุงงานให้ทันสมัย แต่น่าจะขึ้นอยู่กับระบบการบริหารและการควบคุมงาน การมีพนักงานที่มีคุณภาพ และการร่วมแรงร่วมใจกันทำงานทั้งหมู่คณะ เพราะถ้าขาดสิ่งเหล่านี้ บริษัท จินฮวด จำกัด ก็คงจะอยู่ไม่ได้

เมื่อเราถามถึงชีวิตครอบครัว สติชัย กาญจนวิสิษฐ์ผล กล่าวว่าเขาอยากให้อีก ๆ หลาน ๆ สืบทอดกิจการของเขาต่อไป เขากำหนดนโยบายการมอบหมายงาน และแบ่งหน้าที่ให้อีก ๆ ได้มีส่วนร่วมกันรับผิดชอบ โดยจะจ่ายเป็นเงินเดือนให้อีกทุกคน ส่วนการกินอยู่ภายในบ้านจะเป็นของ “กงสี” โดยมีคุณจ๋วย ศรีภรรยา เป็นผู้ดูแล

ปัจจุบัน สถิตย์ กาญจนวิสิทธิ์ผล มีความสุขสำราญอยู่
บนกองเงินกองทอง มีกินมีใช้อย่างเหลือเฟือ แต่เขาก็ไม่เคยทำตัว
ฟุ้งเพื่อไปกับสังคมที่ระเริงด้วยแสงสี

เขาเป็นคนไม่มีพิธีรีตอง ใช้ชีวิตประจำวันอย่างง่าย ๆ และ
ใส่บาตรในตอนเช้าทุกวันมิได้ขาด

เขาสอนลูกให้รักเกียรติและศักดิ์ศรี โดยเปรียบเทียบให้
เห็นว่า...

...เงินอกได้เหมือนเมล็ดพันธุ์ ความเชื่อถือในตัวของคุณก็
เช่นกัน ลูก ๆ จะต้องเพาะความเชื่อถือ ให้ปรากฏแก่ผู้อื่น

เขาเองกว่าจะสร้างตัวขึ้นมาได้ก็ต้องสร้างความเชื่อให้
กับสถาบันการเงินเหมือนกัน เขาเคยฝากเงินกับธนาคาร จำนวน
๑๕,๐๐๐ บาท ฝาก ๆ ถอน ๆ เงินจำนวนนี้ทุกวัน สลับสับเปลี่ยน
หมุนเวียนถึง ๕ ธนาคาร เป็นการสร้างเครดิตให้กับตนเองจน
ธนาคารเชื่อถือ และให้เครดิตการกู้ยืมเพื่อลงทุนแก่เขา

สิ่งหนึ่งที่เป็นความจริง และไม่สามารถจะปฏิเสธได้ก็คือ

...กว่าจะหาเงินจำนวนหนึ่งแสนบาทแรกได้ เขาใช้เวลา
ตั้งนาน และลำบากมากกว่าการหาเงินล้านที่สองมากนัก

อย่างไรก็ตาม ถึงจะร่ำรวยอย่างไร แต่เขาก็ไม่ตระหนี่
เหมือนเศรษฐีคนอื่น ๆ เขายังคงบริจาคเงินให้กับการกุศลต่าง ๆ
อย่างสม่ำเสมอมิได้ขาด เช่น บริจาคเงินให้โรงเรียนบ้านแหลมแท่น
สี่แสนบาท และบริจาคเงินให้โรงเรียนวัดเตาปูน สองแสนบาท

เพื่อจัดตั้งเป็นกองทุนแล้วนำดอกผลที่ได้มาใช้ในโครงการเลี้ยงอาหารกลางวันแก่เด็กยากจน

สถิตย์ กาญจนวิสิษฐ์ผล ได้ให้ข้อคิดในการทำงานว่า...

การร่ำเรียนสูง ๆ เพื่อจะได้เป็นใหญ่เป็นโตนั้น คงจะเป็นกันไม่ได้ทุกคน แต่เด็กก็สามารถสร้างสรรคงานอาชีพของตนให้ดีเท่าที่สังคมต้องการได้เช่นกัน

เด็กหรือเยาวชนที่คิดว่าตนมีคุณสมบัติเหมาะสมกับงานใดก็ตาม และอยากทำงานนั้น ก็ควรเริ่มต้นและเริ่มงานของตนได้เลย “เริ่มตั้งแต่เดี๋ยวนี้” เพราะโซคลาภ และดอกผลที่เกิดขึ้นในอีกสิบปี ยี่สิบปีข้างหน้า นั้น เป็นผลจากการเริ่มต้นจากวันนี้...

สิ่งสำคัญของการทำงาน ก็คือ การประกอบอาชีพสุจริตด้วยความขยันหมั่นเพียร

เมื่อทำงานได้เงินน้อยก็ควรใช้น้อยเพราะเงินทองหายาก เมื่อทำได้มากก็เก็บสะสมไว้ใช้จ่ายเมื่อถึงคราวจำเป็น การใช้จ่ายฟุ่มเฟือย จะทำให้เราไม่เหลืออะไร

ขอให้เด็กทุกคน จงพยายามต่อสู้ต่อไป เพราะความพยายามเท่านั้นที่จะทำให้คนเราประสบความสำเร็จได้ตั้งใจ

ผู้ที่ต้องการจะประสบความสำเร็จ จะต้องมีความมุ่งมั่นหมายในชีวิตที่แน่นอน ต้องนึกถึงเป้าหมายที่ตนต้องการ วางแผนอาชีพตามความเป็นจริง แล้วหาทางไปสู่จุดหมายนั้นด้วยความรอบคอบ...

ประวัติชีวิตการต่อสู้ของเขา ให้แนวทางการดำรงชีวิตแก่เรามากมาย

ความสำเร็จในการประกอบอาชีพของเขาเกิดขึ้นได้จาก...
ความทะเยอทะยาน การทำงานอย่างไม่หยุดยั้ง การทำงานอย่าง
เอาจริงเอาจัง และการรู้จักประหยัด

เขามีคติประจำใจในการทำงานว่า... “ทำทุกอย่างด้วย
ตนเอง ด้วยความมานะพยายามไม่ทอดถอนจนประสบความสำเร็จ”

จากชีวิตจริงของ คุณสถิตย์ กาญจนวิสิษฐ์ผล เลขที่ ๕๐๐
ถนนอ่างศิลาบางแสน ตำบลแสนสุข อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี

สัมภาษณ์ : นายธรรมศักดิ์ มีอิศระ

: นายสมคิด คุณมาศ

: นายศุภกิจ สีหาบุตร

เขียน : นายธรรมศักดิ์ มีอิศระ

ภาพ : นายสมคิด คุณมาศ

วัน เดือน ปี : ๒๔ มีนาคม ๒๕๓๓

“หยาดเหงื่อหยดเงิน”

“ไปไหน บ่อย” คำทักทายด้วยท่าทีดูถูก เยาะหยันของเพื่อนที่เคยร่วมชั้นเรียนกันมา เป็นความเจ็บปวดที่ฝังลึกมานาน และถูกตอกย้ำครั้งแล้วครั้งเล่า แต่ เวทย์ กิวัฒนา ได้เก็บความรู้สึกที่ไม่พึงปรารถนา แปรเปลี่ยนเป็นพลังแห่งการต่อสู้ เขาสู้มานานแล้ว สู้ด้วยแรงงาน “แรงงานเป็นทุนที่เรามีอยู่กับตัว ไม่นั่งรอโอกาส ไม่รอความช่วยเหลือจากใคร อยากได้อะไรก็ใช้แรงงานนั้นแหละหาเอาเอง”

“ตอนเด็ก ๆ ผมฝันว่า ผมจะเรียนหนังสือให้สูง และอยากจะทำงานรับราชการเป็นครูตามชนบท ได้เงินเดือนสักหนึ่งพันบาทก็พอใจแล้ว

ฝันของเวทย์ กิวัฒนา กลับกลายเป็นฝันค้าง เพราะเวทย์ถูกกำหนดให้เกิดมาในครอบครัวที่มีฐานะยากจน พ่อแม่ต้องเช่าที่ดินคนอื่นทำนา ทำไร่ เลี้ยงปากเลี้ยงท้องตนเอง และลูก ๆ อีก ๘ ชีวิต ปีหนึ่ง ๆ จะเก็บเกี่ยวข้าวได้ประมาณ ๗๐-๘๐ หาบ ผลผลิตที่ได้จะต้องแบ่งสรรปันส่วนให้กับเจ้าของที่ดินครึ่งหนึ่ง อีกครึ่งหนึ่งที่เหลือพ่อแม่จะแบ่งเป็น ๒ ส่วน ส่วนหนึ่งเก็บไว้กินเอง อีกส่วนหนึ่งนำไปขายเป็นค่าใช้จ่ายในครอบครัว ทุกคนต้องมีชีวิตอยู่อย่างกระเป๋ยดกระเสีร ทั้งเรื่องที่อยู่และอาหารการกิน โอกาสที่จะ

พานพบกับอาหารครบทั้ง ๓ มื้อในแต่ละวันนั้น เป็นเรื่องเหลือปากว่าแรงจริง ๆ

ภาระหน้าที่ในครอบครัวที่เวทย์ต้องมีส่วนรับผิดชอบ มีทั้งงานบ้าน เก็บผัก หาปลาตามนาตามสวน ทำอาหาร หาน้ำเลี้ยงน้อง เรื่อยไปจนถึงทำไร่นา นับเป็นอุปสรรคสำคัญที่ทำให้เขาต้องขาดโรงเรียนบ่อย ๆ และจากสภาวะแวดล้อมบีบให้เวทย์ต้องออกจากโรงเรียน หลังจากที่เรียนจบชั้น ป.๔ ถึงอย่างไรเขาก็ไม่มีโอกาสได้เรียนสูงกว่านี้เพราะเขาต้องแบ่งโอกาสให้น้องอีก ๖ คน ได้เรียนหนังสือบ้าง

เด็กอายุ ๑๒ ขวบ มีความรู้แค่ ป.๔ ฐานะยากจน จะมีทางเลือกสำหรับอนาคตสักกี่ทาง เวทย์มิได้สนใจนัก เขาคิดแต่เพียงว่าทำอย่างไรเขาจะหาเงินได้ เงินเท่านั้นที่จะช่วยครอบครัวเขาได้ในขณะนี้

บ้านของเวทย์อยู่ในเขตอำเภอเมืองของจังหวัดน่านก็จริง แต่มีได้อยู่ในแหล่งชุมชนสภาพแวดล้อมที่เขาสัมผัสทุกวี่ทุกวันคือท้องไร่ท้องนา งานแรกที่เวทย์ได้ทำจึงหนีไม่พ้นเด็กเลี้ยงควาย ได้ค่าตอบแทนจากเพื่อนบ้านเป็นข้าวเปลือกเล็ก ๆ น้อย ๆ พอใช้ประทังชีวิตได้บ้าง

ความแร้นแค้นทำให้ครอบครัวของเขาต้องดิ้นรนหาหนทางที่จะเพิ่มพูนรายได้ พ่อแม่จึงตัดสินใจเช่าที่ทำนาเพิ่มขึ้นอีกแปลงหนึ่ง ทุกคนต้องทำงานหนักขึ้นกว่าเดิมซึ่งหนักอยู่แล้ว

“ผมคิดว่า แรงงานของตัวเองเป็นทุนที่ดีที่สุดสำหรับคนยากจน”

เวทย์ กิวัฒนา

ด้วยเหตุนี้ เวทย์และพี่ชาย จึงใช้ช่วงเวลาที่รอเก็บเกี่ยวพืชผล ไปทำงานก่อสร้างได้ค่าแรงวันละ ๑๐ บาท งานหนักมากสำหรับเด็กวัยเล็ก อายุ ๑๕-๑๖ ปี แต่เขาก็ตั้งใจที่สามารถใช้แรงงานแลกเงินได้

เวทย์ ยอมรับว่า เขาหิวเงินมากกว่าหิวข้าว เงินที่หามาได้แต่ละวันต้องนำมาจุนเจือครอบครัว วันใดถ้าเขาหยุดงานก่อสร้างไปช่วยทำนาเท่ากับครอบครัวขาดรายได้ ต่อมาในระยะหลังเขาจึงหันมาทำงานก่อสร้างเต็มตัว ได้ค่าแรงเพิ่มขึ้นเป็นวันละ ๑๒ บาท งานผสมปูน หิ้วปูน แบกของมาช่วยด้านตัดเหล็ก ผูกเหล็ก

“ชีวิตผมคงจะต้องอยู่กับงานก่อสร้างไปอีกนาน ถ้าไม่มีวันนั้น”

วันที่ เวทย์ ต้องคิดและตัดสินใจอย่างหนักระหว่างงานก่อสร้างที่ทำอยู่ กับการเป็นบ้อย ที่โรงแรมอมรศรี ในจังหวัดน่าน ซึ่งเป็นงานที่ผู้คนต่างก็พากันเมิน

เวทย์ ไม่เคยเกี่ยงงานหนัก งานอะไรก็ได้เขาไม่เคยเลือกขอให้ป็นงานสุจริตเท่านั้น แต่ผลประโยชน์ที่จะได้รับจากการเป็นบ้อย เดือนละ ๒๐๐ บาท และยังได้ค่าทิปเป็นค่าบริการอีกต่างหาก รวมแล้วตกเดือนหนึ่งจะได้ประมาณ 400 บาท และโรงแรมยังให้ที่พัก อาหารอีก ๓ มื้อด้วย นับเป็นข้อเสนอที่ทำให้เขาตัดสินใจรับงานบ้อย ทันที

จากหนุ่มก่อสร้างวัย ๒๑ ปี ผิวดำ ผอมแห้ง ที่ตรากตรำกับงานก่อสร้างมาเป็นเวลาราว ๕-๖ ปี ก็ถูกเรียกว่า บ้อย เวทย์ต้องทำงานทุกอย่าง ตั้งแต่ทำความสะอาด ยกของ คอยอำนวยความสะดวก

ความสะดวกให้กับแขกที่มาพัก และงานอื่น ๆ สุดแต่นายจ้างจะเรียกใช้

ไม่ใช่เรื่องแปลกที่ใคร ๆ ต่างก็เรียกเขาว่า บ้อย แต่เขารู้สึกเจ็บปวดเมื่อได้ยินคำว่า “ไปไหน บ้อย” คำหักทลายด้วยท่าทีดูถูก เยาะหยัน ของเพื่อนที่เคยร่วมชั้นเรียนกันมาเป็นความเจ็บปวดที่ฝังลึกมานาน และถูกตอกย้ำครั้งแล้วครั้งเล่า แต่ เวทย์ กิวัฒนา ได้เก็บความรู้สึกที่ไม่พึงปรารถนา แปรเปลี่ยนเป็นพลังแห่งการต่อสู้ เขาสู้มานานแล้ว สู้ด้วยแรงงาน “แรงงานเป็นทุนที่เรามีอยู่กับตัว ไม่นั่งรอโอกาส ไม่รอความช่วยเหลือจากใคร อยากได้อะไรก็ใช้แรงงานนั้นแหละหาเอาเอง”

“อาซีฟบ้อย ทำให้ผมรู้จักคนมากขึ้น หูตากว้างขวางขึ้น เวลาเห็นใครเขาทำอะไรแล้วได้ดื่อก็คิดถึงตัวเองว่าทำอย่างนั้นได้หรือไม่”

และแล้ววันเวลาแห่งการเสาะแสวงหาสิ่งที่ต้องการก็มาถึง เวทย์ไปตัดผมที่ร้านตัดผมผู้หญิง ที่มีช่างเป็นผู้ชาย สายตาของเขาเฝ้าติดตามมองภาพช่างที่กำลังตัดผมเขา ซึ่งปรากฏบนกระจกเงาบานใหญ่ เขามิได้มองเพราะอยากเห็นทรงผมที่สวยงามบนใบหน้า แต่เขามองภาพที่เคลื่อนไหวไปมา แล้วคิดว่า เขาน่าจะทำได้

ความคิดนี้ติดค้างอยู่ในใจเขาหลายวัน จนกระทั่งได้ฟังประกาศข่าวจากวิทยุว่าศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดน่าน เปิดสอนหลักสูตรเสริมสวยสำหรับประชาชนทั่วไป โดยเสียค่าธรรมเนียมเพียงเล็กน้อย และเขาสามารถใช้เวลาที่ออกเผลแล้ว

ไปเรียนได้ เวทย์ไม่เหลือความลังเลอยู่เลย รีบไปถามหาข้อมูลเพิ่มเติม เพื่อจะได้ไปสมัครเรียน

แม้ว่าแม่จะไม่เห็นด้วยที่ผู้ชายจะเรียนเสริมสวย ควรจะเรียนทางช่างมากกว่า แต่ เวทย์ไม่ชอบงานช่าง เขาอยากจะทำงานสะอาดเนื้อตัวไม่เปรอะเปื้อนมอมแมม ในที่สุดแม่และน้อง ๆ ก็ต้องยอมเป็นหุ่นให้เวทย์ หัดซอย เซท ดัด และพันแกน

“ผมขออาชีพนี้ และมั่นใจว่าจะทำอาชีพนี้ได้ดี”

พอเรียนจบหลักสูตรเสริมสวย เวทย์ได้ลาออกจากงานโรงแรมที่ทำมากว่า ๔ ปี มาเปิดอาชีพเสริมสวย เงินลงทุนครั้งแรกประมาณ ๒๐๐ บาท เป็นค่ากระเป๋าและอุปกรณ์เสริมสวยที่จำเป็นมี กรรไกร หวี มีดโกน น้ำยาดัดผม แกนดัด

ทุกวัน เวทย์จะหิ้วกระเป๋าช่างเดินเร่หาลูกค้าตามหมู่บ้านในชนบท คิดค่าบริการราคาถูก วันหนึ่ง ๆ จะใช้เวลาตั้งแต่เช้าจรดเย็น ได้ลูกค้าสัก ๔-๕ คน มีรายได้ประมาณวันละ ๖๐-๗๐ บาท เขาคิดว่า วิธีนี้จะเป็นการฝึกหาประสบการณ์ให้ช้านานก่อน ตึกว่าการเป็นลูกมือตามร้านเสริมสวย เพราะโอกาสที่จะพัฒนาฝีมือมีน้อยลง เจ้าของร้านมักจะให้ทำแต่งานสระผม

เวทย์เดินเร่เสริมสวยอยู่ประมาณ ๒ เดือน จนเห็นว่าลูกค้าติดอกติดใจ ทำให้มีความมั่นใจในฝีมือมากขึ้น

ในปี พ.ศ. ๒๕๒๒ เวทย์ได้เริ่มอาชีพเสริมสวยอย่างจริงจังในเขตอำเภอเมืองฯ จังหวัดน่าน โดยการเช่าหน้าร้าน

เปิดร้านเสริมสวยเล็ก ๆ ที่ใช้เงินลงทุนเพียงหนึ่งพันกว่าบาท
ซื้อกระจกเงา ๑ บาน แก้วน้ำ ใต้อ่างล้างมือ และแก้วใส่น้ำ
ชำระระยะเวลาเพียงไม่กี่เดือน ร้านเสริมสวยของเวย์
ก็มีลูกค้าเข้ามาใช้บริการไม่ขาดสาย เพราะการประชาสัมพันธ์
ของลูกค้าด้วยตนเอง

เมื่อมีลูกค้ามากขึ้น จำเป็นอย่างยิ่งที่เวย์ต้องพัฒนาตนเอง
วิชาความรู้ที่ได้ร่ำเรียนมาจากศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน
ไม่เพียงพอในการตอบสนองลูกค้าแต่ละราย ประกอบกับเหตุผล
ที่เขาเองก็ชอบอาชีพนี้ และมั่นใจว่าจะยึดอาชีพนี้ต่อไป เวย์
จึงไปเรียนวิชาเสริมสวยเพิ่มเติมที่โรงเรียนเสริมสวยในจังหวัด
เชียงใหม่ เป็นเวลา ๓ เดือน

หลังจากที่เรียนจบหลักสูตร ทางโรงเรียนเสริมสวยจัด
ประกวดชอยผม เขาสมัครเข้าแข่งขัน ได้รับรางวัลชนะเลิศ
เป็นทุนเรียนต่อด้านเสริมสวยที่โรงเรียนเสริมสวยในกรุงเทพ
เป็นเวลา ๑ เดือน

การกลับมาทำร้านเสริมสวยครั้งนี้ ประสบความสำเร็จ
อย่างดี ลูกค้ามากจนงานล้นมือ ต้องหาลูกมือมาช่วย นอกจากนี้
ยังได้ลูกมือคนสำคัญมาช่วยอีกแรงหนึ่งคือ ภรรยาของเวย์
ซึ่งเพิ่งแต่งงาน และเรียนจบด้านเสริมสวยมาเช่นกัน ส่วนเรื่อง
สถานที่ดูเหมือนจะคับแคบไปด้วย ไม่สะดวก ที่จอดรถก็ไม่มี
เวย์จึงต้องขยับขยายร้านไปเช่าที่แห่งใหม่ เป็นตึกแถว ๒ ชั้น
๑ ห้อง อยู่ใจกลางเมืองจังหวัดน่าน และที่นี่ได้ขึ้นป้ายร้านเสริมสวย
ว่า “เวย์”

“การตกแต่งร้านให้หรูหรา สวยงาม บางทีลูกค้าก็ไม่กล้าเข้า”

ร้านเสริมสวย เวทย์ จึงเป็นร้านเสริมสวยธรรมดา ๆ ที่คงเอกลักษณ์แห่งความเป็นเวทย์ คือ เรียบ ง่าย และประหยัด ส่วนในด้านฝีมือและการบริการ เวทย์ให้ความสำคัญเป็นอันดับหนึ่ง ซึ่งเป็นที่ประจักษ์แก่ลูกค้าอยู่แล้ว ไม่ว่าจะเป็นการบริการทั้งในและนอกสถานที่รับงานทำผมแต่งงานให้เจ้าสาวและผู้เข้าประกวดนางงาม โดยลูกค้าสามารถเรียกใช้ได้ตลอดทุกเวลา บางวัน เวทย์ต้องทำงานตั้งแต่ตีสี่จนถึงเที่ยงคืน

เวทย์ทำงานโดยไม่รู้จักคำว่า เหน็ดเหนื่อย คงจะเป็นความซาซิน ที่ต้องกรำงานมาตั้งแต่เด็ก เขาจะรู้สึกแปลก ๆ ถ้าต้องอยู่เฉย ๆ ในสายตาคนทั่วไป ยอมรับว่าความขยันขันแข็งเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เขาลืมตาอ้าปากได้ และเมื่อบวกความอดทนเพิ่มเข้าไปอีกอย่างหนึ่งเวทย์จึงประสบความสำเร็จในการให้บริการ จนลูกค้าต่างเอ่ยปากชม

ลูกค้าบางคนพึงพอใจในฝีมือและอัธยาศัยที่ดี บางคนชอบที่เวทย์ออกแบบทรงผมได้ถูกใจ บางคนก็ชอบฝีมือชอยตัดแต่งทรงผม บางคนก็ประทับใจในกริยา ที่สุภาพเรียบร้อยยิ้มแย้มแจ่มใสของเขา

ถ้าลูกค้าดี เวทย์จะถือว่าเป็นเรื่องดีที่จะได้รู้และทำได้ถูกใจ

ถ้าลูกค้าที่ฝึกงานมาจนชำนาญ ขอแยกตัวไปเปิดร้านของตัวเอง ก็ยินดีด้วย แม้จะกระทบกระเทือนต่องานในร้านก็ตาม

การเพิ่มพูนความรู้ เป็นสิ่งที่เวทย์คำนึงถึงเสมอมา เขาคิดอยู่เสมอว่า ตนเองยังไม่เก่งต้องเรียนรู้เพิ่มเติมตลอดเวลา และต้องหาประสบการณ์อีกมาก ในปีหนึ่ง ๆ เวทย์จะปิดร้านหยุดงานเพียง 2 ครั้ง คือ ปีใหม่และสงกรานต์ เขาจะใช้ช่วงเวลาหยุดงานกลับไปยังโรงเรียนเสริมสวยที่เชียงใหม่เพื่อขอคำแนะนำ และขว่ขวายความเคลื่อนไหวในวงการเสริมสวยจากอาจารย์ผู้สอน

“เล็ก ๆ น้อย ๆ สำหรับน้อง ๆ ที่สนใจอาชีพเสริมสวย”

เวทย์ทำงานเสริมสวยมากกว่า ๑๒ ปี จากประสบการณ์ที่ผ่านมา ทำให้รู้ว่างานเสริมสวยเป็นอาชีพที่ดี งานเบา สะอาด เรื่องเพศมิใช่อุปสรรคสำคัญ ขอให้มีความรักและมีความถนัด เวทย์คิดว่า ผู้ชายบางคนทำอาชีพเสริมสวยได้ดีกว่าผู้หญิงตรงที่ตัดสินใจได้ดีกว่า เร็วกว่า มีความเชื่อมั่นมากกว่า และอาจจะมีความละเอียด ประณีตไม่แพ้ช่างเสริมสวยผู้หญิงเสียอีกและสิ่งที่ช่างเสริมสวยจะขาดเสียมิได้ ก็คือความอดทน

ในการเรียนวิชาชีพเสริมสวยอย่างประหยัด ผู้เรียนควรจะมีทักษะทางเสริมสวยมาบ้าง เช่น การตัดผม ม้วนผม พันแกน เพื่อนำไปเรียนต่อเสริมสวยระดับสูงในโรงเรียนเสริมสวยเป็นการทุ่นเวลาและประหยัดค่าใช้จ่าย

“คนเราเกิดมาแล้ว ก็ต้องสู้และอดทน เพื่อชีวิตที่ดีขึ้น”

ทุกสิ่งทุกอย่างที่ได้มาเริ่มต้นจากแรงงาน เวทย์จะใช้เงินจากหยาดเหงื่อทุกหยดอย่างประหยัดและมีคุณค่า เงินที่หาได้

เกือบทั้งหมดจะให้กับพ่อแม่ ภายหลังจึงได้สะสมไว้สำหรับตัวเองบ้าง เงินก้อนแรกที่รวบรวมได้จำนวน ๓,๐๐๐ บาท จากอาชีพบอย ช้อควายได้ ๒ ตัว นำไปช่วยทำไร่นา

เวทย์ตระหนักดีว่า การสร้างตัวโดยปราศจากเงินทุน และความรู้ต้องค่อยเป็นค่อยไปต้องมีความอดทนสูง ไม่ย่อท้อ ปัญหาอุปสรรคเป็นเรื่องธรรมดา ดังนั้นเขาจะทำทุกอย่างเมื่อเขา พร้อม และตั้งใจทำงานให้เต็มที่ ด้วยเหตุนี้เงินศูนย์บาท จึงค่อย ๆ เพิ่มขึ้นวันละเล็กวันละน้อยไปเรื่อย ๆ บัดนี้ เวทย์ไม่อดอยาก อีกแล้ว และยังสามารถซื้อที่ดินแปลงเล็ก ๆ ให้พ่อแม่ทำนาเป็นการ ดับความคับแค้นที่พ่อแม่ต้องเช่าที่คนอื่นทำนามาตลอดชีวิต นอกจากนี้ เวทย์ยังได้ปลื้มใจว่า บอย ออกจากปากของเพื่อน และเพื่อน ก็ยอมรับในความสามารถมีมานะของเขาอย่างจริงใจ

และวันนี้ของ เวทย์ กิวัฒนา วัย ๓๙ ปี พร้อมภรรยา และลูก ๆ คงจะภาคภูมิใจและกำลังจะมีความสุขกันในบ้านใหม่ บนเนื้อที่ ๑๐๐ ตารางวาเศษ มีชั้นล่างตกแต่งเป็นร้านเสริมสวย ซึ่งอาจจะเพิ่มบริการอบสมุนไพรและอื่น ๆ เพื่อสนองความต้องการของลูกค้า

บางทีสิ่งที่เวทย์ตั้งใจและใฝ่ฝันมาตั้งแต่เด็ก คงไม่ไกล เกินเอื้อม เขาอาจจะได้เป็นครูสมตั้งใจ แต่เป็นครูเสริมสวย มิใช่ครูสอนหนังสือตามชนบทเงินเดือนหนึ่งพันบาทและเมื่อเวลานั้น มาถึง ฝันของเวทย์จะมีใช้ฝันค้างอีกต่อไป ☐

จากชีวิตจริง ของ คุณเวทย์ กิวัฒนา บ้านเลขที่ ๕๖/๑ ถนนหน่อคำ
ตำบลในเวียง อำเภอเมือง จังหวัดน่าน

สัมภาษณ์ : นางรุจิเรข แสงจิตต์พันธุ์
: นางสาว วารุณี ธนวรานิซ
: นางปัทมา วิรุฬห์พานิช
เขียน : นางรุจิเรข แสงจิตต์พันธุ์
ถ่ายภาพ : นางสาว รัชติดา กังคะญาณ
วัน เดือน ปี : ๒๓ มีนาคม ๒๕๓๓

คนทั้งเมืองตราด

สมัยเป็นเด็กเขามีความใฝ่ฝันจะเป็นหมอ ความยากจนเป็นอุปสรรค จึงทำให้เขาคิดอยู่เพียงอย่างเดียวว่า ทำอย่างไรจึงจะหาเงินมาช่วยเหลืครอบครัวได้ พ่อมีรายได้น้อยไม่แน่นอน แม่เพิ่งเสียชีวิต น้อง ๆ ก็ยังเล็กและหลายคนกำลังอยู่ในวัยศึกษาเล่าเรียน ชีวิตเขาจึงเริ่มจากศูนย์... แต่เขาได้ต่อสู้ด้วยความขยันและประหยัคจนประสบความสำเร็จ

ชีวิตของคนเรานั้น เอาแน่นอนอะไรไม่ได้ รวยแล้วก็จนได้จนแล้วบางทีก็กลับรวยได้เช่นกัน ก็เหมือนกับชีวิตของนิเวศสาธราลย์ แห่งจังหวัดตราด ความจริงแล้วนิเวศ เกิดมาในตระกูลที่ร่ำรวยตระกูลหนึ่งของจังหวัดตราด เพราะพ่อของเขาเป็นเจ้าของกิจการเดินรถในจังหวัดตราด มีรถโดยสารหลายสิบคันทุกชีวิตในครอบครัวของตระกูล “สาธราลย์” จึงมีความเป็นอยู่ในระดับเศรษฐี ครั้นวันเวลาผ่านไปไม่นานนัก ทุกคนในครอบครัวก็ต้องตกตะลึงโดยไม่เคยคาดฝันมาก่อน พ่อของนิเวศ ถูกศาลสั่งให้เป็นบุคคลล้มละลาย ทุกคนในครอบครัวจากชีวิตที่เพียบพร้อมทุกอย่างกลายเป็นบุคคลที่ไม่มีอะไรจะกิน จากชีวิตที่มีแต่คนยกย่องนับถือกลายเป็นบุคคลที่ถูกเหยียดหยามและไร้มิตร

นิเวศ สาธารณีย์ ได้เล่าชีวิตตอนนั้นด้วยน้ำตาคลอเบ้าว่า
 “ตอนนั้นผมเองอายุประมาณ ๑๑ ขวบ วันนั้นยังจำได้
 อย่างแม่นยำว่า มีคนกลุ่มหนึ่งมาทราบตอนหลังว่าเป็นเจ้าหน้าที่
 ของศาล พร้อมตำรวจและฝ่ายโจทก์ เข้ามาในบ้านแล้วบอกว่า
 จะมายึดเอาทุกสิ่งในบ้านนี้ แล้วพวกเขาก็พากันขนเอาข้าวของ
 ที่มีอยู่ในบ้านไปจนหมดแม้กระทั่งเสื้อผ้าก็เอาไปด้วย ทุกคนมีเสื้อผ้า
 เหลืออยู่เพียงคนละชุดเท่านั้นเอง บ้านก็ถูกยึดต้องไปขออาศัย
 อยู่กับคนข้างบ้านที่รู้จักกันเป็นการชั่วคราว

คุณพ่อไม่เคยบอกลูก ๆ เลยว่า ถูกฟ้องล้มละลาย มารู้
 ก็ตอนที่เขามาขนเอาข้าวของไปนั้นแหละครับ เขามักแบบ
 สายฟ้าแลบ มีคุณพ่อคนเดียวเท่านั้นที่รู้ทุกอย่าง แต่ไม่ยอมบอก
 ลูก ๆ สักคน

ผู้เขียนและคณะได้มีโอกาสไปสัมภาษณ์ นิเวศ สาธารณีย์
 ซึ่งปัจจุบันเขาเป็นเจ้าของสถานตัดเสื้อสตรี ที่จังหวัดตราด นับว่า
 เป็นรายการสัมภาษณ์ที่สะท้อนใจที่สุดนับตั้งแต่ได้ไปสัมภาษณ์
 บุคคลต่าง ๆ มาหลายสิบครั้ง เพราะเหตุว่า ในขณะที่สัมภาษณ์
 นิเวศนั้นทั้งนิเวศและน้องสาวของเขา ต่างร้องไห้สะอึกสะอื้น น้ำตา
 ของทั้งสองคนต่างไหลพรากออกมาระคนกับเสียงสะอื้นให้ จนทำ
 ให้ผู้เขียนและคณะต้องยุติการสัมภาษณ์ลงชั่วคราว ปลอบให้
 เสียงสะอื้นนั้นคลายลงก่อน แม้ว่าเสียงสะอื้นให้จะจางหายไป
 แต่น้ำตาของเขทั้งสองยังคงไหลเอ่ออยู่เต็มเบ้าตา ทำให้ผู้เขียนเอง
 ต้องพยายามระมัดระวังการใช้คำพูดที่จะไปสะกิดรอยชอกช้ำ

เวช สาราลัย

ในอดีตของเขา ที่ไม้อาจจะลืมเลือนได้เลย โดยเฉพาะผู้เป็นน้องสาวนั้น น้ำตาไหลอาบแก้มตลอดเวลาการสัมภาษณ์ นิเวชบอกพวกเรา ในวันนั้นด้วยน้ำเสียงที่สั่นเครือว่า

“วันนี้เป็นวันที่ระลึกถึงอดีตอันขมขื่นที่สุดในชีวิต ผมได้ระบายความรู้สึกที่เก็บไว้นานหลายสิบปี ด้วยน้ำตา”

นิเวช สารราลย์ ได้เปิดเผยประวัติส่วนตัวของเขาว่า เขาเกิดที่อำเภอเมือง จังหวัดตราด ปีพ.ศ. ๒๕๔๔ เขาเป็นบุตรคนที่สาม ในจำนวนพี่น้องร่วมสายโลหิต ๘ คน คุณพ่อของเขาชื่อนายกวน สารราลย์ ตัวเขาเองยังเป็นโสด

นิเวช เกิดในครอบครัวที่มีฐานะดี แต่พอคุณพ่อของเขา แพ้คดีถูกตัดสินให้เป็นบุคคลล้มละลายแล้ว ทุกอย่างก็เปลี่ยนแปลงไปหมด ขณะนั้นเขากำลังเรียนอยู่ชั้น ป.๒ เขาต้องหยุดเรียนหนึ่งปีเต็ม เพราะครอบครัวไม่มีอะไรเหลืออยู่เลย ต้องมาเริ่มต้นใหม่หมด ทุกคนมีเสื้อผ้าอยู่คนละหนึ่งชุด ถ้วยชามสารพัดถูกเก็บไปเรียบ เขาต้องย้ายออกจากบ้านหลังงามที่เคยอาศัยอยู่มาตั้งแต่เขาเกิด ไปขออาศัยอยู่กับญาติ ชีวิตของเขาจึงเริ่มจากศูนย์ ต่อมาทางศูนย์วัฒนธรรมของจังหวัดตราด ได้เข้ามาช่วยเหลือ โดยให้ไปเรียนชั้น ป.๓ ขณะนั้นอายุ ๑๓ ปี พอดีในช่วงเวลาที่เขาเรียนอยู่ชั้น ป.๓ เขาลำบากมาก เขาทำงานทุกอย่างเพื่อหารายได้มาจุนเจือครอบครัว

นิเวช มีความรับผิดชอบ มีความเสียสละมาตั้งแต่เด็ก จะเห็นได้จากการที่เขาใช้เวลาว่างจากการเรียนไปรับจ้างขายผัก

ขายปลาในตลาด ตั้งแต่เวลาตีห้าทุกวัน โดยไม่มีวันหยุดได้ค่าจ้างวันละ ๓ บาท ต่อมาเขาก็ช่วยแม่เพาะถั่วงอกขาย และทำข้าวหมากขายในตลาดด้วย บางวันตื่นแต่เช้ามีดไปเก็บเห็ดตามท้องนา มาทำเป็นอาหารเข้าให้น้อง ๆ กินก่อนไปโรงเรียน งานเหล่านี้แม่ของเขาขอร้องไม่ให้เขาทำ แต่เขาก็กังทำอยู่ จนแม่ต้องบังคับไม่ให้ไปรับจ้างขายผักขายปลาในตลาด เพราะเกรงว่าลูกจะเสียการเรียน แต่ด้วยความที่เขามีความรับผิดชอบ เสียสละ ประกอบกับมีความสงสารแม่และน้อง ๆ เขาก็ไม่ลดละความพยายาม เมื่อแม่ห้ามไม่ให้เขาไปรับจ้างขายผัก เขาก็ใช้วิธีแอบไปขายโดยไม่ให้แม่รู้ แล้วนำเงินที่ได้วันละ ๓ บาท มาเป็นค่าอาหารของน้อง ๆ ที่ต้องไปเรียนโดยไม่คำนึงถึงความยากลำบากของตนเอง เขาทำทุกอย่างเพื่อความอยู่รอดของครอบครัว

เมื่อเขาเรียนจบชั้น ป.๕ ซึ่งตอนนั้นเขาอายุได้ ๑๕ ปี เขาก็ลาออกจากโรงเรียนเพราะรายได้ไม่พอกับรายจ่าย ชักหน้าไม่ถึงหลัง เพื่อต้องการให้น้อง ๆ ได้เล่าเรียนกันเพราะทุกคนโตขึ้นทุกวัน รายจ่ายก็ต้องเพิ่มขึ้น เขาเสียสละให้น้องทุกคนได้เรียนกัน อีกประการหนึ่งเขาต้องการจะออกมาทำงานแบ่งเบาภาระของแม่ โดยไม่ต้องพะวงกับการเรียน เขาจึงมีเวลาออกไปรับจ้างขายผักและขายปลาได้เต็มที่ นอกจากนั้นอาชีพเพาะถั่วงอกขายก็ยังทำควบคู่กันไปด้วย เขาตื่นตั้งแต่ตีสี่ตีห้าทุกวัน กว่าจะได้เข้าบ้านก็ห่มสองห่ม เมื่อกลับถึงบ้านเขาก็ทำเกี๊ยวต่อ เขาทำเกี๊ยวจากเศษไม้ที่เขาเก็บมาจากที่ต่าง ๆ แล้วนำมาสะสมไว้ เมื่อทำเสร็จ

แล้วก็นำเกียะมาวางขายที่ตลาด เขาทำด้วยมือของเขาเองและขายเอง ถ้าพูดกันแบบสมัยใหม่นี้ก็เรียกว่าทำแบบครบวงจร ต่อมาเขาได้พัฒนารูปแบบวิธีการให้ดีขึ้น โดยไปหาไม้ฉำฉานำมาทำเป็นตัวเกียะใช้ภายในรถยนต์ทำหุ ทำเสร็จแล้วก็เดินขายไปตามที่ต่าง ๆ พอเดินเหนื่อยก็หยุดพักวางขายบนทางเท้า เขายึดอาชีพนี้มาเรื่อย ๆ โดยทำควบคู่ไปกับตัดเย็บเสื้อผ้า ส่วนอาชีพขายผักและรับจ้างขายปลาที่ตลาด เขาเลิกทำเพราะไม่เป็นอิสระ เนื่องจากเป็นลูกจ้างเขา แม้ว่าเขาจะยากจนแต่เขาก็ชอบที่จะเป็นอิสระเป็นตัวของตัวเองมากกว่าที่อยู่ใต้บังคับบัญชาของใคร ๆ

นิเวศ เล่าว่า สาเหตุที่เขาตัดเย็บเสื้อผ้าเป็นก็เพราะตอนที่ทุกคนถูกยึดเสื้อผ้าไปหมด เสื้อผ้าจะผลัดเปลี่ยนก็ไม่มี เขาจึงเกิดความคิดขึ้นมาว่า ควรจะหาเสื้อผ้าเก่า ๆ ที่ขาดแล้วหรือที่ไม่ใช้แล้ว นำมาปะหรือนำมาแก้และตัดใหม่ เขาจึงหัดตัดเสื้อผ้าด้วยตนเอง ครั้งแรกเอาผ้าถุงเก่า ๆ ของแม่มาหัดตัด ซึ่งขณะนั้นกรรไกร สายวัดก็ไม่มี เพราะไม่มีเงินจะซื้อ ถึงแม้ว่าขณะนั้นกรรไกรจะราคาเพียงเล่มละ ๗ บาท เท่านั้นก็ตาม เขาต้องใช้มีดเล็ก ๆ ตัดกับไม้ แล้วใช้เชือกกล้วยแทนสายวัด ตัดเสื้อให้พี่ ๆ น้อง ๆ ใส่ เขาก็หัดตัดหัดทำไปเรื่อย ๆ ทำให้ฝีมือของของพัฒนาขึ้นเป็นลำดับตลอดมา จนกระทั่งมีคนสนใจมาว่าจ้างให้ตัดเสื้อและปรากฏว่าใช้ได้ดี ถูกใจคนสั่งตัด ทำให้มีคนมาสั่งตัดเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ได้ค่าแรงตัวละ ๓-๔ บาท เขาตัดเย็บด้วยมือทุกอย่าง เพราะไม่มีจักร ต่อมาอีกไม่นาน แม่ก็เสียชีวิตลงทำให้ต้องทำงานหนัก

ขึ้นอีก เขาต้องเพิ่มความอดทนและอดกลั้น เนื่องจากแรงกดดันทุกด้าน

“ความใฝ่ฝันของผมที่จะเป็นหมอต้องสลายไป เพราะความยากจนของครอบครัวซึ่งในตอนนั้นผมมีความคิดอยู่เพียงอย่างเดียวว่าจะทำอะไร จึงจะได้เงินมาช่วยเหลือครอบครัวพ่อก็มีรายได้ไม่แน่นอน ไม่พอเพียงที่จะมาใช้จ่ายในครอบครัว แม้มักเพียงเสียชีวิตไป น่อง ๆ ก็ยังเล็ก หลายคนกำลังอยู่ในวัยศึกษาเล่าเรียน” นิเวช กล่าวด้วยเสียงที่นุ่มนวลชัดเจน

ชีวิตของสรรพสัตว์ย่อมมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ทั้งในทางที่ดีขึ้นและเลวลงดังเช่นพ่อของนิเวชที่กำลังกล่าวถึง จากเจ้าของกิจการเดินรถ มีรถหลายสิบคัน เขาต้องมาทำเกียะเอง แล้วก็นำไปนั่งขายริมทางเท้า ขายได้บ้างไม่ได้บ้าง บางครั้งก็เดินหาบเกียะขายไปเรื่อย ๆ นับเป็นตัวอย่างชีวิตอีกแบบหนึ่งทำให้เกิดความคิดว่า คนที่ร่ำรวยอยู่ก็อย่าได้ทรวง คนที่จนก็ไม่ควรประมาท เพราะความมีความจนสามารถพลิกชีวิตคนได้ทุกนาทีทุกชั่วโมง หลังจากที่แม่ของเขาเสียชีวิตแล้ว พี่สาวของเขาก็ตายด้วยอาการที่ตลาด พ่อก็หาบเกียะขาย ส่วนตัวนิเวชเองหันมาตัดเย็บเสื้อผ้าอย่างเดียว ก็มีคนสั่งตัดเรื่อย ๆ ไม่ถึงกับมากมายนักแต่ถึงกระนั้น เขาก็ทำไม่ทันตามที่กำหนดให้ลูกค้ามารับ ทั้งนี้เพราะเขาตัดเย็บด้วยมือของเขาเองไม่ได้ใช้จักรเย็บ ใช้เข็มเย็บแทนและใช้มีดแทนกรรไกร ด้วยเหตุนี้จึงทำให้เขาต้องนอนดึกตื่นทุกคืน บางคืนนอนตี 3

“ผมยอมนอนดึกตี ๒ ตี ๓ เพื่อไม่ให้ลูกค้าตีจาก เพราะมีหลายคนมารับเสื้อแล้วเสื้อยังไม่เสร็จ ทำให้ลูกค้าโกรธ บ่นให้ได้ยินว่า จะไม่มาตัดที่นี่อีก พอลูกค้าพูดเช่นนั้น ผมก็รู้โดยสัญชาตญาณทันทีว่า เราจะต้องพัฒนาตัวเอง” นิเวศ กล่าวอีกตอนหนึ่งของ การสนทนากัน

จากวันนั้นเขาก็พยายามใช้จ่ายอย่างประหยัดขึ้นอีก โดยถือหลักความอดทน อดกลั้นและอดออม พยายามเก็บเล็กผสมน้อย จนสามารถรวบรวมเงินได้จำนวนหนึ่ง นำไปซื้อจักรซึ่งเป็นเป้าหมายที่สำคัญของเขา เขาซื้อแบบผ่อนส่ง ผ่อนเดือนละ ๑๕๐ บาท ราคาคันละ ๒,๐๐๐ บาท ตอนนั้นเขาอายุได้ ๑๗ ปี เขาคิดว่าจะต้องยึดการตัดเสื้อผ้าเป็นอาชีพตลอดไป โดยในช่วงแรก ๆ นั้น นิเวศ ได้ออกแบบเองหรือไม่ก็ดูจากแบบที่คนอื่น ๆ ตัดไว้แล้ว ต่อมาเขาได้พัฒนาฝีมือขึ้นเรื่อย ๆ โดยศึกษาจากตำรา จากแบบต่าง ๆ จนมีความรู้ความชำนาญพอสมควร เพราะลูกค้าเคยชมเขาบ่อย ๆ ว่าฝีมือปราณีดีดี ทำให้เขามีกำลังใจมากขึ้น หลังจากที่เขาได้ซื้อจักรมาแล้ว การทำงานของเขารวดเร็วขึ้นมาก เมื่อนัดแล้วลูกค้าไม่ผิดนัดไม่ผิดหวัง ลูกค้าก็พอใจ เขามีรายได้ตัวละ ๕-๘ บาท วันหนึ่งก็ได้ตัวหนึ่ง บางวันก็สองตัว โดยมีน้องคอยช่วยสอย และติดรังคุด ส่วนมากจะทำคนเดียว ทำจนถึงตี ๑-๒ บางวันก็ตี ๓ แล้วแต่งงานแต่งงานไม่เร่ง บางครั้งงานไม่เร่งก็ทำไปเรื่อย ๆ จนว่างก็หลับ นิเวศทำหน้าที่แทนแม่และเป็นผู้หาเงินมาจุนเจือครอบครัว

ตลอดมา ไม่นานฐานะการเงินก็ดีขึ้นเป็นลำดับ เพราะมีลูกค้ามาอุดหนุนมาสั่งตัดเสื้อเพิ่มมากขึ้น

นิเวช เป็นคนประหยัด ไม่ชอบฟุ่มเฟือย เขาใช้จ่ายอย่างประหยัด สิ่งไหนที่จำเป็นเขาจึงจะซื้อ ไม่ช้าเขาจึงสามารถเก็บเงินได้ก้อนหนึ่ง แล้วนำไปดาวน์บ้าน เป็นอาคารพาณิชย์ ๓ ชั้น ราคา ๔๕๐,๐๐๐ บาท ดาวน์ ๕๐,๐๐๐ บาท ผ่อนเดือนละ ๑๐,๐๐๐ บาท เขารู้สึกภูมิใจมากที่มีบ้านเป็นของตัวเอง เขาจึงเปิดเป็นร้านตัดเสื้อ พอเปิดเป็นสถานตัดเสื้อกิจการก็เริ่มดัง เขาได้รับเชิญจากเทศมนตรีเมืองตราดให้ส่งชุดเสื้อผ้าไปโชว์ในงานกาชาดฤดูหนาวของจังหวัด ปรากฏว่าได้รับความสนใจจากผู้เข้าชมงานมากมาย ต่อมาทางจังหวัดได้จัดงานประกวดเสื้อผ้าชุดต่าง ๆ นิเวชก็ได้ส่งชุดราตรียาวเข้าประกวด และได้รับรางวัลชนะเลิศ ได้รับถ้วยเกียรติยศ ตอนได้รับถ้วยเกียรติยศเขาดีใจมาก จนน้ำตาไหล เพราะมีความรู้สึก ว่า ผลงานที่ทำออกมาได้รับความสนใจ ได้รับความเชื่อจากผู้เข้าชมงาน ทำให้นิเวชมีชื่อเสียงขึ้นมาก เพราะเขาเองมีร้านแต่ไม่มีชื่อร้านจนบัดนี้ แต่ชาวบ้านทั่ว ๆ ไปมักจะเรียกว่า “ร้านนิเวช” นิเวชจึงดังไปทั่วจังหวัดตราด

ต่อมาได้เปิดแผนกทำผมด้วย อยู่ในร้านเดียวกัน สาเหตุที่เปิดทำผมด้วย ก็เพราะพี่สาวคนหนึ่งไม่มีงานทำ ทำงานไม่เป็นชิ้นเป็นอัน ไม่มีอาชีพที่แน่นอน เขาจึงให้พี่สาวเป็นคนทำผม โดยให้เรียนรู้เองเพราะไม่ได้เรียนวิธีการทำผมจากที่ไหนเลย หัดทำกันเอง ทำไป ๆ ก็เก่งขึ้น แต่เพื่อต้องการประกาศนียบัตร

มาเปิดร้านอย่างเป็นทางการ เขาจึงต้องไปเรียนการชอย-เซ็ทผมที่โรงเรียนมีชื่อในกรุงเทพฯ เมื่อเรียนจบแล้วก็กลับมาเปิดร้านแต่ไม่ตั้งชื่อร้านอีก แต่ก็มีผู้สนใจมาทำผมที่ร้านมากขึ้นเรื่อย ๆ เขาทำได้เพียง ๓-๔ ปี ก็ต้องย้ายร้านเนื่องจากพี่สาวแต่งงาน เขาจึงแยกตัวออกมาเปิดร้านใหม่ ซึ่งเป็นที่อยู่ปัจจุบันนี้ ร้านใหม่เป็นตึกแถวสามชั้น ทำเลดีพอสมควร เพราะอยู่ติดถนนใหญ่ ใกล้โรงเรียนสตรีประเสริฐศิลป์ เขามาเปิดร้านนี้ได้ ๔ ปีแล้ว โดยซื้อในราคา ๕๐๐,๐๐๐ บาท ผ่อนเดือนละ ๑๐,๐๐๐ บาท ตอนนี้ก็ผ่อนหมดพอดี ก็เริ่มสบายตัวขึ้น

นิเวศ กล่าวว่า เสื้อผ้าที่เขาตัดนอกจากส่วนใหญ่จะตัดชุดราตรียาวแล้ว เขายังตัดเสื้อให้เขาก็มิด้วย ค่าเช่าชุดใหม่ ราคาชุดละ ๓,๕๐๐ บาท ถ้าชุดเก่าราคาก็จะลดลงไปเรื่อย ๆ เมื่อมีคนมาเช่า ราคาเช่าก็จะตกจนถึงราคาประมาณ ๘๐๐ บาท ชุดหนึ่งจะให้คนมาเช่าประมาณ ๕-๖ ครั้งก็จะเลิกให้เช่าแล้วจะคิดแบบใหม่ออกมาให้คนเช่าต่อไป

สำหรับหุ่นเสื้อนั้น ตอนสมัยแรก ๆ ที่ตัดเสื้อผ้า เขาคิดแบบเองโดยไม่มีหุ่นต่อมาเมื่อเปิดร้านอย่างจริงจังแล้ว เขาจึงได้สั่งซื้อหุ่นเสื้อจากกรุงเทพฯ โดยซื้อแบบผ่อนส่งหุ่นละ ๓,๐๐๐ บาทแรก ๆ ก็ทำคนเดียว ต่อมาเมื่อมีคนมาสั่งตัดมากขึ้น งานล้นมือแม้จะทำงานจนตึกแล้วก็ตามแต่งงานไม่เสร็จตามกำหนด ระยะเวลา ๆ มาจึงต้องจ้างช่างเสื้อมาช่วย โดยแบ่งผลกำไรคนละครึ่ง โดยให้กินอยู่เสร็จ ทั้งนี้เพราะนิเวศเองไม่ได้หวังกำไรอะไรมากมายนัก

ให้พออยู่กินได้ เขาบ้างเราบ้าง เขามีความคิดว่าคนเราเกิดมาต้องพึ่งพากัน ทำอะไรได้ก็มาแบ่งกันไม่เอาเปรียบกัน ซึ่งวิธีนี้จะทำให้ช่างที่มาอยู่ด้วยพอใจและอยู่ได้นาน นอกจากนี้เขายังเป็นคนชอบทำบุญ ใครมาบอกบุญก็จะช่วยทันที แต่เขาไม่ชอบไปวัดเพราะไม่มีเวลา เนื่องจากงานรัดตัวนั่นเอง แต่สิ่งที่เขาทำได้ในขณะที่คนส่วนใหญ่ทำอย่างเขาไม่ได้ก็คือ “เขาไม่เคยโกรธใคร” นับว่าเขาเป็นคนใจเย็น ทั้งนี้เพราะความโกรธนั้นย่อมมีกันแทบทุกคน แต่นิเวศไม่เคยโกรธใคร ท่านผู้อ่านจะลองเอาอย่างนิเวศบ้างหรือครับ

นอกจากเขาจะสามารถตัดเสื้อผ้า ซอย-เซ็ทผม แต่งหน้าเจ้าสาวและสตรีทั่วไปแล้ว เขายังมีความสามารถในการเพ้นท์สีผ้าทุกชนิดอีกด้วย นอกจากนี้ยังมีความสามารถในงานประดิษฐ์งานฝีมือต่าง ๆ เช่นการทำดอกไม้ทุกชนิด รวมทั้งการทำหมวกด้วยผ้า เขาจึงเป็นบุคคลที่ได้รับการยอมรับในวงสังคมในจังหวัดตราด จะเห็นได้จากเขาได้รับเชิญจากทางจังหวัดให้เป็นผู้ช่วยทำผม แต่งหน้า ให้กับสาวงามที่เข้าประกวดในงานประเพณีของจังหวัด เป็นกรรมการตัดสินการประกวดนางงามในงานประเพณีของจังหวัด และเป็นกรรมการตัดสินประกวดความสามารถทางด้านศิลปหัตถกรรม งานประดิษฐ์ของกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำจังหวัดตราด และเป็นวิทยากรเพื่อแนะนำนักเรียน ตามสถาบันการศึกษาต่าง ๆ โดยเขาได้ให้คำแนะนำนักเรียนตอนหนึ่งว่า “ถ้ารู้ว่าคุณจะเรียนไม่ดี ก็ไม่ควรจะเรียน

ให้สูงนัก ควรหันมาทางอาชีพจะดีกว่า ตัวอย่างเช่น ตัวเขาเองก็เรียนไม่สูง แต่ก็พยายามช่วยตัวเอง และมองหาอาชีพที่ตนเองชอบก็จะสามารถเลี้ยงตนเองได้ แม้เรียนไม่สูงก็สามารถประสบความสำเร็จได้เช่นกัน หลังจากที่เขาแนะแนวให้กับนักเรียน ก็มีเด็กสนใจมาเรียนตัดเสื้อผ้ากับเขาหลายคนและจบออกไปประกอบอาชีพก็หลายคน เวลานี้ก็มีมาเรียนเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ เขาคิดค่าเรียนจนจบหลักสูตรเพียง ๓,๕๐๐ บาทเท่านั้น โดยให้เรียนจนกว่าจะตัดเย็บได้

นิเวช ได้รับการยกย่องจากทางจังหวัดตราดให้เป็นผู้ประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพอิสระ ในปี พ.ศ. ๒๕๓๒ เนื่องจากเขาได้สร้างตัวเองจากศูนย์ จากที่ไม่มีอะไรเลยอาศัยความมานะอดทนและประหยัด จนสามารถมีกิจการเป็นของตัวเองคือ เป็นเจ้าของสถานตัดเสื้อสตรี เมื่อพูดถึงหลักการทำงานที่ทำให้ประสบความสำเร็จ เขابอกว่างานของเขาเป็นงานบริการหลักสำคัญจึงอยู่ที่เมื่อลูกค้าเข้ามาในร้านต้องเกิดความประทับใจและต้องทำให้เข้าใช้บริการของเราให้ได้ ตัวอย่างเช่นเสื้อผ้า ลูกค้าส่วนใหญ่จะมาบอกและให้เราคิดแบบเสื้อให้ ก็จะดูลักษณะรูปร่างหน้าตาของลูกค้าว่าจะออกแบบไหนจึงจะเหมาะสม และต้องคำนึงถึงแบบเสื้อที่ผู้คนกำลังนิยมในขณะนั้นด้วย แต่บางครั้งเขาก็ออกแบบตามใจตัวเองก็มี แต่ลูกค้าเห็นแล้วก็พอใจว่าดีมากอีกประการหนึ่งคือ ต้องทำให้ทันตามกำหนดวันนัดหมายลูกค้าด้วยอย่าทำให้ลูกค้าโกรธเนื่องจากผิดนัด

แม้ว่าเขาจะประสบความสำเร็จ แต่เขาก็ไม่เคยลืมเหตุการณ์ช่วงที่เขาลำบากที่สุดก็คือ ตอนที่พ่อล้มละลายใหม่ ๆ รวยแล้วมาจน ทำให้ปรับตัวไม่ค่อยได้ ยังจำได้ว่า ด้วยความที่ไม่มีเงินกิน เขาต้องแอบไปรับจ้างทำงานที่ตลาด พ่อแม่ไม่รู้ พี่ ๆ และน้อง ๆ ก็ถามว่า ไปไหนไม่เห็นไปโรงเรียน เขาก็ไม่ตอบไม่ยอมบอก เพราะไม่อยากให้รู้ เดินมาโรงเรียนด้วยกัน แต่พอเข้าโรงเรียนก็หลบไปทำงาน ได้เงินมาก็ซื้อปลาเค็มตัวเล็ก ๆ มาทอดให้น้อง ๆ กิน ตัวเขาเองเพียงแค่เอามือมาจิ้มแตะ ๆ เข้าแล้วคลุกข้าวกิน ปลาตัวเดี๋ยวก็กินได้ทั้งวัน บางครั้งเขาทำตุ๋กตาไปขาย เพื่อน ๆ ตัวละสลึง บางทีไปหารับจ้างกวาดบ้าน ภูบ้านกับคนที่รู้จักกัน แล้วแต่เขาจะจ้าง แต่ก็มีหลายรายที่ไม่กล้ารับ เพราะกลัวจะไปขโมยของของเขา

สำหรับเป้าหมายและความมุ่งมั่นในอนาคต นิเวชกล่าวว่า เขาจะพยายามดำเนินกิจการให้ก้าวหน้า โดยปรับปรุงให้ดีขึ้นเรื่อย ๆ และจะทำเป็นธุรกิจในรูปแบบของโรงเรียนสอนตัดเสื้อและเสริมสวยอย่างจริงจัง เพื่อเผยแพร่ความรู้และประสบการณ์ให้กับผู้เรียนทั่ว ๆ ไป

คติประจำใจของนิเวช ก็คือ เกิดมาแล้วต้องต่อสู้ สู้ไปเรื่อย ๆ เขาไม่เคยกลัวความลำบาก คนที่บ่นว่าลำบาก เพราะไม่ทำงาน ถ้าทำงานแล้วจะไม่ลำบาก

จากชีวิตจริงของคุณนิเวศ สารราชย์ อาชีพตัดเสื้อ แต่งหน้า แต่งผม
บ้านเลขที่ ๑๑ ถนนศรีสุพรรณพิศ ต.บางพระ อ.เมืองตราด จ.ตราด

สัมภาษณ์ : นายศุภกิจ สีหาบุตร
: นายธรรมศักดิ์ มีอิสระ

เขียน : นายศุภกิจ สีหาบุตร

ถ่ายภาพ : นายธรรมศักดิ์ มีอิสระ
: นายสมชาติ คุณมาศ

วันสัมภาษณ์ : ๓๐ มีนาคม ๒๕๓๓

เพชรน้ำเอกของวงการช่างศิลป์

ลุงจ๋า ยกย่องคุณพ่อคุณแม่ของท่านว่าเป็นแบบอย่างที่ดีของลูก ๆ ท่านภาคภูมิใจที่มีสายเลือดของความอดทนและขยันขันแข็ง ลุงจ๋า บอกว่า “ถ้าไม่ได้เลือดพ่อแม่ดีแล้ว ลูกจะดีมาได้อย่างไร”

จ.ส.อ.ดร.ทวี บุรณเขตต์ หรือที่ชาวพิษณุโลกเรียกขานกันว่า “ลุงจ๋า” นั้น ท่านเกิดมาในครอบครัวยากจน ลุงจ๋าเป็นบุตรคนที่ ๒ ของนายบุญทิว และนางชวน บุรณเขตต์ ลุงจ๋าเกิดที่บ้านคลองเตาไห ตำบลหัวรอ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก นายบุญทิว คุณพ่อของลุงจ๋าเป็นลูกกำพร้าแม่ คุณปู่เป็นทหารเมื่อย้ายกลับภูมิลำเนาที่จังหวัดนครราชสีมาแล้ว ก็หายสาบสูญไปไม่ได้ติดต่อกันเลย คุณพ่อของลุงจ๋าต้องอาศัยคนอื่นอยู่ เมื่อโตขึ้นคุณพ่อของลุงจ๋าหัดเล่นพิณพาทย์ และหากินทางตีพิณพาทย์เรื่อยมา

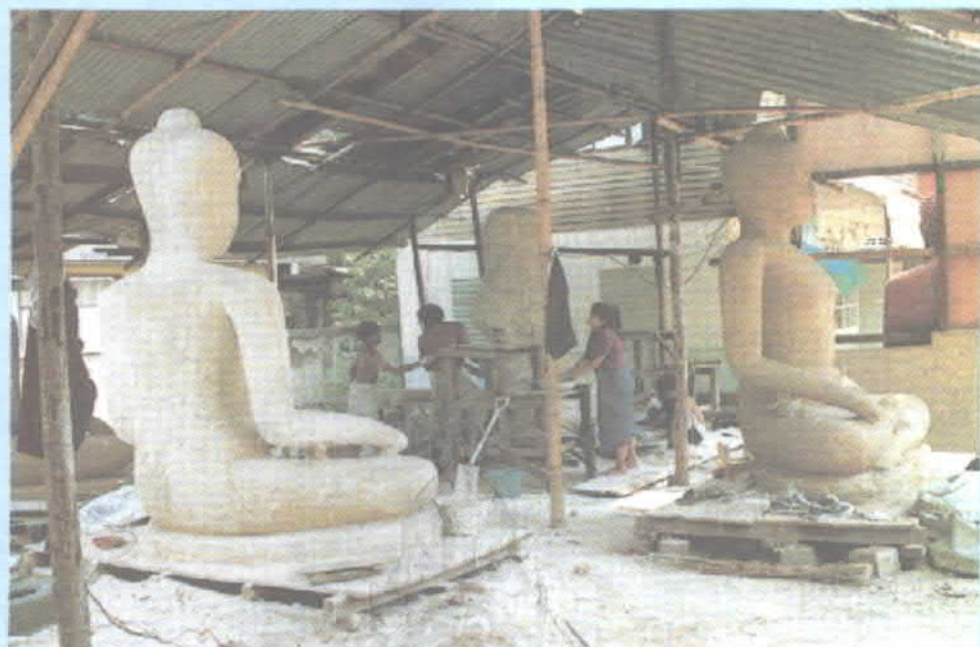
ต่อมาคุณพ่อของลุงจ๋าหนีญาติไปอยู่กรุงเทพฯ ไปอาศัยพระอยู่ที่วัดอนงคาราม ผังธนบุรี ระหว่างอาศัยวัดได้เรียนภาษาบาลี เรียนवादเขียน และงานช่างอื่น ๆ จากพระและหม่อมขุนผิวขาวพม่า

เมื่อพบคุณแม่ ได้พากันไปอยู่ที่จังหวัดพิษณุโลก คุณพ่อของลุงจ๋าเริ่มรับราชการเป็นเสมียนมหาดไทย เมื่อลุงจ๋ายาวุได้

จ.ส.อ. ทวี บุรณเขตต์

๓ ขวบ คุณพ่อของลุงจำไปเป็นครูศิลปะที่โรงเรียนหัตถกรรม-ศึกษาวัดน้อย โรงเรียนนี้สอนทอผ้า จักสาน และงานช่างไม้ รับราชการได้ประมาณ ๔ ปีเศษ คุณพ่อของลุงจำก็ลาออกจากราชการไปทำงานเทศบาลหลายปี แล้วก็ลาออกไปประกอบอาชีพส่วนตัว

คุณพ่อของลุงจำทำมาหากินหลายอาชีพ เช่น ทำยารักษาโรค ปวดหัวตัวร้อน เป็นไข้ ปวดท้อง โรคเกี่ยวกับเลือดลม รับจ้างเล่นดนตรีไทย ทำเครื่องดนตรีไทยขาย ทำขี้ได้ ทำยางตะโกสำหรับใช้เชื่อมผ้าหรือกระดาษกับก้านซี่ร่ม ทำร่มกระดาษและร่มผ้า เขียนลวดลาย ขายส่ง ทำกระดาษสา กระดาษข่อย ทำเครื่องปั้นปอกกระเจา ปั้นปอกทำเป็นเชือก สำหรับเย็บกระสอบ สมัยสงครามโลกครั้งที่ ๒ ไม่มีผ้าหาได้ยากก็ทอผ้าหมัดด้วยปอกกระเจาขาย จ้างคนไปตัดต้นกกมาทอเสื่อขาย สานแข่งขายเป็นคนแรกของเมืองพิษณุโลก ทำของเด็กเล่น เช่น นก หมู ออมสิน ตัวสัตว์ชนิดต่าง ๆ ทำอิฐ เป็นช่างก่อสร้าง รับทำโบสถ์ วิหาร รับจ้างเขียนแบบ เขียนภาพ เขียนตัวอักษร ทำป้ายชื่อร้าน เขียนฉากลีเกรับจ้างทำงานปั้น แกะไม้ เป็นช่างไม้ ทำเครื่องตกแต่งประดับงานศพด้วยหยวก มันทะ และฟักทอง ทำดอกไม้จันทร์และทำรูปหอมขาย

คุณพ่อของลุงจำทำมาหากินหลายอาชีพ ต้องกู้หนี้ยืมสิน เสียดอกเบี้ยไปลงทุน คุณพ่อของลุงจำมีลูกทั้งหมด ๑๒ คน ท่านเป็นคนที่มีความสามารถหลายด้าน มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์สูง

ขยัน ใครว่าจ้างทำอะไรที่ทำได้ก็รับทำ บางคนวิจารณ์ท่านว่าทำงานไม่จริงจัง เปลี่ยนงานบ่อย แต่ในสายตาของคนหลายคน ขึ้นชมในความขยันของท่าน ในสมัยจอมพล ป.พิบูลสงคราม ท่านได้รับแหวนรางวัลคนขยัน คนเดียวในจังหวัดพิษณุโลก

ลุงจำเกิดทุนคุณพ่อของท่านมากเพราะเป็นบรมครู สอนให้ลุงจำรู้งานหลายอาชีพ ลุงจำคอยเป็นลูกมือทำทุกอย่างช่วยคุณพ่อ คุณแม่ของลุงจำก็ขยัน ค้าขายที่เฟื่องเล็ก ๆ ปึงกล้วย ทอดกล้วยแขก ขายอ้อยท่อน ยาวประมาณหนึ่งศอกในราคาท่อนละสตางค์ ในฤดูเข้าพรรษาคุณแม่ลุงจำจะเก็บกระป๋องนมวัวและกระป๋องอย่างอื่นที่เขาทิ้งแล้ว และไปซื้อกระดาษสีต่าง ๆ มาทำเป็นดอกไม้ใส่กระป๋องหาบเดินขาย บางครั้งก็นำไปแลกข้าวตามบ้านต่าง ๆ บริเวณบ้านที่เคยอยู่และบริเวณข้างเคียงใกล้เคียงใกล้เคียงบ้าง คุณแม่และลุงจำซึ่งยังเป็นเด็กเล็ก ๆ ต้องเดินด้วยเท้าเปล่า เดินไปบนทางแคบ ๆ ตามคันนาและทางเกวียน เพราะถนนหนทางยังไม่มี

วันหนึ่งทั้งคู่เดินไปไกลมากจนใกล้ค่ำ ฝนตกใหญ่ ลมพัดแรง ลุงจำเมื่อยขา เจ็บเท้า และหิวข้าวมากจนตาลาย ขนาดมองเห็นหัวปลีที่เขาแขวนไว้สีขาว ๆ นี่ก็ว่าเป็นไก่ต้ม บางวันไม่มีข้าวสารเหลือ ต้องรอกินข้าวเย็นถึง ๔ ทุ่ม ความยากลำบากนี้ครอบครัวบูรณเขตต์มิได้ท้อแท้เลย นอกจากนี้คุณแม่ของท่านต้องหาบน้ำ ดำข้าว และทำงานต่าง ๆ อีกด้วย

ลุงจ่ายยกย่องคุณพ่อคุณแม่ของท่านว่าเป็นแบบอย่างที่ดีของลูก ๆ ท่านภาคภูมิใจที่มีสายเลือดของความอดทนและขยันขันแข็ง ลุงจำบอกไว้ว่า “ถ้าไม่ได้เลือดพ่อแม่ดีแล้ว ลูกจะดีมาได้อย่างไร”

ในสมัยสงครามโลกครั้งที่ ๒ ช่วงปี พ.ศ. ๒๔๘๔-๒๔๘๕ ลุงจำอายุได้ ๙-๑๐ ขวบ ท่านเกิดเมื่อวันที่ ๙ ตุลาคม ๒๔๗๕ ครอบครัวลุงจำต้องย้ายไปอยู่บ้านคลองมหาไทย ในช่วงนี้มีคนฝากวัวให้เลี้ยงฝูงหนึ่ง ให้ค่าจ้างด้วย คุณพ่อของลุงจำก็ได้รับพ่อแพะแม่แพะมา ๓-๔ ตัว ต่อมากลายเป็นแพะฝูงใหญ่ ลุงจำเลยต้องเลี้ยงวัวเลี้ยงแพะ คุณแม่ของลุงจำต้องขายสร้อยทองที่ได้รับจากคุณป้าพี่สาวคนที่ ๒ ของคุณแม่ เพื่อซื้อม้าตัวหนึ่งในราคา ๑๓๐ บาท เพื่อให้ลุงจำขี่นำนมวัว นมแพะ ไปส่งตลาดและขี่ม้าไปโรงเรียนด้วยทุก ๆ วัน ในช่วงนี้คุณพ่อของลุงจำทำนา ลุงจำและน้อง ๆ ต้องผลัดกันออกไปไถนากทุก ๆ วัน ต่อมาคุณพ่อขายฝูงแพะและส่งคืนวัวฝูงนั้นให้เจ้าของเดิมไป

ลุงจำได้เรียนชั้นเตรียมประถมที่โรงเรียนเทศบาล ๑ หรือโรงเรียนวัดน้อย และต้องย้ายโรงเรียนเมื่อย้ายบ้านอีก ๓ โรงเรียน คือ ไปเรียนที่โรงเรียนเทศบาล ๒ หรือโรงเรียนจำการบุญ จนจบชั้นประถมปีที่ ๓ เรียนโรงเรียนอำนวยการวิทยหรือโรงเรียนสันหมื่น จนจบชั้นประถมปีที่ ๔ และเรียนจบชั้นมัธยมปีที่ ๓ จากโรงเรียนผดุงราษฎร์ จังหวัดพิษณุโลก

เมื่อจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ลุงจำอายุได้ประมาณ ๑๒ ปี ลุงจำก็รอนแรมไปหลายจังหวัด ไปกับคณะของเจ้ามือการพนัน ในสมัยนายควง อภัยวงศ์ เป็นนายกรัฐมนตรี อนุญาตให้มีการเล่น การพนันได้ ลุงจำไปรับจ้างเขียนภาพ ตัวอักษรเชิญชวนให้คนมา เล่นเป่าหมุน ขว้างลูกดอก บิงโก หรืออื่น ๆ บางครั้งลุงจำก็ทำหน้าที่ซ่อมอุปกรณ์และงานเขียนอื่น ๆ ของคณะ

ต่อมาเมื่อลุงจำอายุได้ประมาณ ๑๔-๑๕ ปี คุณแม่ก็พาลุง ๓ คนคือ พี่ชาย น้องชาย และตัวลุงจำ เข้ากรุงเทพฯ ไปอาศัยอยู่กับคุณป้า พี่สาวคุณแม่ที่ชื่อ นางจู วรกิจโกศาทร ลุงจำในฐานะผู้อาศัยที่ดี ช่วยหุงข้าว ตักน้ำให้คนในบ้านเกือบทุกคนอาบที่บ้าน คุณป้าของลุงจำขายข้าวสาร ลุงจำก็ช่วยขายและบริการแบก ข้าวสารไปส่งผู้ซื้อตามบ้านใกล้บ้างไกลบ้าง บางครั้งลุงจำก็รับจ้างเขียนป้าย ทาสี เขียนกระจกร้านตัดผม ตัดเสื้อ เขียนภาพ เขียนโฆษณาต่าง ๆ

เมื่อลุงจำรู้จักกรุงเทพฯ มากขึ้น ลุงจำก็ออกไปติดต่อตาม บริษัทห้างร้านต่าง ๆ เพื่อสอบถามขอสมัครงานเขียนโฆษณา สีนํ้า แต่ไม่มีใครจ้างเพราะเห็นว่าลุงจำยังเป็นเด็กอยู่ ลุงจำตอนนั้นรู้สึกท้อ แต่ไม่ได้ร้องไห้ อีก ๒-๓ สัปดาห์ ต่อมา เมื่อลุงจำไปแถวสะพานเหล็ก ถนนเจริญกรุง ก็สังเกตเห็นป้ายหน้าร้าน ห้องแบบแผน เขียนไว้ว่า “ต้องการช่างเขียน” เมื่อได้ลงมือเขียนให้ดูแล้ว นายทรัพย์ ธนังค์กุล เจ้าของร้านพอใจ ลุงจำจึงได้งานทำงานที่นี้ส่วนมากจะเป็นงานเขียนแบบแปลน พิมพ์เขียว และงาน

เขียนโฆษณาต่าง ๆ เช่น แป้งหอมจอมเกล้า ร้านห้องแบบแผนถือเป็นที่ทำงานแห่งแรกของลุงจำ

ในการทำงานลุงจำคิดเสมอว่าเป็นการทำมาหากิน และเป็นการเรียนรู้งาน ลุงจำจึงสนใจสอบถามสมัครงานอยู่เสมอ ๆ เมื่อเห็นว่า ร้านศิลปการ สีพระยา ของนายบุญชู เจริญทรัพย์ อดีตครูโรงเรียนเพาะช่าง เป็นที่ทำงานที่จะช่วยให้ลุงจำได้เรียนรู้งานและได้รายได้สูงกว่าเดิม ลุงจำก็ย้ายงาน ร้านนี้ทำให้ลุงจำมีประสบการณ์ในงานทำป้าย

ต่อมาลุงจำได้ย้ายไปทำงานที่บริษัทคณะช่างจำกัด ของนายเปื้อน แสงเถกิง อดีตครูโรงเรียนเพาะช่าง คราวนี้ลุงจำได้ประสบการณ์เกี่ยวกับงานศิลป์ต่าง ๆ ส่วนมากลุงจำจะทำหน้าที่ออกแบบเขียนบล๊อค สำหรับใช้กับหนังสือพิมพ์ และสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ตราลาย บางครั้งต้องเขียนแม่พิมพ์หินด้วย ลุงจำจึงมีความรู้และประสบการณ์ในงานศิลปะอย่างกว้างขวาง

ต่อมาสำนักข่าวสารอเมริกัน (ยูซิส) จ้างลุงจำเขียนตัวหนังสือข้างรถด้วยสีน้ำมันเป็นงานเร่งด่วน ลุงจำจึงต้องทำงานดึก เมื่อเขียนเสร็จแล้วคนขับรถซึ่งเมาเหล้าขับรถไปส่งลุงจำที่บ้านฝั่งธนบุรีแต่รถคว่ำชนข้างขวาท่อนบนของลุงจำหัก แม้ว่าหมอจะให้ตัดแขน แต่ลุงจำไม่ยอม เพราะกลัวพิการ ลุงจำพักรักษาตัวที่โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ได้แรมเดือน ก็กลับบ้านคุณแม่อยู่ที่พิษณุโลก ก่อนกลับลุงจำได้ขอยืมเงินญาติหนึ่งพันบาท ตั้งใจจะไปลงทุนหาซื้อสัตว์ป่าไปขายสวนสัตว์ บางครั้งลุงจำก็ออกไปจับ

สัตว์เอง เอาลวดเส้นใหญ่มาถักทำจันตักเสื่อ ที่เขาย่าชาน อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก ขึ้นเขาลงห้วยอยู่หลายคืนจนเสียบึงหมดจับไม่ได้ ช้าเป็นไข้ปามาลาเรียอีก จึงกลับบ้านที่พิษณุโลก

ต่อมาเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ๒ คน กำลังจะเดินทางไปราชการที่อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก ลุงจำก็ถือโอกาสเดินทางร่วมคณะไปด้วยเพราะไม่รู้จักทาง สมัยนั้นการเดินทางต้องใช้เวลานานถึง ๓ วัน ๒ คืน จึงถึงตลาดอำเภอนครไทย ลุงจำหาซื้อสัตว์ได้ลูกลิง แต่เดินทางมาจนถึงเขาสมอแคลง ก็ยังไม่มีรถคันไหนยอมให้โดยสาร ลุงจำจึงต้องแบกลูกลิงเกาะมาเต็มตัว บนหัวรุงรุงไปหมด พอถึงจังหวัดพิษณุโลกทุ่นที่มีก็หมดไปด้วย

วันหนึ่งมีคนแจ้งข่าวมาว่า สถานควบคุมकुตหะราด จังหวัดราชบุรี ต้องการช่างวาดเขียน ลุงจำก็ไปสมัครสอบ สอบได้บรรจุเป็นลูกจ้างชั่วคราว ได้เงินเดือน ๑ ละ ๖๐๐ บาท ลุงจำมีหน้าที่เขียนภาพคนเป็นโรคकुตหะราด ในรูปแบบต่าง ๆ ที่ปรากฏอยู่ เพื่อทำโปสเตอร์ ประชาสัมพันธ์ และงานเขียนอื่น ๆ

เมื่อลุงจำอายุได้ ๒๐ ปี ไปคัดเลือกเกณฑ์ทหารแต่ไม่ติด ก็กลับไปทำงานที่สถานควบคุมकुตหะราด จังหวัดราชบุรี แต่ตำแหน่งลูกจ้างชั่วคราวเงินเดือนไม่เพิ่ม ลุงจำก็ลาออกไปทำงานกับบริษัท เองก็ก่อสร้าง บริษัทนี้ประมูลสร้างบิมน้ำมันได้หลายจังหวัด หน้าที่ของลุงจำคือ เสมียน เขียนแบบแปลน ช่วยทุบปูนที่ก่อผิดแบบทั้งก่อนที่ปูนคอนกรีตจะแข็งตัวมากเกินไป ลุงจำเคยมือแตกเพราะทุบปูนบ่อยครั้ง

ต่อมาเมื่อลุงจำอายุได้ ๒๓ ปี ภาคทหารบกที่ ๓ หรือ กองทัพภาคที่ ๓ ต้องการรับสมัครช่างวาดเขียน ลุงจำจึง ไปสมัครสอบ และได้บรรจุเป็นสิบตรีในปี พ.ศ. ๒๔๙๘

ชีวิตทหารของลุงจำ เป็นช่วงชีวิตที่น่าชื่นชม ลุงจำได้ทุ่มเท ทั้งกายและใจให้กับงาน จนได้รับการพิจารณาความดีความชอบ ได้เลื่อนขั้นเงินเดือนปีละ ๒ ขั้น ติดต่อกัน ๔ ปีคือ ในปี พ.ศ. ๒๔๙๙-๒๕๐๒ ได้เลื่อนยศเป็นสิบโทในปี พ.ศ. ๒๕๐๑ เป็นสิบเอก ในปี พ.ศ. ๒๕๐๒ เป็นจ่าสิบตรี จ่าสิบโท และจ่าสิบเอก ในปี พ.ศ. ๒๕๐๔, ๒๕๐๕ และ พ.ศ. ๒๕๐๖ ตามลำดับ

ตำแหน่งงานของลุงจำได้แก่ ช่างเขียนฝ่ายยุทธโยธา ภาค ทหารบกที่ ๓ ในปี ๒๔๙๖ เป็นนายงานฝ่ายยุทธโยธิน จังหวัด ทหารบกพิษณุโลก ในปี พ.ศ. ๒๕๐๐ เป็นช่างเขียนประจำ กองบัญชาการ ภาคทหารบกที่ ๓ ในปี พ.ศ. ๒๕๐๐ และเป็น ช่างเขียนแผนที่ประจำกองบัญชาการ กองทัพภาคที่ ๓ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๑

ในปี พ.ศ. ๒๕๐๒ กองทัพภาคที่ ๓ จะสร้างอนุสาวรีย์ สมเด็จพระนเรศวรมหาราช แต่ไม่มีงบประมาณ ลุงจำหรือสิบโท ทวี บุรณเขตต์ ในสมัยนั้น จึงเสนอขอให้ท่านแม่ทัพภาคที่ ๓ ส่งตัว ลุงจำไปเรียนวิธีการหล่อโลหะ ที่กองหัตถศิลป์ กรมศิลปากร ๓ เดือน ลุงจำจึงมีโอกาสดูวิชาการปั้นกับ ศาสตราจารย์ศิลป์ พีระศรี อาจารย์เขียน ยิ้มศิริ และอาจารย์สนั่น ศิลากร แม้ว่า ลุงจำจะได้โอกาสเพียงช่วงสั้น ๆ เพียง ๓ เดือน แต่ประสบการณ์

ความรู้ความสามารถ กอปรกับพรสวรรค์ทางด้านศิลปะ ทำให้ลุงจำเป็นช่างหล่อที่มีชื่อเสียง และได้รับการยกย่องจากคนในวงการเดียวกันทั่วประเทศ

ลุงจำแต่งงานเมื่อวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๐๓ เมื่ออายุได้ ๒๘ ปี ขณะนั้นลุงจำติดยศสิบเอก ลุงจำต้องยืมเงินไปซื้อทองและเข็มขัดนาฬิกาไปเป็นสินสอดหมั้นนางสาวพิมพ์ พันระเสน เมื่อแต่งงานกันแล้วลุงจำก็ขอทองไปจำหน่ายและขายใช้หนี้คืน

ลุงจำและป้าพิมพ์ไปเช่าห้องแถวอยู่ริมน้ำ ถนนพุทธบูชา ใกล้กำแพงวัดพระศรีรัตนมหาธาตุด้านเหนือ ตอนเย็นเมื่อเลิกงานแล้ว ลุงจำชอบไปเดินดูพระตามระเบียบงวิหารคดในวัด ดูหลวงพ่อกุหลาบพุทธชินราช ลุงจำดูบ่อยมากจนกระทั่งจำได้ติดตา ใครจ้างทำงานเขียน งานปั้น ลุงจำก็รับทำโดยมีป้าพิมพ์เป็นลูกมือ สองคนผัวเมียช่วยกันทำ บางครั้งก็ผลัดกันหาน้ำขึ้นตลิ่งมากินและใช้ ในสมัยนั้นไม่มีน้ำประปา

ต่อมา ท่านย้ายครอบครัวไปเช่าห้องแถวไม้ ๒ ชั้น บนถนนพุทธบูชา ริมแม่น้ำน่าน ตรงข้ามชุมสายโทรศัพท์พิษณุโลก บ้านนี้รับทำงานศิลปต่าง ๆ นอกเวลาราชการ ลุงจำต้องทำงานหนักมาก ในที่สุดต้องหาเด็กมาช่วยงาน ๓-๔ คน เมื่อรับงานหล่อ ลุงจำก็รับเด็กมาช่วยงานเพิ่มอีกหลายคน ครั้งแรกรับงานจากวัดจุฬามณี ส่วนมากจะเป็นพระเครื่อง เช่น พระลีลา ทำด้วยทองคำหรือเงิน ทำเป็นแผ่นบาง ๆ ด้านหลังเป็นว่าน ๑๐๘ ชนิด รับทำพระเครื่องรูปหลวงพ่อกุหลาบ รูปทรงเป็นรูปหยดน้ำรูปแบน

หล่อและทำพิธีพุทธาภิเษกเมื่อวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๑๑ ป้าพิมพ์เป็นผู้ทำงานตามคำสั่งของลุงจำ ก่อนไปทำงานราชการ

ต่อมาลุงจำซื้อที่ดินที่เป็นที่อยู่ปัจจุบัน ๓ งาน ๒๖ ตารางวา เป็นที่ลุ่ม ในราคา ๒๕,๐๐๐ บาท แต่จ่ายเพียงหมื่นบาทก่อนที่เหลืออีกหมื่นห้าจะผ่อนจ่ายภายในหนึ่งปี ซื้อแล้วก็ถมที่ตั้งโรงงานและที่พัก พระอาจารย์พระธรรมธาสาลี อุตฺตจารี วัดท่ามะปรางเมตตาค้าประกันให้ซื้อไม้เงินผ่อนมาทำโรงไม้แถวยาวใช้เก็บเครื่องมือ เครื่องใช้ และอุปกรณ์ เก็บพระที่กำลังสร้าง ดินวันหนึ่งฝนตกน้ำท่วม ทั้งครอบครัวเปียกน้ำกันหมด เพราะที่นอนของลุงจำและครอบครัว เป็นนอนไม้วางไว้บนดินใช้รองไม้ปูพื้น แล้วปูทับด้วยเสื่อ รุ่งเช้าต้องตัดกล้วยทำแพบรรทุกลูก ๆ ไปฝากญาติไว้

ในช่วงนี้มีเจ้าภาพมาสร้างพระบูชา และพระประธาน โดยจัดหาวัสดุและอุปกรณ์มาให้พร้อม

ลุงจำมีความรู้ความสามารถทางด้านช่างศิลป์หลายสาขา เช่น วาดรูป เขียนแบบ แกะไม้ และหล่อโลหะ ความรู้เหล่านี้กล่าวได้ว่า เกิดจากประสบการณ์ตรงที่ช่วยคุณพ่อและทำงานในหน้าที่ต่าง ๆ อย่างตั้งใจและรับผิดชอบ งานช่างฝีมือในค่ายสมเด็จพระนเรศวรมหาราช จึงเป็นฝีมือของ จ.ส.อ.ทวี บุรณเขตต์ และผลงานที่สำคัญที่ทำให้ลุงจำมีชื่อเสียงคือ

- รูปปั้นสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ประดิษฐานอยู่ที่โรงพยาบาลค่ายสมเด็จพระนเรศวรมหาราช

- แผ่นป้ายชื่อ กองบัญชาการกองทัพบกที่ ๓ มีขอบเป็นลาย แกะไม้ ตัวอักษรนูน ปิดทอง

- หลักศิลาจารึกพระปรมาภิไธย พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช และสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ

- อนุสาวรีย์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ขนาดเท่าครึ่งของคนจริง ประดิษฐานอยู่ในค่ายสมเด็จพระนเรศวรมหาราช

- พระพุทธชินราชรุ่น ภ.ป.ร. เป็นรุ่นที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถทรงเททอง และสมเด็จพระสังฆราชทรงนำในการสวดชัยมงคลคาถา พระรุ่นนี้สร้างขึ้นเพื่อหาทุนจัดตั้งมูลนิธิ เียนศิริบาล เพื่อช่วยเหลือทหาร ตำรวจ และพลเรือนที่ทำความคุณประโยชน์ให้แก่ประเทศชาติจนได้รับบาดเจ็บ ทุพพลภาพ หรือเสียชีวิต ปรากฏว่ามีผู้สั่งจองหมดก่อนวันพิธีพุทธาภิเษก คณะกรรมการต้องปิดการสั่งจองและคืนเงินให้แก่ผู้สั่งจองนับล้านบาท

๖. พระพุทธชินราช รุ่น ม.ว.ก. ของวัดเบญจมบพิตร กรุงเทพฯ

๗. พระพุทธชินราช รุ่นพระมาลาเบี่ยง ของวัดพระศรีรัตนมหาธาตุ จังหวัดพิษณุโลก

๘. รูปเหมือนของนายแพทย์ เป็นทูล บุญอิดและภรรยา ที่โรงพยาบาลพุทธชินราช จังหวัดพิษณุโลก

๙. พระพุทธชินราชจำลอง พระประธานวัดพุทธบูชา แขวงบางมด เขตราชบุรีบูรณะ กรุงเทพฯ

ลุงจ่ารับราชการได้ ๒๓ ปี ก็ขอลาออกจากราชการทหาร เป็นนายสิบกองหนุน รับบำนาญสังกัดจังหวัดทหารบกพิษณุโลก เพราะคุณความดี ความเข้มแข็ง ความเพียรพยายามและมีความรับผิดชอบสูงในการปฏิบัติภารกิจที่ได้รับมอบหมาย ลุงจ่าจึงถูกย้ายยังโปลาก่อถึง ๓ ครั้ง เมื่อลุงจ่ายืนยันความตั้งใจที่จะลาออก ผู้บังคับบัญชาจึงจำใจอนุมัติให้ลาออก เมื่อวันที่ ๑ มกราคม ๒๕๒๑

เมื่อผลงานปรากฏในความละเอียด สวยงามอย่างหาที่ติมิได้ ทำให้งานศิลป์ ที่รับทำนอกเวลาราชการเพิ่มมากขึ้น ๆ ทั้งจากทางวัดและเอกชน ลุงจ่าจึงค่อย ๆ มีฐานะความเป็นอยู่ดีขึ้น ได้สร้างโรงงานและบ้านพักที่ บ้านเลขที่ ๒๖/๔๓ ถนนวิสุทธิกษัตริย์ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก สำหรับโรงหล่อตั้งอยู่ที่ ถนนสายพิษณุโลก วังทอง ในเนื้อที่ ๕ ไร่เศษ มีลูกหลานและคนอื่น ๆ ประมาณ ๑๓๐ คน มาเป็นลูกมือ ลุงจ่าจัดสวัสดิการการรักษาพยาบาลและวางระบบการเงินให้ทุกคนมีเงินฝากในธนาคาร เพื่อใช้จ่ายในยามจำเป็น เมื่องานช่างหล่อเข้ารูป เข้ารอยดีแล้ว ลุงจ่าก็มอบให้ป่าพิมพ์ดูแลดำเนินการ ลุงจ่าริเริ่มงานใหม่คือตั้ง ฟาร์มปศุสัตว์เลี้ยงโคกระบือพ่อพันธุ์ที่บ้านเขาฟ้า ตำบลคอนทอง อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลกในเนื้อที่ ๒๐๐ ไร่ ปัจจุบันมีโคประมาณ ๑๐๐ ตัว ในด้านสัตว์เลี้ยง ลุงจ่าอยากให้ลูก ๆ ทั้ง ๖ คน มีความเมตตา รักสัตว์ มีความผูกพัน ห่วงใยดูแลเลี้ยงดูสัตว์เลี้ยง จึงส่งเสริมการเลี้ยงนกเขา เลี้ยงหมาสี่สวาท ในอนาคตลูกลุงจ่าจะ เพาะพันธุ์จำหน่ายด้วย

เมื่อสร้างพระแล้ว ลุงจำก็จัดจำหน่ายเองโดยให้ป้าพิมพ์
 เปิดร้านบูรณะไทย ที่เลขที่ ๕๕/๒๐-๒๒ ถนนศรีธรรมไตรปิฎก
 อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก จำหน่ายเครื่องสังฆภัณฑ์พระพุทธรูป
 รูป เทียน จีวร เครื่องอัฐบริขาร ของข้าราชการพล พวงมาลัย ฯลฯ
 ในด้านวิชาการ เพราะความเชี่ยวชาญทางด้านการหล่อโดยเฉพาะ
 หล่อพระพุทธรูปชินราช ลุงจำได้ชื่อว่ามีฝีมือชั้นเอกหาใครเทียมยาก
 เป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปในวงการช่างศิลป์ ลุงจำได้ชื่อว่าเป็นบุคคล
 แรกที่ตั้งโรงงานอุตสาหกรรมหล่อพระในจังหวัดพิษณุโลก ลุงจำ
 ได้รับเชิญให้เป็นอาจารย์พิเศษในวิทยาลัยเทคนิคพิษณุโลกและ
 เป็นกรรมการที่ปรึกษาด้วย ลุงจำเป็นกรรมการมูลนิธิของ
 โรงเรียนพิษณุโลกศึกษา เป็นประธานกรรมการมูลนิธิ จำสับเอก
 ทวี-พิมพ์ บูรณเขตต์ ซึ่งตั้งขึ้นเพื่อส่งเสริมการศึกษาของคน
 ยากจน ลุงจำยังเป็นผู้ทรงคุณวุฒิของศูนย์วัฒนธรรม
 จังหวัดพิษณุโลก วิทยาลัยครูพิษณุโลก และเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ
 ที่ปรึกษาศูนย์ศึกษาและวิจัยวัฒนธรรมพื้นบ้านหัวเมืองฝ่ายเหนือ
 ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตพิษณุโลก นอกจากนี้
 นี้ลุงจำยังได้รับเชิญเป็นวิทยากร บรรยายเกี่ยวกับอาชีพ การ
 ดำเนินชีวิตให้แก่สถาบันการศึกษาทุกระดับ ตั้งแต่โรงเรียน
 วิทยาลัย และมหาวิทยาลัย และที่บ้านของลุงจำ มีพิพิธภัณฑ์
 พื้นบ้านเป็นที่รวมของของใช้และอาวุธตั้งแต่สมัยปู่ย่าตาทวด จัด
 แสดงไว้เป็นหมวดหมู่ เช่น ของใช้ทั่วไป เครื่องสังคโลก เครื่องปั้น
 ดินเผา เครื่องดนตรี เครื่องมือช่าง ห้องพระ ห้องผ้า เครื่องใช้ทอง

เหลื่อง เครื่องจักสาน สำหรับจับสัตว์น้ำ ฯลฯ บ้านของลุงจำจึงเป็นแหล่งวิทยาการทั้งด้านงานวัฒนธรรมไทย งานปั้นหล่อ และเป็นสถานที่ฝึกงานช่างอุตสาหกรรม แผนกวิชาช่างกลโรงงาน ของวิทยาลัยเทคนิคพิษณุโลก

คำนิยามที่กล่าวถึงลุงจำมีมากมาย เช่น ดร.ทวี บุรณเขตต์ หาใช่เพียงแต่เป็นเพชรน้ำหนึ่งในประติมากรรมแห่งสยามประเทศ อย่างเดียวไม่ หากแต่ยังเป็นผู้สั่งสมมรดกทางวัฒนธรรมไว้เพื่อปัญญาธรรมของมวลมนุษยชาติทั่วโลกอีกด้วย คนที่ไปชมพิพิธภัณฑ์พื้นบ้านที่ลุงจำเปิดให้ชมฟรีนั้น ได้เขียนแสดงความรู้สึกต่องานของลุงจำว่า ชื่นชม ไม่เคยเห็น น่าทึ่งที่สุด เป็นสิ่งดีที่น่าเอาเยี่ยงอย่าง ดีมากที่อนุรักษเอาไว้ ภาคภูมิใจมากที่มีหนึ่งในคนไทยที่เป็นเพชรของชาติได้สะสมมรดกไว้ให้ลูกหลานชมต่อไป... และกราบขอพระคุณในความกรุณา เสียสละในการสร้างประโยชน์ให้กับส่วนรวม คิดไม่ถึงว่าจะน่าดูขนาดนี้ พิษณุโลกจะไม่มีอะไรเลย ถ้าไม่ได้พิพิธภัณฑ์พื้นบ้านแห่งนี้ ตระหนักในคุณค่าของของเก่าเมื่อได้เห็นงานของลุงจำ ฯลฯ เป็นต้น

ไม่ว่าใครจะชื่นชมยกย่องอย่างไร ลุงจำคงมีลักษณะเด่นที่ปรากฏคืออ่อนน้อมถ่อมตน สุภาพ ชอบสวมเสื้อม่อฮ่อมตลอดเวลา คุณธรรมความดีที่ลุงจำสะสมมานั้น ช่วยให้ลุงจำได้รับเกียรติดังนี้

- ได้รับเครื่องหมายเชิดชูเกียรติ เป็นบุคคลดีเด่นทางวัฒนธรรมไทยสาขาช่างฝีมือจากคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๒๖

- ได้รับพระราชทานปริญญาครุศาสตรบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาศิลปศึกษา จากสภาการฝึกหัดครู เมื่อวันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๒๗

- ได้รับเครื่องหมายประกาศเกียรติคุณจากสำนักนายกรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๙ มิถุนายน ๒๕๒๗

- ได้รับพระราชทานปริญญาศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาวิชาศิลปะ จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เมื่อวันที่ ๒๙ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๒๗

- ได้รับเครื่องหมายสดุดีเกียรติคุณจากจังหวัดพิษณุโลก เมื่อวันที่ ๖ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๒๗

ลุงจำเลียงลูก ๆ อย่างให้เป็นตัวของตัวเอง ปลุกฝัง ส่งเสริม สนับสนุนตามที่ลูก ๆ ชอบ บางคนชอบเลี้ยงสัตว์ บางคนชอบงานศิลปะ ลุงจำกัดให้รู้จักทำมาหากินหลาย ๆ แ่ง สอนให้เมตตา กรุณา สัมผัสตนได้หลายรูปแบบ เห็นสิ่งอื่นใดลุงจำเป็นทั้งพ่อ และครู ที่เป็นแบบอย่างที่ดีของลูก ๆ ลุงจำยึดมั่นในคุณธรรม ชื่อสัตย์ สุจริต อ่อนน้อมถ่อมตน ขยันหมั่นเพียรและอดทนใฝ่หาความรู้ให้ก้าวหน้า ประหยัด มัธยัสถ์ รู้จักเก็บรู้จักใช้ ตามอัตภาพ สมถะและสันโดษ ลุงจำไม่ซื้อของเงินเชื่อ แต่ใช้วิธีสะสมจนมีเงินสดพอแล้วจึงซื้อ ลุงจำไม่เลือกงาน ทำงานสุจริต ที่ไม่ผิดศีลธรรมและประเพณี กล้านำและกล้าทำในสิ่งที่ถูกต้อง โดยไม่ฟังเสียงวิพากษ์วิจารณ์ใด ๆ ลุงจำต้องใช้เวลาในการสะสมมรดก วัฒนธรรมไทย มิใช่ที่ป่าพิมพ์จะไม่เห็นด้วย อยากเก็บสะสม

เงินทองไว้ให้ลูกหลานแต่ลุงจ๋าก็แอบทำจนได้รับความยกย่อง เป็นงานที่ลุงจ๋ามากภูมิใจที่สุด ลุงจ๋ายู่ติดดินแต่เป็นหนึ่งที่คนทั่วโลกแวะไปเที่ยวพิพิธภัณฑ์พื้นบ้านของลุงจ๋่า

ลุงจ๋่าเป็นผู้ยึดมั่นในคุณธรรมและวัฒนธรรมไทย ไม่คล้อยตามวัฒนธรรมของต่างประเทศ เอกลักษณ์ไทยเป็นเอกลักษณ์ของชาติ ลุงจ๋่าจึงเป็นบุคคลดีเด่นทางด้านวัฒนธรรม สมกับที่เป็นเพชรน้ำเอกของวงการช่างศิลป์ เพชรน้ำเอกเม็ดนี้ส่องแสงเจิดจรัส สร้างชีวิตขึ้นมาอย่างไม่ย่อท้อความยากจน ความลำบาก ความหิว ความเหนื่อย ความเจ็บ ที่ประสบมาแต่เยาว์วัย อุปสรรคของงานที่เขาคิดกันว่าคนหากินกับพระไม่รวยมีแต่วิบัติ นั้นชีวิตของลุงจ๋่าและลูกน้องอีกหลายคนเป็นเครื่องพิสูจน์ให้เห็นว่าความเจริญก้าวหน้าของคนเราอยู่ที่กรรม การกระทำที่ซื่อสัตย์ สุจริตรับผิดชอบต่องานและหน้าที่ของตนเอง ทุกคนสามารถสร้างชีวิตได้ ขอให้เฝ้าดูสังเกตเลียนแบบและทำตามบ่อย ๆ จะเกิดความชำนาญในหน้าที่การงานจะได้รับความเมตตาสนับสนุน เพราะคุณความดีที่ประพฤติปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ

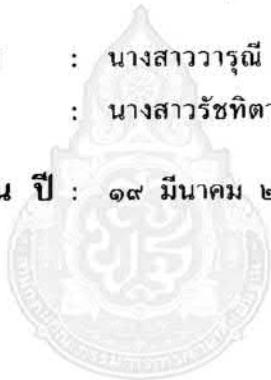
จากชีวิตจริงของ จ.ส.อ.ทวี บุรณเขตต์ บ้านเลขที่ ๒๖/๔๓ ถนน
วิสุทธิกษัตริย์ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

สัมภาษณ์ : นางสาววารุณี ธนวรานิซ
: นางรุจิเรข แสงจิตต์พันธุ์
: นางปัทมา วิรุฬห์พานิช

เขียน : นางสาววารุณี ธนวรานิซ

ถ่ายภาพ : นางสาววารุณี ธนวรานิซ
: นางสาวรัชติดา ภังคะญาณ

วัน เดือน ปี : ๑๙ มีนาคม ๒๕๓๓

หนึ่งเดียวคนนี้

“มือก็ไกวตาบก็แกว่ง” ยังเป็นคำที่ใช้ได้ทุกสมัย
สุจินดา ชุนหชาคร ได้พิสูจน์แล้วว่าเพศไม่เป็นอุปสรรคต่อ
การดำเนินชีวิตเลย ถ้าใจสู้มานะ อดทน ประหยัด ละอายค
รอบคอบ มีความคิดริเริ่ม ก็สามารถนำชีวิตไปถึงจุดหมายได้
ไม่แพ้ผู้ชายออกสามศอกเหมือนกัน

ช่วงพักร้อน ผู้เขียนมีความรู้สึกอยากไปเที่ยวพักผ่อน กับ
บริษัททัวร์ดี ๆ สักแห่งหนึ่ง เผอิญทราบว่าเป็นบริษัททรัพย์ตะวัน
ของ สุจินดา ชุนหชาคร เป็นบริษัทที่จัดบริการท่องเที่ยวและ
บริการดี ซึ่งการจะหาบริการดี ๆ นั้นไม่ถ้ง่ายนักเพราะบริษัททัวร์
ส่วนใหญ่จะติดลูกคิดแก้งกำไร โดยไม่คำนึงในเรื่องการบริการ
ลูกค้า เป็นการจ้ดแบบขอไปที เหตุนี้ผู้เขียนจึงไปที่บริษัททรัพย์ตะวัน
ซึ่งตั้งอยู่ที่จังหวัดนครปฐม เพื่อสอบถามข้อมูล ของการไปทัวร์ให้
แน่นอนถ้าถูกใจก็จะใช้บริการด้วย ~~บริษัททรัพย์ตะวัน จำกัด~~
ได้พบ สุจินดา ชุนหชาคร ซึ่งเป็นเจ้าของและผู้จัดการได้ให้
การต้อนรับและพูดคุยด้วยเป็นอย่างดี เธอมีบุคลิกที่น่าเชื่อถือ
ขณะเดียวกันก็ชวนให้เข้าใกล้เพราะความเป็นกันเองของเธอ เธอ
แต่งตัวเรียบร้อย ๆ ด้วยกระโปรงดำ และเสื้อเชิ้ตลายช่วยเสริมบุคลิก
ให้ดูเด่นยิ่งขึ้น เมื่อสนทนากับเธอไปไม่กี่ประโยค จึงทราบว่างาน

ของเรามีใช้มีเพียงทำทัวร์แต่เพียงอย่างเดียว เรายังมีกิจการอีกหลายอย่างที่ต้องดูแล ทั้งกิจการบ้าน ที่ดิน เลี้ยงสุกร ค้าขายอาหารสัตว์ ซึ่งเป็นภาระหนักไม่น้อยสำหรับผู้หญิงคนหนึ่ง แต่อาจเป็นเพราะถูกอบรมเลี้ยงดูมาให้สู้ชีวิตทั้งที่เกิดมาในครอบครัวค่อนข้างมีอันจะกิน จึงทำให้สามารถเผชิญต่ออุปสรรคนานาชนิดได้ สุจินดา เป็นชาวนครปฐมโดยกำเนิด เป็นลูกคนที่ ๓ ในจำนวนพี่น้อง ๖ คน บิดาเป็นชาวจีน ชื่อกิมปึ้ง ซึ่งถึงแก่กรรมไปแล้ว มารดาชื่อนุมา แซ่ลิ้ม มีอาชีพค้าขาย สมัยก่อน บิดามีอาชีพรับซื้อวัตถุดิบผลิตภัณฑ์ทางเกษตรจากชาวบ้าน สำหรับเธอเองตอนที่เป็เด็กสุขภาพไม่ค่อยดี ปวดศีรษะบ่อย ๆ บางครั้งอ่อนเพลียไม่มีสาเหตุ จนต้องเลิกเรียนเมื่อจบชั้น ป. ๔ เพราะมีปัญหาสุขภาพ มารดาจึงให้ลาออก เธอรู้สึกเสียดายมาก เพราะชอบเรียนหนังสือ และด้วยเหตุนี้ หลังจากหยุดเรียนไประยะหนึ่ง ก็พยายามหาทาง กวดวิชาเรียนลัดเอาเองจนจบวิทยาลัยเกริกด้านบัญชี ซึ่งนับว่าเธอมีความมานะพยายามสูงมาก อย่างไรก็ตามถึงแม้สุขภาพของร่างกายจะไม่อานวย แต่ใจสู้เสียอย่างก็ได้สบาย เธอเล่าให้ฟังว่าครั้งหนึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จหัวหิน [REDACTED] มีความชื่นชมในบุญบารมีของพระองค์ท่าน เธอจึงไปคอยรับเสด็จด้วยทั้งที่ขณะนั้นเป็นไข้ตัวร้อนสูงมาก แต่ก็ไม่ย่อท้อ คอยเฝ้ารับเสด็จจนพระองค์เสด็จกลับ และเมื่อกลับถึงบ้านก็เป็นลม และเข้ารักษาตัวที่โรงพยาบาลถึง ๑๘ วัน นับว่าเป็นเหตุการณ์ประทับใจที่สุด ที่ได้เข้าเฝ้า ขณะเดียวกันก็ฝึก

สุจินดา ชุมทชชาคร

ความอดทนของร่างกายของเธอไปด้วย สมัยเรียนอยู่วิทยาลัยเกริก เธอได้ช่วยงานทางบ้าน เช่น ฝึกงานด้านบัญชี และช่วยดูแลคนงานซึ่งส่วนใหญ่เป็นชาวบ้านที่จ้างมาสานแข่งรวมทั้งควบคุมงานเบิกจ่ายอุปกรณ์และวัตถุดิบในการสานแข่ง ช่วยงานบิดามาโดยตลอด เพื่อหาความรู้ และประสบการณ์เพิ่มเติมจากการทำงาน เพราะบิดาพยายามปลูกฝังให้รักการประกอบอาชีพ และรู้จักค่าของเงินตั้งแต่เล็ก ๆ ถ้าอยากได้เงินก็ต้องทำงาน เป็นคำที่ติดปากและจำขึ้นใจโดยไม่รู้ตัว สมัยเด็ก ๆ ถ้าอยากไปเที่ยวหรืออยากได้อะไรก็หางานพิเศษทำแล้วเก็บเงินเอาเอง เช่น รับพับซองเม็ตแดงโมกับเพื่อน เพื่อเอาเงินไปเที่ยว เป็นต้น เธอช่วยกิจการของครอบครัวจนกระทั่งแต่งงาน จึงเริ่มธุรกิจของตนเอง สิ่งแรกที่ทำก็คือ การขายอาหารที่ศาลาอเมริกัน มหาวิทยาลัยรามคำแหง ทุกอย่างดำเนินไปด้วยดี แต่ก็ทำได้เพียง ๑ ปี เธอก็อยากทำฟาร์มสุกรดูบ้าง ก่อนเริ่มทำฟาร์มสุกรก็ขอคำปรึกษาจากมารดา ซึ่งท่านก็ไม่คัดค้าน แคมสนับสนุนและให้ยืมเงินมาลงทุนประมาณ ๑ แสนบาท โดยทำร่วมกับเพื่อนที่เขามีความรู้ด้านนี้ สำหรับงานด้านฟาร์มสุกรนี้ส่วนใหญ่เพื่อนและสามีดูแลแทน อยู่มาไม่นานเพื่อนขอถอนตัว เพราะมีภาระด้านอื่น เธอจึงต้องจ้างคนมาทำงานเพื่อทำหน้าที่ให้อาหารและฉีดยา ชีวิตช่วงนี้เธอทำงานหนัก เพราะตอนเช้าต้องมาซื้อของที่ตลาดนครปฐมกลับไปที่มีมหาวิทยาลัยรามคำแหง ทำให้ไม่ค่อยมีเวลาดูแลเรื่องฟาร์ม ปล่อยให้เพื่อนสามี ซึ่งไม่ค่อยสนับสนุนงานประเภทนี้อยู่แล้ว เธอได้ปรึกษา

กับมารดา ซึ่งท่านก็ให้ข้อคิดว่าจะทำอาชีพอะไรก็ให้เลือกทำอาชีพนั้นอย่างจริงจัง ขณะเดียวกันก่อนบิดาตายในปี พ.ศ. ๒๕๑๖ ก็ได้ให้การสนับสนุน และให้ข้อคิดว่าการเลี้ยงสุกรอาจค้าขายอาหาร และยารักษาโรคของสัตว์ควบคู่กันได้ ฉะนั้นเธอจึงตัดสินใจทำงานด้านฟาร์มอย่างจริงจัง เพราะเธอศรัทธาในความสามารถของบิดามาก สุจินดา กล่าวว่า “บิดาเป็นนักธุรกิจเต็มตัว รวมทั้งเป็นนักสร้างสรรค์ อย่างหาตัวจับยาก” เธอจึงมั่นใจว่า ถนนสายใหม่ที่จะเดินไปนี้ คงไม่ใช่ทางตันอย่างแน่นอน และในปี พ.ศ. ๒๕๑๖-๒๕๑๗ เธอจึงเริ่มขยายงานด้านฟาร์ม โดยกู้เงินธนาคารมาลงทุนซื้อหมูเพิ่ม แล้วมีพ่อค้าคนกลางมารับซื้อไปเอง และขณะเดียวกันก็เริ่มกิจการขายอาหารสัตว์ไปด้วย ซึ่งกิจการก็ดำเนินไปอย่างราบรื่น จนกระทั่งปี พ.ศ. ๒๕๑๙ เธอจึงเริ่มพบอุปสรรค เนื่องจากสุกรเป็นโรคระบาด (โรคพิษสุนัขขี้นเทียม) ชาวบ้านไม่กล้าซื้อเนื้อหมูไปรับประทาน ทำให้สุกรล้นตลาดและราคาตกมากถึงกิโลกรัมละ ๑๒ บาท ทำให้เกิดภาวะขาดทุน เธอจึงต้องหยุดเลี้ยงสุกร ๑ ปี ขณะเดียวกันก็กิจการค้าด้านร้านอาหารที่มหาวิทยาลัยรามคำแหง ก็ประสบภาวะขาดทุนเช่นเดียวกัน เนื่องจากขาดอาหารและถ้วยชามหายมาก ประกอบกับมหาวิทยาลัยขอขึ้นค่าแป๊ะเจี๊ยะ และค่าเช่าในอัตราสูง ซึ่งไม่สามารถแบกรับต่อไปได้ทำให้เธอต้องตัดสินใจปิดกิจการร้านอาหารไปในปี พ.ศ. ๒๕๒๐ ต่อจากนั้นเธอจึงหันมาจ้างงานด้านการทำฟาร์มอย่างเต็มตัว โดยเริ่มเลี้ยงสุกรพ่อพันธุ์ แม่พันธุ์ต่างประเทศ จำนวน

๑๐๐ ตัว และเริ่มศึกษาวิธีการเลี้ยงสุกรอย่างจริงจัง ศึกษาเกี่ยวกับความต้องการของตลาดล่วงหน้า เพื่อจะได้วางแผนถูกว่า ช่วงไหนควรจะเสริมกำลังผลิตให้มากขึ้น

นอกจากนี้ ได้เปลี่ยนวิธีการเลี้ยงสุกรใหม่ เปลี่ยนจากคอกดิน เป็นคอกซีเมนต์ เพื่อจะได้ดูแลรักษาความสะอาด ได้ง่าย และช่วยให้หมูไม่เป็นโรคบ่อย ๆ และเปลี่ยนจากให้อาหารเปียกเป็นอาหารแห้งแทน เพราะทำให้ทุ่นเวลาในการเลี้ยงดูจากเดิมที่เคยเลี้ยงประมาณ ๖-๑๐ เดือน แล้วขาย จะเหลือเพียง ๔-๕ เดือนเท่านั้นก็ขายได้

จากการเปลี่ยนแปลงการดำเนินงานใหม่นี้ ทำให้กิจการประสบผลสำเร็จอย่างมาก เธอขยายพันธุ์สุกรอย่างรวดเร็วจาก ๑๐๐ ตัว เป็น ๘๐๐ ตัว และ ๑,๐๐๐ ตัว ขณะเดียวกันเธอได้พยายามศึกษาหาความรู้และประสบการณ์ด้านการทำฟาร์มสุกรอยู่เสมอเมื่อมีโอกาส เช่น มีข้อแลกเปลี่ยนกับบริษัทขายยาสัตว์ว่าให้เชิญไปดูงานต่างประเทศบ้าง แทนการได้ของสมนาคุณในฐานะเป็นลูกค้ารายใหญ่ ซึ่งการได้รับประสบการณ์ใหม่ ๆ และนำมาปรับปรุงกิจการของตนเองอยู่ตลอดเวลา นี่เป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้กิจการด้านฟาร์มสุกรของเธอประสบความสำเร็จจนถึงปัจจุบัน

หลังจากเธอให้เวลากับการดูฟาร์ม ๆ จนมันคงแล้ว สุจินตาก็ได้เริ่มงานธุรกิจการจัดสรรที่ดิน ซึ่งเป็นงานที่เธอรัก และใฝ่ฝันอยากทำมานานแล้ว เธอเล่าว่าเวลาใครจัดสรรที่ดินก็มักจะ

ชอบไปดู และซื้อผืนทิ้งไว้ทั้งที่บางครั้งยังไม่รู้ว่าที่ดินนั้นอยู่ตรงไหน เธอบอกว่า “มันเป็นความสุข และไม่สูญหาย ไม่ต้องมีการเหมือนซื้อเพชร ซื้อทอง ซื้อมาแล้วก็ขายไป” เริ่มซื้อที่ดินครั้งแรกที่หาดจอมเทียนประมาณ ๓ ไร่ แล้วตัดเป็นแปลงย่อย ๆ ขายไปพอคุ้มทุนที่เหลือจึงเก็บไว้ ในปี พ.ศ. ๒๕๒๗ เธอจึงเริ่มธุรกิจบ้านและที่ดินอย่างจริงจัง โดยซื้อที่ ๘ ไร่ทำบ้านจัดสรรขายพร้อมที่ดิน โดยว่าจ้างบริษัทที่มีชื่อเสียงมาออกแบบ และหาวิศวกรมาควบคุมงาน จ้างคนงานเพิ่มอีกประมาณ ๑๐ คน แต่ในการทำงานกว่าจะราบรื่น มักจะต้องเผชิญกับอุปสรรคก่อนเสมอ และเช่นเดียวกันในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๒๗-๒๕๒๘ เป็นภาวะที่เศรษฐกิจตกต่ำ ทำให้มีผลกระทบต่อกิจการบ้าน-ที่ดินที่เธอดำเนินการอยู่ แต่เธอก็ใช้ความอดทนต่อสู้กับอุปสรรคที่มากกระทบอย่างฉลาด โดยใช้เครดิตกู้เงินจากธนาคารไปซื้อที่บ้านแพ้ว จาก ๒๐ ไร่ จนถึง ๗๐๐ ไร่ เพื่อไว้แก่งกำไร ปัจจุบันเธอเปิดธุรกิจที่ดินและบ้านจัดสรรในจังหวัดนครปฐม ชื่อหมู่บ้าน สวนปฐุม และลานทอง และมีแนวโน้มที่จะขยายกิจการต่อไปอีก งานด้านธุรกิจจัดสรรที่ดิน นับว่าเป็นงานที่ต้องใช้ความละเอียดรอบคอบอย่างมาก เพราะทุกอย่างหมายถึงจำนวนเงินเลขหลายหลักที่ลงไป ถ้าทำพลาดก็แทบหมดตัว ดังนั้น สุจินดา จึงดำเนินงานอย่างมองการณ์ไกล สามารถคาดการณ์ล่วงหน้าได้โดยอาศัยประสบการณ์ที่ผ่านมารวมทั้งเรียนรู้ข้อมูลในเรื่องนี้ให้มาก กรองสิ่งที่ทราบมาเพื่อวิเคราะห์หาข้อเท็จจริง ตลอดจนถึงคิดถึงผลที่จะได้รับว่าคุ้มกับทุนที่ลงไปหรือ

ไม่ และสิ่งสำคัญที่สุดต้องทำด้วยใจรัก ซึ่งเป็นสิ่งที่ สุจินดาเน้น เธอกล่าวว่า “อะไรก็ตาม ถ้าทำด้วยใจรัก ก็ช่วยให้งานสำเร็จไปแล้วครึ่งหนึ่ง” สำหรับอุปสรรคที่พบจากการทำธุรกิจด้านนี้ คือ ปัญหาด้านคุณภาพคนงานและการเปลี่ยนแปลงในด้านราคาของวัสดุก่อสร้าง ซึ่งขึ้นลงอยู่ตลอดเวลา หลังจากจบงานด้านจัดสรรบ้าน-ที่ดิน จนเข้าที่แล้ว เธอที่เริ่มมองหางานอื่นที่ใจรักต่อไป และพบว่าธุรกิจการท่องเที่ยวเป็นสิ่งที่รักและอยากทำอีกชิ้นหนึ่ง สุจินดา ชอบท่องเที่ยวเสมอเมื่อมีโอกาส จึงทำให้เกิดความคิดว่า น่าจะดำเนินธุรกิจด้านนี้เสียเอง เพราะนอกจากเป็นกำไรชีวิตแล้วยังไม่เสียเวลาโดยเปล่าประโยชน์ด้วย เธอเข้าใจความรู้สึกของผู้ไปเที่ยวว่าต้องการอะไร ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่เธอคำนึงถึงเป็นอันดับแรกในการดำเนินธุรกิจด้านนี้ ฉะนั้นในการจัดทัวร์แต่ละครั้ง บางครั้งอาจแค่คุ้มทุนหรือกำไรนิดหน่อย เธอก็คิดว่ามันเกินคุ้มแล้ว เพราะสิ่งหนึ่งที่ได้มาและไม่อาจลบเลือนหรือสูญหายได้เหมือนเงินทองนั้นคือความศรัทธา เชื่อมั่น และความไว้วางใจ ที่ลูกค้ามีให้ต่อบริษัท ว่าจัดทัวร์ได้ดีมีคุณภาพสำหรับการจัดบริการนำเที่ยวเธอจัดบริการให้ตั้งแต่ ๑๐ คนขึ้นไป จนถึงกลุ่มใหญ่ประมาณ ๓๒-๖๔ คน ไม่มากไปกว่านั้น ส่วนใหญ่จะเป็นกลุ่มครูและหรือนักธุรกิจ โดยจะแบ่งกลุ่มลูกค้าตามสายอาชีพ จัดลูกค้าที่สนใจอาหารรายละเอียดเรื่องเดียวกันไว้ด้วยกัน ซึ่งจากการดำเนินงานที่ผ่านมามีกิจการดำเนินไปด้วยดี มีผู้มาใช้บริการสั่งจองเพื่อท่องเที่ยวล่วงหน้ามากพอสมควร จึงมีแนวโน้มจะขยายงานด้าน

นี้ต่อไปอีก สำหรับอุปสรรคของงานก็คือปัญหาเรื่องที่พักไม่เพียงพอ

เพื่อความสะดวกในการดำเนินงานธุรกิจด้านต่าง ๆ เธอได้ตั้ง บริษัทกมลรัก จำกัด ดำเนินงานด้านฟาร์มสุกร และบริษัททรัพย์ตะวัน ดำเนินงานด้านธุรกิจท่องเที่ยวรวมทั้งบ้านและที่ดินจัดสรร

ถึงแม้เธอจะมีภาระกิจมากมาย สิ่งหนึ่งที่เธอไม่เคยปล่อยปละละเลย ก็คือ การศึกษาหาความรู้อยู่ตลอดเวลา ด้วยการสมัครเป็นนักศึกษาของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ในคณะนิติศาสตร์ เพราะคิดว่าจะสามารถนำความรู้มาใช้กับชีวิตประจำวันได้ สำหรับในบทบาทของการเป็นหัวหน้าครอบครัว เธอก็เป็นทั้งพ่อและแม่ให้กับลูกไม่ขาดตกบกพร่อง ให้ความอิสระ แก่ลูกพอสมควร ขณะเดียวกันก็ควบคุมและเสนอแนะ เมื่อเห็นว่าลูกจะไปในทิศทางที่ไม่ถูกต้อง ในแต่ละวันเธอจะแบ่งเวลาให้กับลูกเท่าที่จะทำได้ เพื่อให้ลูกเกิดความอบอุ่น ขณะเดียวกันถ้ามีงานที่ไม่เป็นทางการและสามารถเอาลูกไปได้ เธอก็จะเอาลูกไปด้วยเพื่อให้ลูกมีประสบการณ์ในชีวิตจริงกว้างขวางยิ่งขึ้น

ในแต่ละวันของสุจินดา จะใช้เวลาประมาณ ๓๐ นาที - ๑ ชั่วโมง เพื่อดูผลงานทางบ้าน หลังจากนั้นก็มาที่บริษัท หรือออกไปดูที่ดินที่จะซื้อขาย กว่าจะกลับบ้านก็เย็น สำหรับวันอาทิตย์จะเป็นวันพักผ่อนของเธอ ส่วนใหญ่จะใช้เวลากับการอ่านหนังสือ หนังสือที่เธอบอกว่าอ่านแล้ววางไม่ลง คือ หนังสือธรรมะ ของ

พอ.ปิ่น มุกทุกันต์ เป็นหนังสือที่อ่านแล้วให้ความสบายใจ ทำให้มีกำลังใจที่จะต่อสู้อุปสรรค เมื่อเกิดภาวะหมดกำลังใจและเธอยังชอบซื้อหนังสือ เป็นของฝากแก่คนทั่วไปด้วย สุจินดา ชุนหาคร เป็นอีกคนหนึ่งประสบความสำเร็จในชีวิต ในฐานะนักธุรกิจที่มีชื่อของจังหวัดนครปฐม สิ่งที่ทำให้เธอมาถึงจุดนี้ได้ นั่น เป็นเพราะคติประจำใจ ซึ่งเธอยึดถือว่า สิ่งที่ทำไปแล้วผู้อื่นไม่เดือดร้อน จึงลงมือทำ จะทำงานทุกอย่างให้เสร็จโดยเร็ว ไม่ผลัดวันประกันพรุ่ง ประหยัด และมีคุณภาพ พร้อมทั้งจะปรับปรุงงานที่ผิดพลาดได้เสมอ เธอถือว่าการตรงต่อเวลา จำเป็นมากสำหรับนักธุรกิจ และเมื่อเธออยู่ในฐานะที่จะช่วยเหลือสังคมได้ ก็ไม่ได้ละเลยความรับผิดชอบต่อเหล่านั้น เช่น หาเงินสร้างห้องสมุดประชาชน จังหวัดนครปฐมเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๓ จำนวน ๕๐๐,๐๐๐ บาท บริจาคที่ดินมูลค่า ๖ ล้านบาท ที่อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อสร้างศูนย์ศิลปาชีพ เป็นกรรมการสมาคมฯ ผู้ปกครองครูและศิษย์เก่าโรงเรียนต่าง ๆ ส่งเสริมด้านการศึกษาโดยมอบทุนแก่นักเรียนยากจนแต่เรียนดีที่โรงเรียนจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ให้ศึกษาต่อถึงระดับมหาวิทยาลัย รวมทั้งมอบทุนซื้อที่ดินจำนวนเงินสองแสนบาทให้โรงเรียนด่านช้าง อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี ในปี ๒๕๓๑ เธอมอบเครื่องปั่นไฟให้กับตำบลที่ในเขตจังหวัดนครปฐมที่ยังไม่มีไฟฟ้าใช้ และให้ความช่วยเหลือสังคมอีกมากมาย ผลตอบแทนการทำความดีเธอได้รับเข็มเชิดชูเกียรติจากสมเด็จ

พระเทพรัตนราชสุดาฯ ได้รับโล่เกียรตินิยมจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งเธอภาคภูมิใจมากที่สุด

ในอนาคตรเธอดังใจว่าจะก่อสร้างสำนักงานเป็นตึก ๖ ชั้น เพื่อรวมกิจการต่าง ๆ เอาไว้ด้วยกัน ขณะเดียวกันก็จะเปิดสอนเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจให้กับบัณฑิตและเด็กหรือเยาวชนที่ยังไม่มีงานทำ สำหรับความมุ่งหวังดังกล่าวข้างต้น อาจจะน้อยไปตราบใดที่เธอเป็น สุจินดา ชุณหชาคร ผู้มีพลังและความอดทนที่จะต่อสู้กับชีวิตทุกรูปแบบ

เธอจึงเป็น “ผู้หญิงแกร่ง” ในยุคนี้

จากชีวิตจริงของ คุณสุจินดา ชุณหชาคร บ้านเลขที่ ๑๐๐ หมู่ ๑ ตำบลยายชา อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม

สัมภาษณ์ : นายธีระ ชัยยุทธธรรม
: นายสาโรจน์ พึ่งรำพรรณ
: นางสาวพูนศิริ ไสภารักษ์

เขียน : นางสาวพูนศิริ ไสภารักษ์

ภาพ : นายธีระ ชัยยุทธธรรม
: นายสาโรจน์ พึ่งรำพรรณ

วัน เดือน ปี : ๒๔ มีนาคม ๒๕๓๓

บุญรินทร์ : พรสวรรค์และ พรแสวงสร้างงาน

“แม้เธอจะได้รับการศึกษาน้อย แต่ด้วยพรสวรรค์
ที่มีอยู่ เมื่อเธอได้พบเห็นสิ่งใดที่เธอสนใจ จะใช้เวลาไม่นาน
ศึกษา จดจำ ก็สามารถทำตามได้ทุกอย่างและด้วยจิตใจที่
ชอบช่วยเหลือผู้อื่น เธอจึงถ่ายทอดสิ่งที่ได้เรียนรู้ให้ผู้อื่นได้
เรียนรู้ตามและเสียสละอุทิศเวลา ทั้งกำลังกาย กำลังใจ ช่วย
พัฒนาชุมชนที่ตนอยู่ให้ทุกคนอยู่ดีกินดี และมีความสุข

งานจักสานย่านลิเภา เป็นงานศิลปหัตถกรรมที่ขึ้นชื่อของ
จังหวัดนครศรีธรรมราชเมื่อใครได้ไปเที่ยวจังหวัดนครศรีธรรมราช
และมีโอกาสได้ไปชมงานจักรสานย่านลิเภาก็อดไม่ได้ที่จะซื้อติดไม้
ติดมือไปฝากญาติหรือคนที่ตนรักนับถือ

ผู้ผลิตงานจักสานย่านลิเภาของเมืองนครศรีธรรมราช
รายนี้เป็นที่รู้จักกัน ทั้งเมืองก็คือ บุญรินทร์ บุญเต็ม แม่บ้าน
เกษตรกรตำบลท่าเรือ

บุญรินทร์ บุญเต็ม เกิดที่ตำบลท่าเรือ อำเภอเมือง จังหวัด
นครศรีธรรมราช เมื่อเดือนเมษายน พ.ศ. ๒๔๘๒ เป็นบุตร
คนที่ ๓ ในจำนวนพี่น้องทั้งสิ้น ๘ คน ของนายมด และนางสอง

บุญเต็ม ทั้งบิดามารดาประกอบอาชีพทำนา ฐานะครอบครัวอยู่ในระดับปานกลางเมื่อเทียบกับผู้คนในเมืองนครศรีธรรมราชในสมัยนั้น

สิ่งแวดล้อมในวัยเด็กของบุญรินทร์ บุญเต็ม เป็นสังคมชนบท ซึ่งผู้คนส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพทำนา ทำสวน บุญรินทร์มีความใฝ่ฝันตั้งแต่เด็กว่าอยากจะเป็นครูเพราะมีใจรักเด็กมาก และจากการที่ได้เห็นแบบอย่างที่ดีงามจากผู้เป็นอาจารย์ของตน คืออาจารย์พุ่ม บุญล้อม เป็นอาจารย์ที่สอนหนังสือเก่ง ทำตัวเป็นเหมือนทั้งพ่อและเพื่อน และทำคลอดได้ด้วย ปัจจุบันก็ยังมือนุสาวรีย์ของท่านอยู่ที่โรงเรียนชุมชนวัดหม่น แต่ด้วยฐานะทางบ้านไม่ค่อยดี และตนเองเป็นผู้หญิง หาที่พักยาก ไม่ปลอดภัย จึงไม่ได้เรียนต่อเมื่อจบ ป.๔ หลักสูตรภาคบังคับจากโรงเรียนชุมชนวัดหม่นก็ออกมาช่วยบิดาไถนา มีที่นาทั้งหมด ๔๗ ไร่ ๖ วัว ๖ ตัว ควาย ๒ ตัว ที่นาอยู่ห่างจากบ้านประมาณ ๓-๔ กิโลเมตร เมื่อว่างจากทำนา ก็เลี้ยงน้อง และค้าขายของเล็ก ๆ น้อย ๆ โดยมารดาซื้อรถจักรยานให้ ๑ คัน ตอนเช้าต้องขี่รถจักรยานเป็นระยะทาง ๑๐ กิโลเมตร ไปตลาดเสาชงทอง ตลาดหัวถนน ขาไปจะนำข้าวสารไปขายด้วยตอนนั้นสะพานยังไม่มี ต้องนำรถจักรยานลงเรือข้ามฟากไปยังตลาดอีกทอดหนึ่ง เมื่อขายข้าวสารหมด ขากลับก็จะซื้อปลา ปู กุ้ง ของใช้ในครัว กลับมาขายที่บ้านของตน

เมื่ออายุ ๑๗ ปี ได้ไปหัดเย็บเสื้อผ้าที่บ้านญาติ หัดเย็บอยู่ ๑๐ วันก็เย็บได้ โดยบุญรินทร์ได้ซื้อเสื้อและกางเกงมาแล้วนำมาแกะออก เอากระดาดไปทาบกับเสื้อและกางเกงที่ซื้อมา

บุญรินทร์ บุญเต็ม

เพื่อทำเป็นแบบ แล้วตัดเย็บตามแบบ ก็สามารถตัดเย็บได้เสื้อและกางเกงออกมาตามต้องการ

พออายุ ๒๒ ปี ในปี พ.ศ. ๒๕๐๔ ก็แต่งงานกับ นายเนียร ลักษโณสุรางค์ โดยแต่งงานกับชายคนที่ตนไม่ได้รักและไม่ได้รู้จักกันมาก่อน ทั้งนี้เพราะมารดาบังคับให้แต่งงาน อยู่กินกับสามีได้ ๑๓ ปี มีบุตรชาย ๒ คน ก็แยกทางกันอยู่ สาเหตุที่แยกทางกัน เนื่องจากสามีเป็นคนชอบเล่นการพนัน ไก่ชน วัวชน และปลากัด เมื่อแยกทางกันอยู่ไปได้ ๑ ปี สามีก็กลับมาขอคืนดี โดยให้สัญญาว่าจะไม่เล่นการพนันอีก และได้อยู่ด้วยกันต่อมาอีก ๘ ปี มีบุตรสาวอีก ๑ คน และบุตรชาย ๑ คน ก็หย่าร้างกันอีก ทั้งนี้เพราะสามีผิดสัญญาที่ให้ไว้ว่าจะเลิกเล่นการพนัน กลับเล่นการพนันเหมือนเดิม หน้าซำเล่นถึงขนาดเอาที่นาไปจำนอง ขณะที่หย่าร้างกับสามีนั้น บุญรินทร์อายุ ๓๒ ปี เป็นช่วงที่เธอลำบากมาก เพราะต้องรับภาระเลี้ยงดู ส่งเสียลูกหมดทุกคน เพื่อให้ชีวิตอยู่รอด บุญรินทร์ตั้งร้านขายกาแฟ น้ำชา ขนมครก เย็บเสื้อผ้าและทำนาไปด้วย นาที่ทำทั้งหมดมีอยู่ ๗ ไร่ โดยมีลูก ๆ ช่วยขายของและทำนา

ต่อมาแต่งงานใหม่เมื่ออายุ ๔๓ ปี สามีมีอาชีพทำนา และช่างไม้ อยู่กินด้วยกัน ๑ ปี มีบุตรชาย ๑ คน ก็หย่าร้างกัน เนื่องจากสามีเข้ากับลูกเลี้ยงไม่ได้ ในช่วงนี้ก็คงทำนา ขายขนมหวาน และสมัครเป็นสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร เริ่มรับกระเป๋าย่านลิพาจากกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรมาขายที่ตลาดหัวถนน แล้วนั่งรถด่วนสายนครศรีธรรมราช-สงขลาในตอนตี ๔ ไปขายในงานที่กลุ่ม

แม่บ้านเกษตรกรจัดขึ้น บางครั้งก็จังหวัดสงขลา บางครั้งจังหวัดยะลาหรือบางครั้งก็ไปขายตามบ้าน สำนักงาน หน่วยราชการ กลับถึงบ้านประมาณ ๔-๕ โมงเย็น มีรายได้เดือนละประมาณ ๖,๐๐๐ บาท บุญรินทร์เล่าว่าการไปขายยังต่างจังหวัดไปคนเดียว ทำไรดี เพราะไม่ต้องเสียค่ารถเพิ่ม แต่ค่อนข้างเสี่ยง เพราะมืออยู่ครั้งหนึ่งไปเป็นลมที่ควรถ่วงสงขลา ซึ่งต่อมาตอนหลังก็เลิกขายเพราะเหนื่อยมาก

ปัจจุบันบุญรินทร์ บุญเต็ม อาศัยอยู่บ้านเลขที่ ๒๑๕ หมู่ ๔ ถนนนคร-หัวไทร ตำบลท่าเรือ อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช ลักษณะบ้านที่อยู่อาศัยเป็นบ้านไม้ชั้นเดียว เล็ก ๆ หลังคามุงด้วยสังกะสี แต่สะอาด มีระเบียบ ส่วนหนึ่งจัดเป็นที่สำหรับเสริมสวยของลูกสาว พร้อมกับโชว์ศิลปหัตถกรรมที่ทำจากย่านลิเภา

บุญรินทร์ เป็นผู้ที่มีพรสวรรค์ เมื่อเธอได้พบเห็นสิ่งใดที่เธอสนใจ จะใช้เวลาไม่นาน ศึกษา จดจำ ก็สามารถทำตามได้ทุกอย่าง กอปรกับเป็นคนสนใจ ใฝ่หาความรู้อยู่ตลอดเวลา เธอจึงมีงานอาชีพทำมากมายหลายอย่าง อย่างที่เห็นกันอยู่ขณะนี้ และยังสามารถถ่ายทอดให้ผู้อื่นเรียนรู้ตามได้อีกด้วย

บุญรินทร์ เป็นคนที่ยิ้มง่าย พุดจาคล่องแคล่ว ท่าทางกระฉับกระเฉง อยากรู้อยากเห็น มีความคิดสร้างสรรค์ ชอบทำสิ่งแปลกใหม่เสมอ มีจิตใจเมตตา ชอบช่วยเหลือผู้อื่น สนใจใฝ่รู้สูงมาก ด้วยบุคลิกภาพดังกล่าวเธอจึงเป็นผู้นำของหมู่บ้านในหลาย ๆ เรื่องด้วยกัน

อาชีพที่ถือว่าเป็นอาชีพหลักของเธอก็คือ อาชีพทำนา เธอบอกว่าทำนาเพื่อให้ได้ข้าวสารมากินในครอบครัวโดยไม่ต้องซื้อ จะทำทุกปี โดยจ้างให้คนอื่นไถแล้วลงมือทำนาเองร่วมกับลูก ๆ และเก็บผลผลิต ซึ่งได้มากน้อยขึ้นอยู่กับสภาพดินฟ้าอากาศ ในช่วงที่ว่างเว้นจากการทำนาก็หันมาทำกระเป๋าย่านลิเภา ซึ่งเธอได้ความรู้มาจากการศึกษาด้วยตนเอง เธอเล่าว่าอาชีพการทำกระเป๋าย่านลิเภาเกิดขึ้นมาเนื่องจาก นายดาบสมบุรณ์ ศิริสุขุม ท่านขอให้นายเคลือบ คำอ่อน ซึ่งไปใช้ชีวิตในคุกและได้เรียนการทำกระเป๋าย่านลิเภา จากหน่วยศิลปาชีพของสมเด็จพระบรมราชินีนาถ มาช่วยสอนให้ชาวบ้านตำบลท่าเรือ กระเป๋าใบแรกที่ทำได้เป็นของนายเคลือบผู้สอน น้องสะใภ้ไปเรียนมา แต่เนื่องจากน้องสะใภ้กับเธอไม่ถูกกันเธอเองก็อยากรู้ว่าเขาทำกระเป๋าย่านลิเภากันอย่างไร ก็ใช้วิธีแอบดูน้องสะใภ้ทำ แล้วก็ลองหัดทำเองบ้าง โดยไปซื้อโครงที่ทำจากไม้ไผ่มาหัดทำ ในที่สุดก็สามารถทำได้อย่างประณีตสวยงาม แต่ทำช้ากว่าคนอื่น ๆ บุญรินทร์บอกว่าที่เลือกทำงานจักรสานย่านลิเภาเพราะเธอชอบที่จะคิดสิ่งประดิษฐ์แปลกใหม่จากวัสดุเหลือใช้ ต่อมาได้รวบรวมกลุ่มแม่บ้าน จำนวน ๓๒ คน ตั้งเป็นศูนย์จำหน่ายย่านลิเภาประจำหมู่บ้าน และในปี พ.ศ. ๒๕๒๐ ก็ได้สมัครเข้าอบรมวิชาการที่โรงเรียนวัดหม่น ตำบลท่าเรือ เป็นการหาความรู้เพิ่มเติมด้วย

ขั้นตอนในการทำกระเป๋าย่านลิเภา ขั้นแรกเอาไม้แคหรือไม้ไผ่ มาทำเป็นโครงกระเป๋ ตามรูปทรงที่ต้องการ ต่อมาเอาผ้า

พันนิ้วมือแล้วนำย่านลิเภา ซึ่งเป็นพืชเถาวัลย์ชนิดหนึ่งที่ขึ้นในป่า มีสีน้ำตาล สีดำ มาวางพาดนิ้วมือที่พันผ้า ใช้มีดเหลาย่านลิเภา ให้นิ่มที่สุดเท่าที่จะนิ่มได้ แล้วจึงเอาย่านลิเภาที่เหลาจนนิ่มแล้ว มาสอด ตามลายที่ต้องการในแต่ละส่วนที่โครงกระเป๋าทำด้วย ไม้แคหรือไม้ไผ่ ส่วนประกอบอื่น ๆ บานพับ เปิด-ปิด หูกระเป๋าล็อคปิดกระเป๋ ซึ่ง เป็นโลหะ นั้นสั่งมาจากร้านเครื่องถมในเมือง นครศรีธรรมราช ใช้เวลาในการทำ ๒-๓ วัน ต่อ ๑ ใบ รายได้ กำไรใบละเกือบ ๑๐๐ บาท ลูกค้าส่วนใหญ่ได้รับการแนะนำ จากสำนักงานเกษตรจังหวัด กรมส่งเสริมการเกษตรจังหวัด เจ้าหน้าที่เกษตรตำบล/อำเภอ/จังหวัด และกรมการศึกษานอกโรงเรียน เธอบอกว่าทำกระเป๋าย่านลิเภาเป็นเพียงงานอดิเรก และเก็บสะสมไว้ดู

ส่วนในการที่จะเป็นผู้ประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพ ทำกระเป๋าย่านลิเภา นั้นบุญรินทร์ ให้ความเห็นว่า ควรเป็น คนที่มีบุคลิกภาพทดแทน ใจเย็น ละเอียด ช่างสังเกตมีความคิด ริเริ่มสร้างสรรค์ในการคิดรูปแบบที่แปลกใหม่

อีกอาชีพหนึ่งของบุญรินทร์ก็คือ การทำคลอด ที่เธอมา จับนงานด้านทำคลอด เนื่องจากในปี พ.ศ. ๒๕๒๑ ได้เข้ารับการอบรมเป็นผู้สื่อข่าวสาธารณสุข ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๒๖ จึงได้รับการคัดเลือกจากสาธารณสุขตำบล ให้เข้าอบรมผดุงครรภ์แผนโบราณประจำหมู่บ้าน ตำบลท่าเรือ ใช้เวลาในการอบรม ๔ วัน ในการทำคลอดต้องแรกู้สึกใจสั่นและกลัวจึงต้องขอให้ผดุงครรภ์

ไปเป็นเพื่อน เมื่อเห็นบ่อย ๆ เข้าก็เลยไม่กลัว สามารถทำคลอดได้ โดยได้รับเครื่องมือจากทางโรงพยาบาลศิริราช และมีการส่งคนมาติดตามผลการทำคลอด มาเยี่ยมแม่และเด็ก นอกจากนี้บางครอบครัวที่มีลูกมาก บุญรินทร์ก็ช่วยพาไปทำหมันยังสาธารณสุขจังหวัด เธอทำคลอดตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๒๖-๒๕๓๓ ทำคลอดมาแล้ว ๑๐๐ กว่าราย ค่าใช้จ่ายในการทำคลอดรายละ ๒๐๐ บาท เธอว่าจริง ๆ แล้วทำคลอดเพื่อช่วยเหลือคนจนที่ไม่มีเงินพอที่จะไปคลอดที่โรงพยาบาลมากกว่ารายได้ที่ได้รับจากการทำคลอด

ขั้นตอนในการทำคลอด ขั้นแรกให้เจ้าของบ้านต้มน้ำให้เดือด ผสมทิงเจอร์แดงนำมาทำความสะอาดแม่ ต่อจากนั้นจะถามผู้เป็นแม่ว่าเข็มมากไหม น้ำเดินหรือยัง ระหว่างนั้นผู้ทำคลอดต้องใส่ถุงมือ คอยคุมดูลูกว่าเปิดหรือยัง คอยดูจนกว่าจะเปิดและในช่วงนี้เครื่องมือที่จะทำคลอดต้องเตรียมพร้อม เครื่องมือทุกชิ้นต้องผ่านการต้มประมาณ ๒๐ นาที สิ่งที่ต้องเตรียมระหว่างทำคลอดก็คือด้ายผูกสะดือ กรรไกร สำลึชุบแอลกอฮอล์ ลูกยางดูดเสมหะ เมื่อก

เกี่ยวกับในการทำคลอดนั้นผู้ที่ประสบความสำเร็จในอาชีพนี้ บุญรินทร์บอกว่าควรเป็นผู้ที่กล้าเสี่ยง ช่างสังเกต รู้ความสามารถของตนและต้องไม่ตกใจกลัวอะไรง่าย ๆ

ปี พ.ศ. ๒๕๒๘ บุญรินทร์ได้รับเลือกจากกลุ่มหมู่บ้านเกษตรกรให้เป็นประธานแม่บ้านเกษตรกร เนื่องจากประธานคนก่อนลาออกจากตำแหน่ง บุญรินทร์บอกว่าที่เธอสมัครเข้าเป็นสมาชิกกลุ่ม

แม่บ้านเกษตรกร เพราะเธอต้องการรวมพลังของกลุ่มแม่บ้าน ในการช่วยบำเพ็ญประโยชน์ให้เกิดแก่ชุมชนและสังคม

ปี พ.ศ. ๒๕๓๐ บุญรินทร์ได้รับเลือกให้ดำรงตำแหน่ง เป็นสารวัตรกำนัน แม้ว่าขั้นแรกจะมีเงินเดือนเพียง ๒๕๐ บาท ก็ตาม แต่เธอก็ภาคภูมิใจที่ได้มีโอกาสช่วยเหลือส่วนรวม รู้แผนงาน ของหมู่บ้านและตำบลในโครงการพัฒนาของหน่วยงานต่าง ๆ ได้ ร่วมกับกำนัน กรรมการ สภาตำบล เจ้าหน้าที่พัฒนาการอำเภอ ไปตรวจงาน กสช. (โครงการสร้างงานในชนบท กระทรวงมหาดไทย) คือ เหมืองส่งน้ำ บางครั้งพานักข่าวไปทำข่าวที่ประมงน้ำจืด ซึ่งในแต่ละครั้งต้องเดินเท้าไปกลับระยะทาง ๑๒ กิโลเมตร แต่ก็ไม่เคยบ่น กลับทำด้วยความเต็มใจ ไม่นึกถึงความเหน็ดเหนื่อย

ปี พ.ศ. ๒๕๓๑ ได้เข้าร่วมอบรมผู้นำองค์กรสตรี ที่สำนักงานพัฒนาชุมชน เขต ๘ อำเภอทุ่งสง

ปี พ.ศ. ๒๕๓๒ สำนักงานเกษตรจังหวัด ได้คัดเลือกส่งไปอบรมเกี่ยวกับการแปรรูปอาหาร ที่มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ระยะเวลาในการอบรม ๔ วัน จากการอบรมครั้งนี้บุญรินทร์ได้รับความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับการทำมะนาวผงสำเร็จรูป อบจากเตาอบพลังแสงอาทิตย์จึงนำตัวอย่างกลับมาเผยแพร่อบรมให้แก่เจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการเคหะกิจ สำนักงานเกษตรจังหวัดเพื่อเผยแพร่ให้ชาวบ้านในชุมชนนั้นต่อไป ตอนกลับมาครั้งแรกคิดทำเองไม่สำเร็จ เพราะตากเท่าไรก็ไม่แห้ง จึงได้ปรึกษากับฝ่ายวิชาการสำนักงานเกษตรจังหวัด เจ้าหน้าที่เกษตรกรตำบลและกลุ่มแม่บ้าน

สำหรับเงินทุนทำโรงอบแสงอาทิตย์ เธอขอจากเจ้าหน้าที่หน่วย
สันติภาพ เป็นอาสาสมัครอเมริกัน ซึ่งมาประจำที่สำนักงานเกษตร
จังหวัด มีโครงการจังหวัดละ ๒ ปี ซึ่งกรมส่งเสริมการเกษตร
และสหกรณ์เป็นหน่วยงานที่ส่งมา เป็นโครงการพิเศษซึ่งสามารถ
ขอเงินช่วยเหลือได้ เมื่อได้เงินมาก็ร่วมกันสร้างเตาอบแสงอาทิตย์
ได้ตามที่ต้องการ

ขั้นตอนในการทำมะนาวผงสำเร็จรูป โดยอบจากเตาอบ
พลังแสงอาทิตย์ ขั้นแรกนำมะนาวมาล้างให้สะอาด แล้วปอกเปลือก
ให้เหลือแต่เนื้อ ผ่าแล้วคั้นให้เหลือแต่น้ำ ใส่น้ำตาล ๒ ถ้วยตวง
นำมาตั้งไฟกวนให้เหนียว ปล่อยให้เย็น แล้วนำเข้าตู้อบแสงอาทิตย์
รอให้กรอบ แล้วจึงเอามาบดให้เป็นผง แล้วบรรจุใส่ซองและ
บรรจุขวด

ในช่วงที่เกิดวาทภัยจากไต้ฝุ่นเกย์ น้ำท่วมภาคใต้ บุญรินทร์
เห็นต้นมะพร้าวล้มเสียหาย เกิดความรู้สึกเสียตาย จึงคิดว่าน่าจะ
นำมาใช้ทำอะไรให้เกิดประโยชน์ เธอเคยเห็นเขาเอากาบมะพร้าว
มาทำเป็นหมวก จากกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร จังหวัดสุราษฎร์ธานี
จึงคิดว่าน่าจะนำเอากาบมะพร้าวมาดัดแปลงทำเป็นอย่างอื่นได้
ในที่สุดก็สามารถทำเป็นกระเป๋าทึ่ได้อย่างสวยงาม ยังมีอีกหลายอย่าง
ที่เธอเห็น แล้วสนใจกลับมาลองทำดู ก็สามารถทำได้เช่นทำไก่
ด้วยเชือกกล้วย ทำตะกร้าด้วยก้านมะพร้าว

แม้ว่าบุญรินทร์มีความรู้ทางวิชาการไม่มาก การศึกษาน้อย
แต่ทุกครั้งที่มีการอบรมเธอจะเป็นบุคคลที่ได้รับคัดเลือกจาก

ชุมชนให้เป็นผู้แทนเข้าประชุม เธอจะอ่านเอกสารการประชุมจนเข้าใจทุกครั้ง ติดตามอ่านวารสารประจำหมู่บ้านเป็นประจำ และหาประสบการณ์การทำงานจากชีวิตจริง สิ่งใดที่เธอสนใจ เธอมักศึกษา จดจำ ก็สามารถเรียนรู้ได้ และทำตามได้ทุกอย่าง เธอจัดได้ว่าเป็นผู้หญิงตัวเล็ก ๆ ที่ทำหน้าที่ทั้งพ่อและแม่ของลูก ๆ เป็นที่พึ่งของลูก ๆ เธอต่อสู้ดิ้นรน ในการทำมาหากินเลี้ยงดู ส่งเสียลูก ๆ ให้มีการศึกษาและงานทำทุกคน จะเห็นได้ว่าลูกชายคนโต ประกอบอาชีพช่างเชื่อม ลูกชายคนที่ 2 ประกอบอาชีพช่างปูน ลูกสาวคนที่ 3 ประกอบอาชีพช่างเสริมสวย ลูกชายคนที่ 4 ประกอบอาชีพจักสานย่านลิเภา ลูกชายคนสุดท้ายยังไม่ได้เข้าเรียน

แนวคิดในการทำงานให้ประสบความสำเร็จ บุญรินทร์บอกว่า ถ้าเห็นอะไรแล้ว เกิดความพอใจหรือชอบ ต้องพยายามศึกษา และทำให้ได้ ตลอดจนจะต้องสามารถเผยแพร่ให้คนอื่นได้เรียนรู้ตามได้อีกด้วย เธอมีคติประจำใจในการดำเนินชีวิตว่า พยายามที่จะทำชีวิตให้เป็นประโยชน์ต่อสังคมให้มากที่สุด

สำหรับการวางแผนชีวิตในอนาคต เธอต้องการสร้างศาลาหน้าบ้าน เพื่อจัดทำเป็นศูนย์รวมจำหน่ายสินค้าต่าง ๆ ของหมู่บ้านที่ผลิตขึ้น เช่น มะนาวผงสำเร็จรูป ตะกร้าทำด้วยก้านมะพร้าว ไม้ทำด้วยเชือก กระเป๋าย่านลิเภา เป็นต้น

แม้ว่าเธอจะประสบความสำเร็จในชีวิต ลูก ๆ มีงานทำกันทุกคน แต่เธอก็ไม่เคยที่จะทอดทิ้งสังคม จะเห็นได้จากการเข้าร่วมกิจกรรมหรืองานสังคมโดยตลอดมา พยายามที่จะพัฒนาคนใน

หมู่บ้านให้อยู่ดีมีสุข ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะบุญรินทรัพย์มีค่านิยมของความช่วยเหลือผู้อื่นจะเห็นได้จากเธออยากเป็นครูตั้งแต่เด็ก แต่เธอก็ไม่สามารถเรียนครูตามที่ตั้งใจไว้ ด้วยธาตุแท้ของความที่อยากเป็นครูยังฝังอยู่ในจิตใจเธอตลอด เธอจึงได้ศึกษาหาความรู้จากประสบการณ์ในชีวิต เมื่อเธอได้ศึกษาหรือเรียนรู้เรื่องใด ๆ ก็ตาม เธอมักก็จะถ่ายทอดให้ผู้อื่นได้เรียนรู้ตามด้วย และยังช่วยเหลือกิจกรรม สังคมอย่างมากมาดั่งนี้

ด้านสาธารณสุข เธอได้ช่วยในเรื่องการวางแผนครอบครัว เสียสละเวลาและเงินส่วนตัวพาชาวบ้านไปทำหมัน กรณีที่เธอเห็นว่าครอบครัวนั้น ๆ มีลูกมากและยากจน ช่วยทำคลอด ช่วยดูแลเมื่อชาวบ้านในหมู่บ้านเจ็บป่วยหรือเกิดอุบัติเหตุ

ด้านสรวัดดูแลทุกข์สุขความสงบทั่วไป ในหมู่บ้าน บ้านใดมีการเล่นการพนันเธอจะไปขอร้องให้เลิกเล่น และชี้แจงข้อเสียต่าง ๆ ของการเล่นการพนัน จนเป็นที่เกรงใจของชาวบ้านในหมู่บ้าน บางครั้งเมื่อเห็นเธอมาขณะที่เล่นการพนันอยู่ก็จะรีบหนี

ด้านสังเคราะห์ บุญรินทรัพย์มักจะให้ความช่วยเหลือครอบครัวที่ยากจนบ่อยครั้งทั้งในด้านการเงิน สิ่งของ กำลังกายและใจ ยิ่งในช่วงที่จังหวัดนครศรีธรรมราชประสบวาทภัยและอุทกภัย ก็จะออกไปช่วยเหลือโดยนำสิ่งของไปแจกจ่ายถึงมือ โดยไม่คิดถึงความเหนื่อยยาก

ด้านงานประเพณีต่าง ๆ ของท้องถิ่น เช่น งานทอดกฐิน วันแม่แห่งชาติ ฯลฯ จะอาสาช่วยงานอย่างแข็งขัน ช่วยจัดสถานที่

บริการ และทำทุกอย่างที่ทำได้ งานที่เธอภูมิใจอย่างมาก ก็คืองานรับเสด็จเจ้าฟ้าหญิงจุฬาภรณ์วลัยลักษณ์

จะเห็นได้ว่าแม่เธอจะเป็นผู้มีการศึกษาน้อย แต่ด้วยพรสวรรค์และพรแสวงที่เธอมีอยู่ เธอจึงสามารถสร้างงานให้กับตนเองและสังคมอย่างมากมาย ด้วยจิตใจที่ขอบช่วยเหลือผู้อื่น เธอจึงมักถ่ายทอดสิ่งที่เธอเรียนรู้ให้ผู้อื่นได้เรียนรู้ตามได้ ตลอดจนเสียสละอุทิศเวลาทั้งกำลังกายและกำลังใจ ช่วยพัฒนาสังคมหรือชุมชนที่ตนอยู่ให้ทุกคนอยู่ดี กินดีและมีความสุขนับว่าเธอเป็นบุคคลหนึ่งซึ่งเราน่าจะยกย่อง สรรเสริญในความเสียสละที่มีต่อสังคมอย่างยิ่งคนหนึ่ง

จากชีวิตจริงของ คุณบุญรินทร์ บุญเต็ม ผู้ผลิตและจำหน่ายผลิตภัณฑ์ย่านลิเภา เลขที่ ๒๑๕ หมู่ ๔ ถนนนคร-หัวไทร ตำบลท่าเรือ อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช

สัมภาษณ์ : นายธีระ ชัยยุทธธรรมรง

: นายศุภกิจ สีหาบุตร

เขียน : นายธีระ ชัยยุทธธรรมรง

ถ่ายภาพ : นายสมชาติ คุณมาศ

นายธีระ ชัยยุทธธรรมรง

วัน เดือน ปี : ๑๗ เมษายน ๒๕๓๓

สมบุรณ์ : เจ้าตำรับปลาจ่อม

รางวัลที่ ๑

ความเป็นคนที่รู้จักลักษณะนิสัยของตนเองมาตลอดเวลา ชอบเที่ยว ชอบแต่งตัว รักสวยรักงาม ชอบปะพุดคุยกับคน ไม่ชอบอยู่บ้าน ไม่ชอบทำงานบ้าน จึงพยายามเสาะแสวงหาทางเพื่อเลือกประกอบอาชีพที่ตรงกับลักษณะนิสัยของตนเอง และเมื่อได้อาชีพที่ต้องทำแล้ว ก็พยายามใช้ลักษณะนิสัยหรือบุคลิกภาพของตนเอง ให้เกิดประโยชน์กับอาชีพและกับตนเองมากที่สุด

ชีวิตเริ่มต้น

สมบุรณ์ สุดประโคน เป็นคนอำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ เกิดเมื่อวันที่ ๑๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๘๓ เป็นบุตรคนที่ ๓ ในจำนวนพี่น้อง ๗ คน ซึ่งในจำนวนพี่น้องทั้งหมดนี้ มีเพียงพี่สาว ๑ คน และพี่ชาย ๒ คน เท่านั้น ที่มีชีวิตอยู่และคลุกคลีอยู่ด้วยกันกับสมบุรณ์ตลอดมาจนโต

สมบุรณ์ มีเชื้อสายจีน กังเป็นชาวจีนโดยแท้ ต่อสู้ชีวิตของตนเรื่อยมาจากเมืองจีน ถึงเมืองไทยจนสุดท้ายมาตั้งหลักปักฐานอยู่ที่อำเภอประโคนชัยปัจจุบันนี้ ที่นี้จึงเป็นที่กำเนิดของสมบุรณ์

พ่อและแม่ของสมบุญยึดอาชีพการทำนาต่อจากกังมาตลอดชีวิตของสมบุญจึงเติบโตมาจากครอบครัวของชาวนา และมีชีวิตอยู่กับการทำนามาตลอดจนโต พออายุได้ ๒๐ ปีเศษ เขาเบื่อกับการทำนาจึงขออนุญาตแม่ไปเรียนเสริมสวยที่จังหวัดสุรินทร์ เมื่อเรียนจบแล้วก็กลับมาเป็นช่างเสริมสวยอยู่ที่บ้าน ซึ่งการประกอบอาชีพช่างเสริมสวยในช่วงนี้นั้น แม้ว่าจะเป็นอาชีพที่ตรงกับลักษณะนิสัยของเขาคือรักสวยรักงามและชอบแต่งตัว แต่รายได้ก็ไม่ดีนัก สมบุญจึงตัดสินใจเลิกอาชีพช่างเสริมสวย และประกอบอาชีพอย่างอื่นแทน

การต่อสู้ชีวิต

ความเป็นคนรักสวยรักงาม ชอบเที่ยวชอบแต่งตัว และชอบพบปะพูดคุยกับคน ทำให้สมบุญคิดที่จะหางานทำอย่างอื่นที่ไม่ใช่งานในบ้าน หรือการทำนาที่ต้องช่วยครอบครัวอยู่ในขณะนี้ เขาเริ่มเปลี่ยนอาชีพเป็นแม่ค้า ในครั้งแรกเริ่มจากการเป็นแม่ค้าขายผ้าไหม แบบเดินเร่ขาย ขายผ้าไหมประเภทผ้าชิ้นและผ้าตัดเสื้อ เดินเร่ขายไปตามบ้านหรือร้านค้าในตลาด ในเมืองจังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งสมบุญรู้สึกมีความสุขมากกับการประกอบอาชีพนี้ เพราะได้พบปะพูดคุยกับคนบ่อย ๆ และมากหน้าหลายตา หลายรูปแบบ อีกทั้งยังเป็นอาชีพที่ไม่สกปรกเลอะเทอะ แต่งตัวสวยงามได้ และขายสินค้าได้ดีด้วย แต่สมบุญก็ประกอบอาชีพนี้ได้ไม่นาน เพียง ๒-๓ ปี ก็ต้องเลิกอาชีพนี้ เพราะผู้ซื้อส่วนใหญ่ มักจะไม่จ่าย

สมบูรณ์ สุดประโคน

เงินสดทันที ทำให้มีเงินติดค้างกันมาก ในระยะหลัง ๆ การเก็บเงินที่ค้างชำระยากลำบากมาก ทำให้ไม่มีเงินที่จะใช้ทำทุนต่อไป จึงต้องจำใจกลับมาช่วยครอบครัวทำนาอีก ในระยะนี้เมื่อว่างจากการทำนา แม่และพี่สาวก็มักจะทำปลาจ่อมซึ่งเป็นอาหารพื้นบ้านของชาวอีสาน เก็บไว้รับประทานและหากปีใดมีปลามากสามารถทำปลาจ่อมได้มากก็จะนำออกขายบ้าง

สมบุญธำนา และทำปลาจ่อมช่วยเหลือครอบครัวเช่นนี้ตลอดมาจนกระทั่งปี พ.ศ. ๒๕๑๕ จึงแต่งงานกับคุณสนั่น สุดประโคน และได้แยกครอบครัวออกมาจากพี่สาว แต่ก็ยังคงยึดอาชีพการทำนาเป็นหลักใหญ่อยู่เหมือนเดิม แต่เพราะเคยมีความรู้และเห็นช่องทางในการขายปลาจ่อมมาบ้างสมัยที่อยู่กับแม่ จึงดำเนินรอยตามคือทำนาและทำปลาจ่อมไปด้วย เมื่อรายได้จากการทำนาไม่สู้ดีนัก สมบุญจึงหันมาทำปลาจ่อมขายแทน

ชาวบ้านตำบลประโคนชัย อำเภอประโคนชัยที่สมบุญอยู่นั้น ส่วนใหญ่จะมีอาชีพในการทำปลาจ่อมขาย สมบุญเริ่มได้ความคิด จากปลาจ่อมที่มีมากในตำบลของตน และจากประสบการณ์ที่เคยเป็นแม่ค้าขายผ้าไหม ที่นำไปขายยังตลาดในตัวเมือง ทำให้มองเห็นช่องทางในการนำปลาจ่อมไปขายยังตลาดในเมือง ในครั้งแรกเริ่มจากการซื้อปลาจ่อมไปขายที่ตลาดสดในตอนเช้า โดยซื้อในราคากิโลกรัมละ ๑๕ บาท แล้วนำไปขายกิโลกรัมละ ๒๐ บาท ได้กำไรกิโลกรัมละ ๕ บาท ซึ่งนับว่าเป็นกำไรที่สูงมากในสมัยนั้น ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๑๕ เมื่อเทียบกับเงินลงทุนเพียง

๑๕ บาท เพราะถ้าหากใช้เงินลงทุนประมาณ ๑๐๐ บาท ก็จะสามารถซื้อปลาจ่อมได้ประมาณ ๖ กิโลกรัมเศษ ๆ และหากขายหมดก็จะได้กำไรถึง ๓๐ บาท และยังเป็นกำไรที่มองเห็น ได้เป็นเงินทันทีไม่ติดค้าง

ระยะแรก ๆ สมบูรณ์เริ่มซื้อปลาจ่อมไปขายวันละประมาณ ๑๐ กิโลกรัม ต่อมาเห็นว่าความต้องการของลูกค้ามีมากขึ้น จึงเพิ่มเป็นวันละ ๑๕ กิโลกรัม และเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ จนเป็นวันละ ๒๐ กิโลกรัม กำไรที่ได้ประมาณวันละ ๑๐๐ บาท หากคิดเป็นเดือนตลอด ๓๐ วัน ก็จะมีรายได้ถึงเดือนละ ๓,๐๐๐ บาท การเห็นรายได้และกำไรงามอยู่ตรงหน้านี้ ทำให้สมบูรณ์ไม่ย่อท้อต่อความเหนื่อยยากและความลำบาก แม้ว่าจะมิได้เป็นผู้ลงมือ หรือลงแรงทำปลาจ่อมด้วยตนเองก็ตาม แต่ลักษณะการเป็นแม่ค้าคนกลางคือซื้อมาแล้วขายไป ก็เหนื่อยยากพอสมควร เพราะการขายที่จะให้ขายได้วันละหลาย ๆ กิโลกรัมนั้น จำเป็นต้องหาทำเลที่เหมาะสม มีผู้คนมากและตลาดในเมืองหรือในตัวจังหวัดบุรีรัมย์นับเป็นทำเลที่เหมาะสมที่สุด แต่ก็อยู่ห่างจากบ้านถึง ๕๐-๖๐ กิโลเมตร การคมนาคมก็ไม่สะดวก ยังไม่มีรถโดยสารให้นั่งไปในเมือง จำเป็นต้องนั่งเกวียนไป ซึ่งใช้เวลาในการเดินทางนานพอสมควร อีกทั้งภาษาคนที่ใส่ปลาจ่อมไปขายนั้น ก็ยังไม่มีภาษาที่ทันสมัย สวยงาม และน้ำหนักเบาเหมือนปัจจุบันนี้ จำเป็นต้องใส่ไห ซึ่งลำพังไหแต่ละใบก็มีน้ำหนักมากอยู่แล้วเมื่อบรรจุปลาจ่อมเข้าไปจึงเพิ่มน้ำหนักมากขึ้น ไห ๑ ใบ สามารถบรรจุปลาจ่อมได้ประมาณ

๑๐ กิโลกรัม วันหนึ่งจะนำไปประมาณ ๒ ไห นับว่าหนักมาก แต่สมบุรณ์ก็ไม่ย่อท้อ ไปถึงตลาดก็ดักขายเป็นกิโลกรัมบ้าง แบ่งขาย ถูกละ ๕ บาท ๑๐ บาทบ้าง ตามแต่ความต้องการของผู้ซื้อ

เทคนิคการขาย

แม่ค้าขายปลาจ่อมในตลาด มิได้มีเพียงสมบุรณ์เพียงคนเดียว มีแม่ค้าคนอื่นอีกหลายคน แต่คนก็นิยมซื้อปลาจ่อมของเขา เพราะสมบุรณ์ใช้เทคนิคเล็ก ๆ น้อย ๆ ทำให้ผู้ซื้อติดใจ เริ่มตั้งแต่ภาชนะที่ใส่ปลาจ่อมวางขาย หลังจากที่ดักออกจากไหแล้ว สมบุรณ์ใช้ภาชนะที่เรียกว่ากะละมังสีขาวใบขนาดย่อม ๆ ๒ ใบ ดักปลาจ่อมใส่และตกแต่งขอบกะละมังให้เรียบและสะอาดอยู่เสมอ แต่ปัจจุบันมีภาชนะที่ใส่ปลาจ่อม เปลี่ยนจากไหมาเป็นพลาสติกใสอย่างดีที่เรียกว่า Tupper Ware สีขาวเป็นถึงขนาดใหญ่ มีฝาปิดเรียบร้อย สามารถมองเห็นปลาจ่อมในถังพลาสติกนั้นได้ ดูสวยงามและสะอาดปลอดภัย แม่ลงวันไม่ตอมเนื่องจากมีฝาปิด ซึ่งภาชนะพลาสติกชนิดดีนี้มีราคาสูง แม่ค้าคนอื่น ๆ ยังไม่มีหรือไม่กล้าซื้อ ยังนิยมใช้กะละมังเหมือนเดิม ทำให้ปลาจ่อมของสมบุรณ์ดูมีภาชนะดีกว่าปลาจ่อมเจ้าอื่น ๆ นอกจากจะดูสวยงามแล้ว ยังดูสะอาดปลอดภัย นำซื้อไปรับประทาน และด้วยเหตุนี้เอง ปลาจ่อมของสมบุรณ์จึงสามารถขายได้ในราคาที่สูงกว่าปลาจ่อมเจ้าอื่น ๆ ในตลาด

นอกจากภาระที่ใส่แลดูดีแล้ว ผู้ขายเองก็ต้องทำตัวให้สะอาด หมดจดด้วย ซึ่งเรื่องนี้สมบูรณ์ถือเป็นเรื่องใหญ่มาก เพราะสมบูรณ์ ถือว่าผู้ขายหรือแม่ค้า ถ้าแต่งตัวไม่สะอาดเรียบร้อยจะทำให้แลดูสกปรก เพราะปลาจ่อมเป็นสินค้าที่มีสีไม่สวยและค่อนข้างจะมีกลิ่นแรง หากผู้ขายทำตัวไม่สะอาด อาจทำให้ผู้ซื้อพลอยนึกไปถึงว่า ปลาจ่อมที่นำมาขายนั้น ก็คงสกปรกด้วย จะเป็นเหตุทำให้ขายได้น้อย ผู้คนไม่กล้าซื้อไปรับประทาน และประกอบกับเขาเป็นคนรักสวยรักงามด้วยสมบูรณ์จึงแต่งตัวสะอาดเรียบร้อย มองแล้วสดชื่นสบายตา แม้ว่าปัจจุบันเขาจะมีอายุเกือบ ๕๐ ปี แล้วก็ตาม

สิ่งสำคัญที่สุดที่สมบูรณ์ถือเป็นเทคนิคสำคัญในการค้าขาย คือ การรู้จักพูด รู้จักคุย เจรจาถามทุกข์สุขของลูกค้าบ้าง มิใช่มีแต่การพูดกันเพียงการซื้อขายเท่านั้น และจะต้องเป็นคนมีจิตใจกว้าง รู้จักยืดหยุ่น ลดให้บ้าง แถมให้บ้าง เพื่อผูกใจลูกค้า เรียกว่า เป็นแม่ค้าที่มีธรรมาศัยดีไม่เอารัดเอาเปรียบด้วยเทคนิคดังกล่าวนี้เอง จึงทำให้ปลาจ่อมของสมบูรณ์ขายได้ดีกว่าแม่ค้าคนอื่น ๆ ในตลาดเดียวกัน ทั้ง ๆ ที่ราคาปลาจ่อมของเขาสูงกว่าปลาจ่อมของคนอื่น ๆ ถึงกิโลกรัมละ ๒๐ บาท ซึ่งราคาปัจจุบันโดยทั่วไปซื้อขายกันกิโลกรัมละ ๔๐ บาท แต่ปลาจ่อมของสมบูรณ์ขายถึงกิโลกรัมละ ๖๐ บาท

ปัจจุบัน สมบูรณ์ เป็นผู้ทำปลาจ่อมด้วยตนเอง มิได้ซื้อจากชาวบ้านอีกแล้ว เพราะเห็นว่าได้กำไรดีกว่า และตนเองก็มีความรู้ในเรื่องนี้อยู่แล้ว แต่เดิมการทำปลาจ่อมจะทำจากปลาชิว

ซึ่งเป็นปลาตัวเล็ก ๆ และทำผสมกับกุ้งฝอย ซึ่งวิธีการทำก็ไม่ยาก นำปลาและกุ้งล้างให้สะอาดแล้วใส่ตะแกรงผึ่งไว้ให้น้ำสะเด็ด จากนั้นก็นำไปผสมกับเกลือ เคล้าให้เข้ากัน ทั้งไว้ประมาณ ๒ คืน แล้วจึงนำมาผสมกับข้าวคั่วที่ตำป่นละเอียดดีแล้ว หมักทิ้งไว้ ๑๕ วัน ก็สามารถนำไปขายได้โดยมีส่วนผสมคือ ปลาผสมกุ้ง ๕ ถ้วย เกลือ ๑ ถ้วย ข้าวคั่ว ๑^๑/_๒ ถ้วย

ต่อมาสมบุญเห็นว่าการทำปลาจ่อมที่มีกุ้งผสมนั้น มีกลิ่นคาวของปลามาก ทำให้ลูกค้าบางคนไม่กล้าซื้อไปรับประทาน จึงหันมาทำกุ้งจ่อมเพียงอย่างเดียว แต่คนก็ยังเรียกกันติดปากว่า ปลาจ่อมอยู่นั่นเอง สมบุญใช้กุ้งฝอยซึ่งเป็นกุ้งสด รับซื้อมาจากชาวบ้าน ผสมหมักทิ้งไว้ซึ่งการทำกุ้งจ่อมนี้ บางครั้งจะทำติดต่อกันทุกวัน แต่บางครั้งก็จะเว้นระยะไปหลายวัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับว่าชาวบ้านจะหากุ้งสดมาส่งให้ได้ แต่ก็มักจะไม่มีขาดระยะนาน บางวันชาวบ้านนำกุ้งมาส่งถึง ๖๐-๗๐ กิโลกรัม ก็ต้องรับซื้อไว้หมด เพราะจะต้องทำเก็บไว้สำหรับช่วงที่ไม่มีกุ้งสด เพื่อจะได้มีกุ้งจ่อมที่หมักได้ที่ดี จำหน่ายได้อย่างสม่ำเสมอไม่ขาดระยะ

ได้รับรางวัลที่ ๑

สมบุญทำกุ้งจ่อมที่คนยังเรียกกันติดปากว่าปลาจ่อมนั้น ด้วยตนเองอย่างเอาจริงเอาจังตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๒๕ และในการทำนั้น เขาพยายามดัดแปลงปรุงแต่งกุ้งจ่อมของเขาให้มีสี มีกลิ่น และมีรสชาติที่กลมกล่อมอยู่เสมอ วันหนึ่งสมบุญนั่งรับประทานข้าวอยู่ในบ้านหยิบน้ำปลาทิพย์รสมาใส่ข้าว รู้สึกว่าน้ำปลานั้นมีกลิ่น

หอมและไม่เค็มมาก มีรสหวานผสมเล็กน้อยเขาจึงได้คิดว่า หากจะลองทำกุ้งจ่อมโดยใช้น้ำปลาอย่างดี ซึ่งมีกลิ่นหอมใส่แทนเกลือ ซึ่งเคยเป็นส่วนผสมของกุ้งจ่อม อาจทำให้รสชาติกลมกล่อมขึ้น เพราะการผสมกับเกลือมักจะมีรสเค็มเด่นไปอย่างเดียว สมบูรณ์ก็เริ่มเปลี่ยนสูตรผสมกุ้งจ่อมใหม่ จากเกลือมาเป็นน้ำปลาแทน โดยทำแล้วหมักใส่ไหเล็ก ๆ ไว้ ๑๕ วัน ตามหลักที่เคยทำกุ้งจ่อมเมื่อครบ ๑๕ วัน นำออกจากไหตักขึ้นมาดูปรากฏว่า กุ้งจ่อมที่ผสมด้วยน้ำปลามีสีสวยกว่าการผสมด้วยเกลือมาก เป็นสีส้มอ่อน ๆ ดูน่ารับประทานมากขึ้น และมีกลิ่นหอมกว่ามาก สมบูรณ์จึงได้นำวิธีการนี้มาทำขาย แต่กว่าจะนำออกขายได้สมบูรณ์ก็ต้องทดลองทำซ้ำแล้ว ซ้ำอีก เพราะรสชาติที่ได้มาในแต่ละครั้งนั้นไม่เสมอกันเลยบางครั้งก็มีรสเค็มน้อย บางครั้งก็มีรสเค็มมาก เนื่องจากสัดส่วนระหว่างกุ้งกับน้ำปลาไม่พอดีกันเปลี่ยนชนิดของน้ำปลาที่ใส่ดูบ้างเพื่อจะลดราคาต้นทุนให้น้อยลง น้ำปลาบางชนิดผสมกับกุ้งแล้วให้สีสวยแต่รสชาติไม่ดี บางชนิดให้รสชาติดีแต่สีไม่สวย สมบูรณ์ทดลองทำกุ้งจ่อมโดยใช้น้ำปลาเป็นส่วนผสมอยู่เกือบ ๓ ปี จึงสามารถได้สัดส่วนเป็นสูตรสำเร็จ ที่ใช้ผสมกันแล้วได้ทั้งสีส้มที่สวยงามรสชาติที่กลมกล่อมและกลิ่นที่หอม ซึ่งในช่วงเวลา ๓ ปี ที่ทดลองทำอยู่นั้น ก็ยังคงทำกุ้งจ่อมที่ผสมด้วยเกลือขายไปด้วยตลอดมา

เมื่อได้สูตรสำเร็จที่ดีแล้ว คือ กุ้งสด ๑ กิโลกรัมต่อน้ำปลา
ยี่ห้อทิพย์รส ๑ ขวด และข้าวคั่วป่นละเอียดพอประมาณ โดย

สังเกตจากการคลุกให้เข้ากันมิให้ใสหรือข้นเกินไป สาเหตุที่ข้าวคั่วไม่มีสัดส่วนที่แน่นอนก็เพราะต้องขึ้นอยู่กับกึ่งสดแต่ละครั้งที่ได้มา เพราะบางครั้งต้องล้างกึ่งเกินกว่า ๓ ครั้งกว่ากึ่งจะสะอาดทำให้เนื้อกึ่งข้าและนิ่มลงไป กึ่งจ่อมของสมบูรณมีทั้งสีที่สวยรสชาติที่กลมกล่อมและกลิ่นที่หอม จึงทำให้กึ่งจ่อมนี้สามารถขายได้ราคาถึงกิโลกรัมละ ๖๐ บาทในขณะที่คนอื่น ๆ ขายกันเพียง ๔๐ บาท แต่กึ่งจ่อมของเขาก็กินขายดี เพราะนอกจากมีสูตรหรือส่วนผสมที่ไม่เหมือนใครแล้ว เคล็ดลับในการเคล้ากึ่งกับน้ำปลาให้เนื้อกึ่งนุ่มได้ที่เสมอกันเป็นสิ่งสำคัญมากอย่างหนึ่งในการทำกึ่งจ่อม ซึ่งเขาถือว่าเป็นเคล็ดลับและเป็นเทคนิคเฉพาะตัวบอกกันไม่ได้

จากความปากเพียร ทดลองทำกึ่งจ่อมเป็นเวลาเกือบ ๓ ปี จึงทำให้กึ่งจ่อมของสมบูรณไม่เหมือนใคร ทั้งสี ทั้งกลิ่น และทั้งรส โดยเหตุนี้เองในงานประจำปีของอำเภอประโคนชัยกึ่งจ่อมของสมบูรณจึงชนะเลิศได้รับรางวัลที่ ๑ ของการประกวดปลาจ่อม ในปี พ.ศ. ๒๕๓๑ ได้รับรางวัลเป็นเงินสดและใบประกาศเกียรติคุณ ซึ่งยังความภาคภูมิใจให้สมบูรณเป็นอย่างมาก แม้ว่าเงินรางวัลที่ได้รับจะเพียง ๑,๐๐๐ บาทก็ตาม แต่ทำให้สมบูรณเป็นที่รู้จักของคนในอำเภอมากยิ่งขึ้น และทำให้ปลาจ่อมหรือกึ่งจ่อมของสมบูรณเป็นที่ต้องการของตลาดมากขึ้น นอกจากการนำไปขายด้วยตนเองยังตลาดสดในจังหวัดบุรีรัมย์อย่างเช่นเคยแล้ว ยังมีร้านค้าหรือภัตตาคารในเมืองมาสั่งให้นำไปส่งเป็นลูกค้าประจำกันหลายแห่ง แห่งละ ๑๐ กิโลกรัมบ้าง ๒๐ กิโลกรัมบ้าง ทุก ๆ ๑๐ วัน ทำให้

รายได้จากการขายปลาจ่อมดีขึ้น ปัจจุบันมีรายได้โดยเฉลี่ยประมาณ เดือนละ ๓,๕๐๐-๔,๕๐๐ บาท

ชีวิตที่สมบูรณ์

สมบูรณ์มีความสุขและพอใจกับชีวิตของตนในขณะนี้มาก มีบ้านเรือนแถวเป็นไม้ ๒ ชั้น ในตลาดอำเภอประโคนชัย เป็นของตนเอง อยู่กับสามีซึ่งเป็นข้าราชการที่อำเภอประโคนชัย และบุตรชาย ๑ คน อายุ ๑๔ ปี

การมีอาชีพเป็นแม่ค้าปลาจ่อม เป็นสิ่งที่คุณสมบูรณ์พอใจ และชอบเพราะเป็นอาชีพที่ไม่ลำบากและมีรายได้เลี้ยงครอบครัวอย่างสบาย ทำงานเพียงวันละ ๒ ชั่วโมงเท่านั้น ถ้าเปรียบเทียบคิดเฉลี่ยเป็นวันแล้ว ในการทำปลาจ่อมตั้งแต่ขึ้นตอนแรกจนถึงการหมักทิ้งไว้ เพื่อรอการนำไปขาย ใช้เวลาในการทำเพียง ๒ ชั่วโมง และวันใดที่นำไปขายก็จะใช้เวลาประมาณ ๒-๓ ชั่วโมงเท่านั้น จึงทำให้คุณสมบูรณ์มีเวลาว่างที่จะไปช่วยเหลือทำประโยชน์ให้กับสังคม ซึ่งเป็นสิ่งที่คุณสมบูรณ์ปรารถนามาก ปัจจุบันคุณสมบูรณ์ช่วยเหลือสังคมทั้งในด้านกำลังกาย และกำลังทรัพย์ และยังมองเห็นว่าการประกอบอาชีพในลักษณะนี้ ยังสามารถพัฒนาไปได้อีกหลายรูปแบบและหลายลักษณะ ตลาดก็ยังมิได้แพร่หลายไปยังจังหวัดอื่น ๆ ซึ่งน่าจะเป็นอาชีพที่ยาวชนรุ่นหลังสามารถนำไปดัดแปลงและพัฒนาจนยึดเป็นอาชีพได้ต่อไป

จากชีวิตจริงของ คุณสมบูรณ์ สุดประโคน บ้านเลขที่ ๔/๑
ถนนอนุประสิทธิ์ ตำบลประโคนชัย อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์

สัมภาษณ์ : นางบังอร เอี่ยมรอด
 : นางสาวพูนศิริ โคภารักษ์
เขียน : นางบังอร เอี่ยมรอด
ถ่ายภาพ : นางสาวอนัญญา พัฒนยินดี
วัน เดือน ปี : ๒๖ มีนาคม ๒๕๓๓

เขารวยด้วยเงินพันสอง

เขามีเงินเพียง ๑,๒๐๐ บาท มีเมียคนและมีลูกอีกคน เขาทำมาหากินอย่างไร จึงทำให้เขามีบ้านตึก ๓ ชั้น ซี้อรรถ อีซูซุสเปซแคบ รุ่นล่าสุดได้ด้วยเงินสด แถมเปลี่ยนล้อ ใส่เครื่องเสียง ดิจิฟิล์ม และใส่หลังคาใหม่อีกต่างหาก นอกจากนั้น เขายังมีลูกเพิ่มอีก ๒ คน

เขาเป็นหนุ่มใหญ่วัย ๔๕ ปี เกิดเมื่อวันที่ ๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๘๘ ที่ตำบลท่าช้าง อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก เขาเรียนหนังสือในจังหวัดนครนายกมาโดยตลอด เป็นศิษย์เก่าของหลายโรงเรียนคือ จบชั้นประถมปีที่ ๔ จากโรงเรียนชลนายก สงเคราะห์ จบชั้นมัธยมปีที่ ๓ จากโรงเรียนวัดอุดมธานี และ จบชั้นมัธยมปีที่ ๗ จากโรงเรียนนครนายกวิทยาคม เขาเป็นเด็กเรียนดี เมื่อปี ๒๕๐๔ ขณะเรียนอยู่ชั้นมัธยมปีที่ ๕ เขาได้รับการคัดเลือกให้ไปร่วมชุมนุมในงานลูกเสือแห่งชาติ ครั้งที่ ๔ ที่สวนลุมพินี กรุงเทพมหานคร เขาไม่ได้เรียนจนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๘ เพราะอยากออกมาทำการค้า

เขาเป็นลูกคนที่ ๕ ในจำนวนลูก ๑๐ คนของนายอ้วน และนางเตี๋ย จิวเจริญสกุล ประกอบอาชีพค้าขายของเบ็ดเตล็ดหลายอย่าง ทั้งเสื้อผ้า ของชำ เครื่องเหล็ก ยา ประเภท อ. นอก

บุญเลิศ จิวเจริญสกุล

สมัยนั้นร้านค้าของพ่อแม่ของเขาจัดได้ว่าเป็นร้านที่รวยที่สุดในจังหวัดนครนายก ตัวเขาเองก็มีรถจักรยานขี่ไปโรงเรียนด้วย คนในบ้านของเขาทุกคนต้องช่วยกันค้าขาย ตลอดเวลาที่ช่วยพ่อแม่ทำการค้า เขาไม่เคยแอบหยิบเงินของพ่อแม่มาสะสมเป็นสมบัติของตนเองเลย แต่การเงินของร้านก็ร่ำไห้ล เมื่อพ่อของเขาอยากจะรับพี่ชายคนโตกลับจากประเทศจีน ถึงกับต้องขยี้มเงินแม่ ๒ - ๓ หมื่นบาท

ความประทับใจในวัยเด็กที่เขาจำได้คือ เขาต้องหาบน้ำมาใช้เองวันละ ๔ - ๕ หาบ เขาหาบคลองจนกระทั่งหาบโดยไม่ต้องจับคาน

เขาติดตามพ่อไปซื้อของในกรุงเทพฯ บ่อย ๆ ทำให้รู้แหล่งขาย รู้วิธีเลือกซื้อของ รู้ราคาทุน รู้ว่าจะจัดของและขายอย่างไร ทำให้เขาสนใจอยากจะทำเนกิจการอย่างพ่อบ้าง

เมื่อออกจากโรงเรียน พ่อก็ซื้อรถปิกอัพในราคา ๓๕,๐๐๐ บาท เพื่อให้เขาช่วยหารายได้ แต่คนในบ้านไม่เห็นด้วย มีการประท้วงไม่พูดจากัน พ่อจึงต้องส่งเขาไปอยู่กับญาติที่จังหวัดชุมพร เขาช่วยญาติขายผ้าได้เงินเดือน ๆ ละ ๔๐๐ - ๕๐๐ บาท

ในปี พ.ศ. ๒๕๑๐ เขากลับมาบวชที่วัดท่าช้าง อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก การบวชเรียนครั้งนี้ เขาสอบได้นักธรรมตรี เขาบอกว่า

“ผมบวชครั้งนี้ เหมือนได้เกิดใหม่ ความคิดความเชื่อเปลี่ยนแปลงไปราวกับคนละคน”

ระหว่างบวชเขาสนใจหนังสือธรรมะ อ่านมากโดยเฉพาะหนังสือคู่มือมนุษย ของท่านพุทธทาส แห่งสวนโมกขพลาราม อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี เขาเคยอ่านถึง ตี ๓ โดยไม่่วงเหงาหาวนอน ความเคลือบแคลงสงสัย ความเชื่อ ความกลัว อุปาทานต่าง ๆ ในเยาว์วัย เป็นไปเพราะความไม่รู้จริง เหมือนถูกหลอกให้โง่ เขารู้สึกมันใจมากขึ้น มีหลักการ มีแนวคิดในการดำเนินชีวิต สามารถแยกแยะได้ว่า อะไรเป็นแนวความคิดความเชื่อแบบพุทธ เขาเป็นพุทธศาสนิกชนได้อย่างถูกต้อง ได้รู้จักใช้ปัญญาในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้

ในปี พ.ศ. ๒๕๑๖ เขาแต่งงานกับนางสาวสุวิมล สุดาทิพย์ แต่งแล้วก็พาเธอเข้าไปอยู่กับครอบครัวของเขา เมื่อมีลูกชายได้หนึ่งคน เขาก็ขอแยกครอบครัวออกมา ทั้งเขาและเธอมีเงินสดติดตัวมาเพียง ๑,๒๐๐ บาท เขาออกมาเช่าบ้านอยู่เดือนละ ๓๐๐ บาท

เขามีเงินเพียง ๑,๒๐๐ บาท มีเมียคนและมีลูกอีกคน เขาทำมาหากินอย่างไร จึงทำให้เขามีบ้านตึก ๓ ชั้น ชี้อร่ออิชูชู เสปชแคปรุ่นล่าสุดได้ด้วยเงินสด แถมเปลี่ยนล้อ ใส่เครื่องเสียงติดฟิล์ม และใส่หลังคาใหม่อีกต่างหาก นอกจากนี้เขายังมีลูกเพิ่มอีก ๒ คนด้วย เขาทำได้อย่างไร

เขาขอซื้อรถตู้เก่า ๆ จากพ่อตาในราคา ๒๐,๐๐๐ บาท เอาไว้รับเหมาเข้ากรุงเทพฯ เทียวละ ๓๕๐ บาท เมื่อไม่มีคนเช่า เขาก็ไปรับหมวก ของเด็กเล่น ปูนปลาสเตอร์อมสินไปขายที่ตลาดนัดดอนเข้า หรือขายในงานเทศกาลต่าง ๆ บางครั้งก็เร่ขาย

ไปต่างจังหวัด วันเสาร์ - อาทิตย์ เขาและภรรยาก็ไปขายที่น้ำตกนางรองและน้ำตกสาริกา เขาขับรถไปส่งเธอแล้วเลยไปขายของที่น้ำตกนางรอง ตกค่ำ ๑๗.๐๐ น. ก็กลับไปรับเธอที่น้ำตกสาริกา แล้วกลับบ้านเช้า เขาและเธอทำเช่นนี้ทุกวันไม่มีวันหยุด ๔ ปีเศษ เขามีรายได้เพียงพอกินพอใช้ ไม่ค่อยมีเหลือเมื่อ “คิม” นายสุรัช จิวเจริญสกุล น้องชายของเขามาเยี่ยม แนะนำเขาว่า

“ลองทำน้ำเต้าหู้ขายซิ”

เขาเริ่มอาชีพขายน้ำเต้าหู้ ในปี พ.ศ. ๒๕๒๒ เขาต้องเรียนรู้และศึกษาด้วยตนเองจากตำรา และจากลักษณะนิสัยของเขา ทำให้เขาขายน้ำเต้าหู้ได้ติดตลาด เขาจึงขยายตลาดไปขายที่จังหวัดปราจีนบุรี ในปี พ.ศ. ๒๕๒๓ ทั้งคู่ต้องตื่นแต่เช้า ช่วยกันทำน้ำเต้าหู้และเครื่อง ภรรยาของเขาขายที่จังหวัดนครนายก ตัวเขาขับรถไปขายที่จังหวัดปราจีนบุรี เมื่อขายหมดก็กลับมานอนที่จังหวัดนครนายก ทำอยู่เช่นนี้ ๔ ปี ในที่สุดเขาก็เข้าบ้านอยู่ที่จังหวัดปราจีนบุรี และเมื่อเห็นว่าการค้าที่จังหวัดปราจีนบุรีดีกว่าที่จังหวัดนครนายก เขาก็ย้ายสามะโนตรัวไปอยู่ที่จังหวัดปราจีนบุรี ในปี ๒๕๒๗

เมื่อมาขายน้ำเต้าหู้ที่จังหวัดปราจีนบุรี เขาก็คิดทำนมถั่วเหลืองเย็น ไปขายเด็กนักเรียนในโรงเรียนปราจีนราษฎรบำรุง โดยสั่งทำถึงสแตนเลส ๓ ชั้น ชั้นนอกใส่โฟมเก็บความเย็น ชั้นที่ ๒ ใส่น้ำแข็ง ชั้นที่ ๓ ใส่น้ำเต้าหู้ เขาขายได้วันละ ๒ ถึงทุกวันเป็นเวลา ๔ ปีเต็ม พอดตกค่ำเขาก็ไปขายน้ำเต้าหู้ เต้าทึงเย็น

และผลไม้เชื่อมต่าง ๆ เช่น ถั่วแดง เม็ดบัว แห้ว ลอนตาล พุทราจีน ลูกจาก ฯลฯ ใส่ น้ำเชื่อมและกะทิสด นอกจากนี้ยังต้องเตรียมเครื่อง น้ำเต้าหู้ อย่างละหนึ่งกิโลกรัม ได้แก่ สาเก เม็ดเต๋อย ถั่วเขียวซีกหนึ่ง วันต้ม ทั้งหมดนี้ใส่รถเข็นไปขายริมฝั่งแม่น้ำบางปะกง บริเวณตลาดล่างริมเขื่อน ตั้งแต่เวลา ๑๘.๐๐ - ๒๓.๐๐ น. ทุกวันไม่มีวันหยุด ในราคาถ้วยละ ๓ บาท ถ้าน้ำเต้าหู้ไม่ใส่เครื่องถ้วยละ ๒ บาท เขาต้องใช้ถั่วเหลืองวันละ ๕ กิโลกรัม เพื่อเตรียมน้ำเต้าหู้ไปขายในเวลาค่ำทุกวัน

ในช่วงที่เขาจน เขาไม่สนใจสังคมใด ๆ ทั้งสิ้น ทุกคนในครอบครัวต่างช่วยกันทำมาหากิน และมีชีวิตอย่างเรียบง่าย ไม่ฟุ้งเฟ้อ มักน้อย และสันโดษ

เขาทำได้เพราะเขามีแนวคิดในการทำงานว่า “ต้องเรียนรู้งานให้จริง ทำให้จริงอย่างผู้มีความรับผิดชอบในงาน” เขาเล่าว่า “พวกเราใช้ความขยัน และอดทนอย่างสูง เพื่อที่จะให้มีรายได้มากที่สุดเท่าที่เราจะทำได้ เวลารับประทานอาหารของเราไม่เป็นเวลา ส่วนมากอาหารเช้าจะเป็นเพล อาหารเที่ยงเป็นตอนเย็น บางครั้งก็เป็นเวลาค่ำไปเลย เวลาเที่ยงไม่มี มีแต่งงานและนอนหลับเท่านั้น”

ในปี พ.ศ. ๒๕๓๑ “คิม” มาหาเขาเล่าให้เขาฟังถึงความสำเร็จในการเปิดร้านขายไอศกรีม ที่อำเภออรัญประเทศ ในที่สุด “คิม” ก็ช่วยเขาตกแต่งร้าน “คิมคิม” ที่เลขที่ ๔๕/๓๔ ม ซอย ๒ ถนนหน้าเมือง ตำบลหน้าเมือง อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี

เขาจึงได้ขายไอศกรีมโฟรโมสทุกรส ดูกี้ และกาแฟ ในช่วงแรก เขาคิดจะขายน้ำเต้าหู้และเต้าทึงเย็นที่ร้านนี้ เพราะไม่อยากขน แก้วไปตลาดล่างริมเขื่อน แต่ปรากฏว่าคนมากินกันน้อย ไม่นิยม มากินที่ร้าน เขาจึงต้องไปขายน้ำเต้าหู้และเต้าทึงเย็นที่ตลาดริมเขื่อน ตามเดิม

เขามีงานทำ ๓ งาน คือ ร้านคิมคิม ขายนมถั่วเหลืองเย็น ที่โรงเรียนปราชญ์ราษฎรอำรุงในตอนกลางวัน และขายน้ำเต้าหู้ และเต้าทึงเย็นตอนค่ำ เขาจึงมีแต่เวลาหาเงินไม่มีเวลาใช้เงิน

สิบปีที่เขาขายน้ำเต้าหู้ เขาคิดแต่ว่า เขาจะทำกินเอง ไม่ได้ คิดเอาแต่กำไรอย่างเดียว ความสะอาด ถูกอนามัย รสชาติดี ทำให้น้ำเต้าหู้ของเขาขายดี ตั้งแต่วันแรกจนถึงวันนี้

เมื่อรายได้ดีขึ้น เขาเริ่มเข้าสังคมคิดสร้างความคิดดีเพื่อผู้อื่น กอปรกับเขาสนใจธรรมะแนวสันตือโศก เขาบอกว่า

“สำนักนี้ส่งเสริมให้คนมีปัญญา ไม่มมงาย มีการปฏิบัติศีล ต่อต้านและมีปฏิกริยากับความมมงายในรูปแบบต่าง ๆ ชาวโศก จะปฏิบัติธรรม มกน้อย สันโดษ ใช้ชีวิตอย่างเรียบง่าย ช่วยเหลือ แบ่งปันซึ่งกันและกัน ดำเนินชีวิตอย่างมีสติรู้เท่าทันกรรม กรรมทั้งหลายเกิดจากเหตุ พิจารณาเหตุทำให้เกิดปัญญา เมื่อมีปัญญารู้เท่าทันกรรม สังคมก็จะดีขึ้น”

เขาไม่สวมเสื้อลายมาหนึ่งปีแล้ว คงสวมเฉพาะเสื้อขาว หรือเสื้อม่อฮ่อมเท่านั้น เขาเริ่มมองเห็นว่า ทรัพย์สินสมบัติทั้งหมด ที่หาได้ เมื่อตายไปแล้ว เอาติดตัวไปไม่ได้ เขาจึงคิดตอบแทนสังคม

ในช่วงเวลาที่เขายายนมถั่วเหลืองที่โรงเรียนปราจีนราษฎร-
อำรุง เขาได้บริจาคเงินทุนการศึกษาแก่เด็กยากจนทุกปี ปีแรก
หนึ่งทุน ปีที่ ๒ สองทุน ปีที่ ๓ และ ปีที่ ๔ ปีละสามทุน รวม
เป็น ๙ ทุน ๆ ละ ๕๐๐ บาท เป็นเงิน ๔,๕๐๐ บาท

เขาลดงานลงหนึ่งอย่าง เพื่อให้มีเวลาว่างมากขึ้น และให้
ญาติมีอาชีพ เขาจึงโอนกิจการขายนมถั่วเหลืองเย็นที่โรงเรียน
ปราจีนราษฎรอำรุงไปให้ญาติดำเนินการ

เขาเริ่มพัฒนาตัวเอง แต่เดิมเขาคิดทำมาหากินอย่างเดียว
ไม่เคยคิดอย่างอื่น แม้ว่าในปี ๒๕๑๘ เขาเคยสมัครเป็นลูกเสือ
ชาวบ้าน รุ่นที่ ๔๗๐ อบรมที่วัดวังกระโจม จังหวัดนครนายก
แต่เขาก็ไม่ได้ร่วมกิจกรรมอะไร ขณะนี้เขาสนใจสังคม เขาสมัคร
เข้ารับการฝึกอบรมในสถาบันส่งเสริมศิลปะการพูด ที่ศูนย์เมโทร
กรุงเทพฯ ในปี ๒๕๓๐ เขาได้รับเชิญให้เป็นสมาชิกไลออนส์
ปราจีนบุรี ในปี ๒๕๓๑ ปีต่อมาเขาได้รับเลือกเป็นกรรมการ
บริหารของสโมสรไลออนส์ปราจีนบุรี เขาได้ให้สังคมมากขึ้น
เช่น นำนมถั่วเหลืองไปเลี้ยงคนที่มาเดินพาเหรดต่อต้านโรคเอดส์
เมื่อ ๑ ธันวาคม ๒๕๓๒ ในวันเฉลิมพระชนมพรรษา ๕ ธันวาคม
๒๕๓๒ เขาก็ไปร่วมกับชมรมมังสวิรัต จัดเลี้ยงอาหารมังสวิรัต
นมถั่วเหลือง และถั่วแดงเชื่อม นอกจากนี้ บริเวณร้านคิมคิม
เขายังมีไม้กระดก ชิงช้าและม้าหิน ให้เด็กเล่นและพักผ่อนด้วย
คติประจำใจของเขาคือ “เคร่งครัดที่ตน ผ่อนปรนผู้อื่น”
ทำให้แนวทางดำเนินชีวิตของเขาค่อนข้างเป็นระเบียบ มีวินัย ที่

ร้านคิมคิม จะเห็นกรอบรูปบรรจุคติพจน์ต่าง ๆ เช่น หลักแห่งความสำเร็จ หลักแห่งความล้มเหลว คุณสมบัติของผู้นำ พร้อมกับคำถามตัวโตว่า “พิจารณาตนเองแล้ว คุณทำได้ถึงร้อยละ ๕๐ ไหม”

ก่อนจากกันวันนั้น เขาบอกว่า

“ความสุขทางใจของเราคือ การได้ช่วยเหลือผู้อื่น และเห็นผู้อื่นมีความสุขบ้าง นี่คือ ความปรารถนาและความสำนึกของเราจริง ๆ”

เขาพูดแทนตัวเองว่า “เรา” เพราะเขาหมายถึงทุกคน ทั้ง ๕ ชีวิตในบ้าน ทุกคนในครอบครัวของเขาล้วนมีหน้าที่ มีงานทำ ทุกคนช่วยเหลือตัวเอง พึ่งตัวเองได้ ทุกคนมีส่วนช่วยสร้างครอบครัว

เขาคนที่มิมีเมียหนึ่ง ลูกชายสองลูกสาวหนึ่ง มีบ้านตึก ๓ ชั้น และมีรถอีซูซุเซปซแคป รุ่นล่าสุด คือ บุญเลิศ จิวเจริญสกุล

จากชีวิตจริงของ คุณบุญเลิศ จิวเจริญสกุล ร้านคิมคิม
บ้านเลขที่ ๔๕/๓๘ ม ซอย ๒ ถนนหน้าเมือง อำเภอเมือง
จังหวัดปราจีนบุรี

สัมภาษณ์ : นางสาววราณี ธนวานิช

เขียน : นางสาววราณี ธนวานิช

ถ่ายภาพ : นางสาวอนัญญา พัฒนยินดี

วัน เดือน ปี : ๑๑ เมษายน ๒๕๓๓

ลุงสมบุญ : ผู้สืบทอดศิลปะ ผ้าตีนจกอันล้ำค่า

“มุ่งการสอนเป็นวิทยาทาน และหวังสืบทอดศิลปะ
ผ้าตีนจก อันเป็นมรดกทางวัฒนธรรมอันล้ำค่าของท้องถิ่น
ให้คงอยู่กับลูกหลานของชาวดอนแร่สืบต่อไป”

ผ้าตีนจกเป็นผ้าทอที่ประกอบด้วยสีล้วน ลวดลายละเอียด
วิจิตร สวยงาม เป็นศิลปะพื้นบ้านควรถูกค่าแก่การอนุรักษ์ไว้เป็น
มรดกทางวัฒนธรรมอันล้ำค่าของเยาวชนรุ่นหลังสืบต่อไป

ผ้าตีนจกที่มีชื่อเสียงและรู้จักกันดีของจังหวัดราชบุรีก็คือ
ผ้าตีนจกของตำบลดอนแร่ อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี ผู้ผลิตคือ
ลุงสมบุญ และป้าอัมพร ค่ายอด

ลุงสมบุญ ค่ายอด เกิดที่ตำบลดอนแร่ อำเภอเมือง จังหวัด
ราชบุรี เมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๗ เป็นบุตรคนที่ ๓ ในจำนวนพี่น้องทั้งสิ้น
๓ คน ปัจจุบันพี่สาว ๒ คน เสียชีวิตหมดแล้ว ฐานะครอบครัวอยู่
ในระดับปานกลาง เมื่อเทียบกับคนในเมืองราชบุรีสมัยนั้น

สิ่งแวดล้อมในวัยเด็กของลุงสมบุญ เป็นสังคมชนบท ซึ่ง
ผู้คนส่วนใหญ่จะทำนาและทอผ้า ประกอบด้วยหมู่บ้าน ๖๐ หลังคา
เรือน ลุงสมบุญมีความใฝ่ฝันตั้งแต่วัยเด็กว่าอยากประกอบอาชีพ

สมบุญ คำยอด

เป็นครู แต่พ่อแม่ของลุงสมบุญมีบุตรชายเพียงคนเดียว ไม่ยอมให้ไปไหน จึงต้องอยู่บ้านช่วยพ่อแม่ทำนา และเมื่อมีเวลาว่างก็ช่วยทอผ้า

ลุงสมบุญจบการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ จากโรงเรียนวัดทุ่งหญ้าคมบาง และสอบเทียบ ม. ๓ เมื่อพ.ศ. ๒๔๘๔ ที่โรงเรียนสายธรรมจันทร์ อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี และฝึกทอผ้าตีนจกจากมารดา ซึ่งเป็นผู้ทอผ้าตีนจกมาแต่เดิม

ปัจจุบันลุงสมบุญ อายุ ๖๕ ปี อยู่บ้านเลขที่ ๑๕ หมู่ ๑๐ ตำบลดอนแร่ อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี ลักษณะบ้านเป็นเรือนไทยยกพื้นสูง ขนาด ๓ ห้องนอน หลังคามุงสังกะสี

ลุงสมบุญ แต่งงานเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๙๙ ในขณะที่อายุได้ ๓๓ ปี มีบุตรชาย ๒ คน บุตรสาว ๑ คน ประกอบอาชีพทำนาเป็นหลัก มีที่นาประมาณ ๒๐ ไร่ และเมื่อมีเวลาว่างจากงานในนา ก็มาทอผ้าอยู่ที่บ้าน เดือนหนึ่งทอได้ ๑ ผืน ราคาผืนละ ๑,๐๐๐ - ๑,๒๐๐ บาท ผ้าที่ทอเสร็จแล้วจะมีผู้มารับซื้อถึงบ้าน ปัญหาที่พบก็คือในช่วงแรกที่ยังไม่มีชื่อเสียง ทอผ้าแล้วขายไม่ออก ซึ่งต่างจากปัจจุบันนี้ทอผ้าออกมาไม่ทันขาย

ลุงสมบุญเล่าให้ฟังว่า การทอผ้าตีนจกได้หายไปจากหมู่บ้านดอนแร่ ตั้งแต่เกิดสงครามโลกครั้งที่ ๒ ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๑๙ ได้มีการฝึกอบรมลูกเสือชาวบ้านขึ้น นายกเหล่ากาชาดจังหวัดราชบุรีได้เห็นผ้าตีนจกซึ่งชาวบ้านนุ่งมา บางคนก็เอาโพกหัว ก็สอบถามชาวบ้านว่าใครทอได้บ้าง สมัยนั้นไม่มีใคร

ดูลายออก ไม่รู้ว่าจะทำอะไร นายกละกาศาตก็บอกว่าน่าจะมีการฟื้นฟูศิลปผ้าตีนจก อนุรักษ์เป็นมรดกทางวัฒนธรรมประจำหมู่บ้าน

ปี พ.ศ. ๒๕๒๐ ลุงสมบุญ จึงเริ่มศึกษาค้นคว้าอย่างจริงจัง โดยลุงสมบุญได้รวบรวมผ้าตีนจกที่มีอยู่จากชาวบ้านในหมู่บ้าน แล้วใช้แว่นขยายส่องดูลายผ้า ซึ่งผ้าแต่ละผืนจะมีหลายลายด้วยกัน และส่องดูลายผ้าที่ละลาย เขียนเส้นกราฟลงบนแผ่นกระดาษ ต่อจากนั้นเขียนลายผ้าลงบนแผ่นกระดาษระบายสี เก็บรวบรวมไว้เป็นรูปเล่ม ให้ภรรยาทอดตามลาย และใช้สอนให้กับผู้สนใจ โดยลุงสมบุญบอกว่าการสอนทอผ้าโดยดูลายจากแผ่นกระดาษจะทำให้ผู้เรียนสามารถทอผ้าเป็นเร็วกว่าดูลายจากผ้าโดยตรง

ปี พ.ศ. ๒๕๒๒ ลุงสมบุญได้เขียนลายผ้าตีนจกไว้หลายลายด้วยกัน รวบรวมเป็นเล่ม ถวายสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ และในปีเดียวกัน ภรรยาของลุงสมบุญคือ ป้าอัมพรได้ไปทอผ้าตีนจกถวายสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถทอดพระเนตรที่พระราชวังไกลกังวล หัวหิน เป็นเวลา ๑ เดือน ทั้งนี้เพราะสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ ทรงสนพระทัยลายผ้าตีนจกมาก จึงได้ออกแบบลายผ้าถวายสมเด็จพระนางเจ้าฯ เพื่อทรงเก็บไว้ที่พระตำหนักจิตรลดารโหฐานพระราชวังดุสิต

ต่อมาศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน จังหวัดราชบุรี ได้เข้ามาส่งเสริม โดยให้ชาวบ้านจัดเป็นกลุ่มอาชีพ ให้ลุงสมบุญเป็นผู้สอน ลุงสมบุญได้เขียนภาพเป็นลายต่าง ๆ ในรูปกราฟ และทำ

ตำราประกอบ หลักสูตรที่เรียนใช้เวลาเรียน ๑๕๐ ชั่วโมง สอนตั้งแต่เด็กถึงผู้ใหญ่ และได้มีการรวมตัวกันของชาวบ้านตั้งเป็นศูนย์สืบทอดศิลปะผ้าตีนจกวัดแคทราย โดยมีลุงสมบุญเป็นผู้สอนและได้รับการสนับสนุนจากศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน จังหวัดราชบุรี เช่นกัน

วัตถุดิบที่ใช้ในการทอผ้าตีนจก โดยเฉพาะเส้นด้ายลุงสมบุญบอกว่าได้ซื้อมาจากโรงงานทอผ้าในจังหวัดราชบุรี เคยมีโรงงานทอผ้ามาขอลายผ้าตีนจกจากลุงสมบุญไปลองทอด้วยเครื่องจักรแต่ทำไม่สำเร็จเพราะลายผ้านั้นละเอียดเกินไป ส่วนการแลกเปลี่ยนประสบการณ์เกี่ยวกับลายผ้าต่าง ๆ ลุงสมบุญบอกว่าไม่ได้ทำเพราะมีจุดประสงค์หลักเพียงแต่ต้องการรักษาเอกลักษณ์ของลายผ้าตีนจกโบราณของตำบลดอนแร่ไว้เท่านั้น ซึ่งแต่ละจังหวัดจะมีลายที่แตกต่างกันไป

สำหรับแรงบันดาลใจในการแกะลายผ้าตีนจกขึ้นนี้เนื่องจากอยากจะอนุรักษ์ศิลปะผ้าตีนจกให้เป็นมรดกวัฒนธรรมอันล้ำค่าของท้องถิ่นไว้ให้กับคนรุ่นหลัง

ผู้ที่ประกอบอาชีพทอผ้าตีนจกให้ประสบความสำเร็จนั้นลุงสมบุญได้แสดงความคิดเห็นว่า จะต้องเป็นบุคคลที่มีความละเอียดรอบคอบ มีความอดทน และมีสายตาดี

ความใฝ่ฝันในอนาคต ลุงสมบุญอยากจะให้ชาวบ้านในหมู่บ้านสร้างงานสร้างอาชีพใหม่ ๆ ขึ้นมา เช่น การปลูกหม่อนเลี้ยงไหม และหรือจัดกลุ่มส่งเสริมอาชีพผ้าตีนจก เพื่อรักษา

เอกลักษณ์ของผ้าตีนจกไว้ โดยเฉพาะลายผ้าต่าง ๆ กลัวจะสูญหายไปจากหมู่บ้าน

สิ่งที่สร้างความรู้สึกราบรื่นใจแก่ลุงสมบุญ จากการประกอบอาชีพนี้ ได้แก่

๑. ได้รับโล่เกียรตินิยม ในฐานะเป็นผู้สนับสนุนการศึกษา นอกโรงเรียนดีเด่นภาคเอกชน ประเภทบุคคล เมื่อวันที่ ๘ กันยายน ๒๕๒๘

๒. บ้าอัมพร ค่ายอด ได้รับโล่พระราชทานจากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ ได้รับรางวัลชมเชยในการประกวดผ้าขึ้นตีนจกในงานศิลปะเมืองราชบุรี ที่บ้านคูบัว เมื่อวันที่ ๑๒ เมษายน ๒๕๒๙

เมื่อลุงสมบุญประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพของตนแล้ว แต่ด้วยจิตใจที่เมตตา อยากช่วยเหลือผู้อื่น ซึ่งเป็นความใฝ่ฝันตั้งแต่วัยเด็กแล้วที่อยากเป็นครู จึงทำให้ลุงสมบุญพยายามที่จะถ่ายทอดสิ่งที่ตนได้เรียนรู้เพื่อเป็นวิทยาทานแก่บุคคลในสังคม ดังจะเห็นได้จาก

ในปี พ.ศ. ๒๕๓๐ ได้เป็นอาจารย์สอนการทอผ้าตีนจกที่วิทยาลัยเทคนิคโพธาราม

ในปี พ.ศ. ๒๕๓๑ ได้เป็นอาจารย์สอนทอผ้าตีนจกที่ศูนย์สืบทอดศิลปะผ้าตีนจกวัดแคทราย

ทำแบบฝึกหัดการทอผ้าให้นักเรียนได้ศึกษา ทั้งนักเรียนที่มาเรียนที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน วิทยาลัยเทคนิคโพธาราม และที่วิทยาลัยครูจอมบึง

เป็นผู้เผยแพร่ความรู้การทอผ้าตีนจกให้แก่บุคคลทั่วไป โดยศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดราชบุรี จ่ายค่าตอบแทนให้ชั่วโมงละ ๔๐ บาท โดยให้ไปสอนที่อำเภอจอมบึง อำเภอโพธาราม อำเภอเมือง จนปัจจุบันมีลูกศิษย์เรียนจบไปหลายรุ่นแล้ว

จะเห็นได้ว่าลุงสมบุญ มุ่งการสอนการทอผ้าตีนจกเพื่อเป็นวิทยาทาน โดยไม่ได้คิดหวังค่าตอบแทนอะไรมากมาย เมื่อตนประสบความสำเร็จในชีวิต ก็ยินดีที่จะทำงานให้เป็นประโยชน์ต่อสังคมโดยรวม และสืบทอดศิลปะผ้าตีนจกอันเป็นมรดกทางวัฒนธรรมอันล้ำค่าของท้องถิ่นให้คงอยู่กับคนรุ่นลูกรุ่นหลานสืบต่อ ๆ กันไป

จากชีวิตของคุณสมบุญ ค่ายอด ผู้ผลิตและจำหน่ายผ้าตีนจก บ้านเลขที่ ๑๕ หมู่ที่ ๑๐ ตำบลดอนแร่ อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี

สัมภาษณ์ : นายธีระ ชัยยุทธธรรม
นายสาโรจน์ พึ่งรำพรรณ
นางสาวพูนศิริ ไสภารักษ์

เขียน : นายธีระ ชัยยุทธธรรม

ภาพ : นายธีระ ชัยยุทธธรรม

วัน เดือน ปี : ๓ เมษายน ๒๕๓๓

ลูกผู้ขาย ชื่อ ทรงดล

...นักอนุรักษ์แห่งเขลางค์นคร ผู้ริเริ่มทำรถม้าจำลอง
เพื่อผดุงและเผยแพร่ศิลปประและสัญลักษณ์ของจังหวัดลำปาง
จนเป็นที่รู้จักดีทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ...

ปัจจุบันนี้ ความเจริญก้าวหน้าด้านวิทยาศาสตร์ ทำให้มีหลายสิ่งหลายอย่างเปลี่ยนแปลงไปมากมาย จนไม่สามารถที่จะหยุดยั้งได้ ท่ามกลางความเจริญรุ่งเรืองนี้ ก็อาจทำให้บางสิ่งบางอย่างหดหายไป ตัวอย่างเช่น การใช้เครื่องจักรแทนแรงคน การใช้รถแทนช้าง ม้า วัว ควาย หรือวัวเทียมเกวียน เป็นต้น ด้วยเหตุนี้ คนบางกลุ่มหรือบางคนพยายามจะสะสมสิ่งที่ตัวเองคิดว่าอาจจะสูญหายไปในอนาคต ที่เห็นชัด ๆ ก็คือ รถม้าและเกวียน ซึ่งนับว่าจะหาดูได้ยาก คน ๆ หนึ่งที่มีความคิดจะอนุรักษ์สิ่งนี้ไว้ ก็คือ ทรงดล สงวนศิลป์ แห่งจังหวัดลำปาง เขามีความวิตกว่าอีกไม่นานเกวียนหรือรถม้าอันเป็นสัญลักษณ์ของลำปาง อาจจะไม่มีให้เราเห็นกันอีกต่อไป ด้วยความคิดและแนวปฏิบัติของเขานี้เอง จึงได้เกิดงานอนุรักษ์เกวียน และรถม้าจำลองขึ้นมา ซึ่งเป็นผลงานที่ทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศได้ให้ความสนใจมาก จนทำให้เขาได้รับการยกย่องว่าเป็นผู้ประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพอิสระของจังหวัดลำปาง ถ้าจะพูดถึง

ทรงดล สงวนศิลป์

ประวัติการทำงานของเขาแล้ว แนนะเขาเกิดในตระกูลที่ยากจนมากที่สุดคนหนึ่งที่เขาตัวเทียบยาก เขาลำบากยากเย็นขนาดไหน ก็ลองมาอ่านประวัติการดำเนินชีวิตของเขาดูซิครับ

ทรงดล สงวนศิลป์ เกิดที่ตำบลสบตุ๋ย อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง เขาจึงเป็นคนเหนือโดยกำเนิด เขาเป็นบุตรคนที่ ๒ ในจำนวนพี่น้อง ๔ คน บิดามีอาชีพเป็นช่างตัดผม มารดาเป็นแม่ค้าขายผักเล็ก ๆ น้อย ๆ

ในวัยเด็ก เขอยากเป็นครู แต่ความใฝ่ฝันของเขาก็สลายไป เพราะความยากจนของครอบครัว ด้วยความที่ไม่มีจะกินนี้เอง พ่อของเขาจึงนำตัวเขาไปฝากกับหลวงพ่ที่วัดใกล้บ้าน เขาจึงเป็นเด็กวัดตั้งแต่เรียนอยู่ชั้น ป.๑ - ๔ แม้ว่าเขาจะเป็นเด็กวัดแต่เขาก็ไป ๆ มา ๆ ระหว่างวัดกับบ้าน พอมาที่บ้านเขาจะช่วยทำงานล้างจานและหุงข้าว เขาจึงเป็นทั้งเด็กวัดและเด็กบ้านในเวลาเดียวกัน เมื่อเรียนจบชั้นป.๔ แล้ว เขาก็ออกผจญชีวิตตามลำพัง อันถือว่าเป็นมหาวิทยาลัยชีวิตที่เรียนไม่มีสิ้นสุดจนกว่าชีวิตจะสลายไป งานแรกที่เขาทำหลังจากเรียนจบชั้นป.๔ แล้วก็คือช่วยแม่เก็บผักตามหนองบึงแล้วนำไปขายที่ตลาด ขายได้บ้างไม่ได้บ้างพอกินไปวันหนึ่ง ๆ โดยไม่มีจุดหมายอะไรเลย เขาช่วยแม่ขายผักอยู่ประมาณ ๓ - ๔ เดือน ก็เดินทางไปจังหวัดเชียงราย เป็นลูกจ้างปั้นกระเบื้องมุงหลังคา ที่อำเภอแม่จัน ได้ค่าจ้างเดือนละ ๑๕๐ บาท กินอยู่กับนายจ้าง สำหรับเงิน ๑๕๐ บาทนี้ เขาส่งมาให้แม่ทั้งหมด ตัวเขาเองไม่ใช้เลย เพราะสงสารแม่และน้อง ๆ ที่กินอยู่อย่างอด ๆ

อยาก ๆ เขาทำงานอยู่พิเศษ นายจ้างก็เลิกกิจการ จึงเดินทางกลับบ้านมาช่วยพ่อแม่ทำงานเล็ก ๆ น้อย ๆ เขาตักงานอยู่ ๔ เดือน เป็นช่วงเวลาที่เขามีความทุกข์มาก คิดมาก คิดถึงครอบครัว คิดถึงสงสารแม่และน้อง ๆ เพราะทุกคนอยู่ในสภาพความยากแค้นแสนเข็ญ เหมือนคนไม่มีอนาคต ไม่มีความหวังบางครั้งก็คิดอยากฆ่าตัวตาย แต่ก็มานึกถึงพุทธพจน์ที่ว่า การฆ่าตัวตายเป็นบาปอย่างยิ่ง เขาจึงเลิกคิด และปรับความคิดเสียใหม่ แต่อาจเป็นเพราะความเป็นผู้มีกตัญญูรู้คุณของผู้บังเกิดเกล้า จึงมีผู้มาเสนองานใหม่ให้เขาทำ เขากำลังตักงานอยู่แล้ว เมื่อมีคนเสนองานมาให้ทำก็รีบรับทันที เป็นงานส่งหนังสือพิมพ์ โดยใช้รถจักรยานไปส่งตามที่ลูกค้าประจำที่มีอยู่แล้ว ได้เงินเดือน ๆ ละ ๒๐๐ บาท กินอยู่ของเราเอง ก็ยังนับว่าดีกว่าอยู่เปล่า ๆ เพราะภาวะการตักงานนั้นยิ่งนานก็ยิ่งทำให้สุขภาพจิตเสียมากขึ้นทุกที เดือนละ ๒๐๐ บาท เขามอบให้แม่หมดเวลาต้องการจะใช้จ่ายอะไรก็ขอจากแม่ แต่เขาจะทำเฉพาะช่วงเช้างานก็เสร็จ พอหลังเที่ยงแล้วเขาจะมาทำหน้าที่เป็นเด็กปั๊ม ทำความสะอาดและคอยเติมน้ำมันให้ลูกค้า ได้รายได้เดือนละ ๑๕๐ บาท เขาเป็นคนที่มึนงงใจที่มุ่มมั่นและจริงจังต่องาน แม้อายุน้อย แต่เขาก็ทำงานอย่างไม่รู้เหน็ดเหนื่อย เขาทำงานสองงานในวันเดียว ซึ่งจะหาบุคคลประเภทนี้ได้ยากยิ่ง เขาเป็นคนที่เสียสละและกตัญญู เขาพยายามทำงานและรวบรวมเงินมอบให้แม่ เพราะเป็นห่วงและสงสารแม่มาก

แม่ของเขาต้องทำงานหนัก เที้ยวเก็บผักเก็บหญ้าตามท้องร่องตามบ่อ ตามบึงไปขายที่ตลาดในตอนเช้าและเย็นทุกวัน

เขาทำงานส่งหนังสือพิมพ์และทำงานที่ปั้มน้ำมันอยู่ปีเดียวก็เลิกทำ เพราะมีคนมาชวนไปทำงานที่ดอยอินทนนท์ จังหวัดเชียงใหม่ เป็นช่างไฟฟ้าและประปา มีการวางท่อใต้ดิน และสูบน้ำจากห้วยมากรองน้ำที่ดอยอ่างกา อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ ได้เงินเดือน ๆ ละ ๗๐๐ กว่าบาท เขาทำอยู่ประมาณ ๖ เดือนก็ลาออก เพราะทนต่ออากาศหนาวไม่ไหว อากาศบนดอยอินทนนท์หนาวมาก ขณะอยู่เชิงดอยข้างล่างร้อนจัดจนเหงื่อออกเป็นเม็ด ๆ พอขึ้นไปถึงยอดดอยอินทนนท์ อากาศหนาวจัดถึงศูนย์องศา เนื่องจากดอยอินทนนท์เป็นดอยที่สูงที่สุดในประเทศไทย

จากดอยอินทนนท์ก็มาอยู่บ้านไม่ถึงเดือนเขาก็ไปสมัครงานเป็นช่างไฟฟ้าที่โรงภาพยนตร์ โดยนำความรู้และประสบการณ์จากการไปทำงานที่ดอยอินทนนท์มาใช้ในอาชีพช่างไฟฟ้าในขณะที่เขาอายุเพียง ๑๖ ปีเท่านั้น เขาเป็นคนช่างสังเกต เมื่อสนใจอะไรแล้วก็จะพยายามศึกษาสิ่งนั้นเสมอ จนสามารถทำได้ อย่างเช่นในขณะที่เขาเป็นช่างไฟฟ้าในโรงภาพยนตร์ เขาก็อยากจะเป็นคนฉายภาพยนตร์บ้าง เขาจึงคลุกคลีอยู่กับคนฉายภาพยนตร์ แล้วก็พยายามสังเกตวิธีการฉายภาพยนตร์ไม่นานนักเขาก็สามารถฉายภาพยนตร์ได้ บางครั้งคนฉายภาพยนตร์ไม่อยู่เขาก็จะทำหน้าที่ฉายภาพยนตร์แทนให้อยู่บ่อย ๆ ดังนั้นอีก ๒ ปีต่อมา เขาจึงได้เปลี่ยนหน้าที่จากช่างไฟฟ้าเป็นคนฉายภาพยนตร์แทนคนเก่าที่

ลาออกไป และได้รับเงินเดือน ๆ ละ ๔๕๐ บาท ซึ่งเขาก็มอบให้แม่ทั้งหมด

ทรงดลทำได้ไม่นาน ก็ลาออก เพราะเขาไม่ชอบมีเจ้านายหลายคนมาสั่งงานทำให้งานสับสน หลังจากนั้นก็มาทำงานที่อุชฌมรยนต์ ในตัวเมืองลำปาง ได้เงินเดือน ๆ ละ ๗๐๐ บาท ซึ่งตอนนั้นเขาอายุ ๒๔ ปีพอดี ก็ยังไม่มียานเป็นชิ้นเป็นอัน ยังเอาแพะอะไรไม่ได้เลย อยู่ที่อยู่เขาต้องทำงานหนักมากหนักที่สุดเท่าที่เขาเคยทำมา เพราะเขาทำหน้าที่ซ่อมช่วงล่างของรถอย่างเดียว ต้องนอนควานนอนหงายใต้ท้องรถตลอดเวลา เขาต้องนอนดมสูดกลิ่นน้ำมันเครื่องระคนฝุ่นผงสารพัดใต้ท้องรถ ไม่นานนักสุขภาพของเขาก็เริ่มเสื่อมโทรมลง ทำให้เขาเป็นโรคปอด และโรคกระเพาะพร้อม ๆ กัน ที่สุดเขาก็ต้องลาออกมารักษาตัวอยู่ ๑ ปี หลังจากหายจากโรคแล้ว เขาก็ออกหางานทำต่อไป ทรงดลกล่าวว่า “ชีวิตของผมนั้นลำบากตลอดมาตั้งแต่เด็ก แต่ผมก็ทนสู้ทั้ง ๆ ที่ไม่รู้ว่าจะสู้ได้นานสักแค่ไหน ถ้าไม่สู้ก็ต้องอดตาย แต่ลูกผู้ชายอย่างผมไม่ยอมอดตายแน่ และที่ผมอยู่รอดมาได้ทุกวันนี้ ก็ด้วยความอดทนเท่านั้น คนเราถ้าขาดความอดทนก็ไปไม่รอด ไม่พบความสำเร็จหรอกครับ”

ที่สุดเขาก็ได้งานใหม่ คืองานก่อสร้าง เป็นงานรับเหมาสถาปัตยกรรม ตัวเขาเป็นลูกจ้างรายวัน ได้วันละ ๓๐ บาท เป็นงานที่หนักมาก เขากล่าวว่า งานที่อุชฌมรณผมว่ามันหนักที่สุดแล้วยังหนักงานก่อสร้างไม่ได้ครับ ถ้าแก่เขาให้ผมทำทุกอย่างเลย

แบกถุงปูน แบกไม้ ทำสารพัดครับ” แต่ด้วยความวิริยะอุตสาหะในการทำงาน ทำให้เค้าแก่มองเห็นแนวของเขาว่า เขาเป็นคนมีศิลปะ มีฝีมือทางด้านช่าง จึงได้ให้เขามาทำงานแผนกช่างไม้แทนการทำงานก่อสร้างทั่วไป เขาจึงได้มีโอกาสฝึกฝีมือด้านช่างไม้ เพื่อจะได้เป็นช่างไม้ที่มีคุณภาพ ทั้งนี้เพราะตัวเขาเองนั้นชอบงานที่ละเอียดอ่อน ส่วนงานฝีมือหยาบ ๆ เขาไม่ชอบทำ เพราะไม่ถูกกับลักษณะนิสัยของเขา

ถึงแม้ทรงดล จะย้ายงานเปลี่ยนงานบ่อย ๆ ใช่ว่าเขาจะเป็นคนที่ไม่เอาถ่านก็หาไม่ แต่เป็นเพราะงานบางงานไม่ตรงกับลักษณะนิสัยของเขา แต่สำหรับงานช่างไม้ที่ลาออกก็เพราะงานหมด งานปลูกบ้านมิให้ทำเป็นครั้งคราว ไม่มีให้ทำติดต่อกันตลอด แต่การได้เปลี่ยนงานบ่อย ๆ ของเขานั้นทำให้เขาได้ประสบการณ์ด้านต่าง ๆ มากมาย เหมือนกับเป็นมหาวิทยาลัยชีวิตทีเดียว เขาได้ผ่านงานช่างมาหลายช่าง ช่างไฟฟ้า ช่างประปา ช่างฟิต รวมทั้งช่างไม้ด้วย ประสบการณ์จากงานช่างต่าง ๆ ทำให้เขาเกิดความคิดริเริ่มที่จะทำงานช่างอื่น ๆ ต่อไป

หลังจากงานสร้างบ้านหมดลง เขาก็ว่างงานอีก แต่คราวนี้แทนที่เขาจะวิ่งหางานเหมือนแต่ก่อน เขากลับมานั่งคิดนอนคิดว่าการทำงานของเขาที่ผ่านมาตั้งแต่ต้นนั้น ล้วนแต่เป็นงานประเภทเป็นลูกจ้างเขาทั้งนั้น เป็นงานที่ได้รับเงินเป็นรายเดือนหรือไม่ก็รายวัน แต่มยังไม่มีอิสระอีกด้วย ต้องทำตามคำสั่งของเจ้านายผู้

เป็นเจ้าของกิจการอยู่ร่ำไป ไม่เป็นตัวของตัวเอง และที่สำคัญไม่มีโอกาสจะร่ำรวยได้เลยแม้แต่น้อย

ดังนั้นเขาจึงคิดสร้างงานของตนขึ้นมาเอง โดยอาศัยประสบการณ์ที่ได้ผ่านมาเป็นแรงหนุนเนื่อง ด้วยเหตุนี้งานชิ้นใหม่คือการทำ “เกวียนจำลอง” จึงเกิดขึ้น เป็นงานอิสระส่วนตัว ที่เกิดจากความคิดของเขาเอง โดยอาศัยความชำนาญ ทางช่างไม้ ที่เขาได้เคยทำมาแล้วนั่นเอง เป็นงานที่ต้องใช้ความละเอียด ซึ่งตรงกับลักษณะนิสัยของเขาเอง เขาบอกว่า

“ผมเองทำงานและเปลี่ยนงานมาหลายงาน ซึ่งงานแต่ละงานที่ทำมาไม่ค่อยตรงกับลักษณะนิสัยและความถนัดของผมนัก การทำงานที่ผ่านมาจึงเป็นเพียงการมุ่งค้นหาแนวทางหรือหาประสบการณ์ในงานเพื่อเลือกสรรสิ่งที่ดีกว่าเป็นการสร้างงานใหม่ให้ตรงกับความถนัดของผมเท่านั้น และเวลานี้ผมก็ได้พบงานที่ตรงกับลักษณะนิสัยที่แท้จริงของผมแล้วครับ”

เขาเริ่มทำเกวียนจำลองเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๑ ตอนแรก ๆ ก็ค่อยทำไปเรื่อย ๆ ไม่รีบเร่งอะไร เท่าที่เวลาและโอกาสจะอำนวยพอทำเสร็จก็มีคนสนใจเกวียนจำลองคันแรกเขาขายไปในราคา ๒๕๐ บาท ก็เกิดความภาคภูมิใจและมีกำลังใจที่จะทำต่อไป คิดไปทำไปด้วยปรับปรุงให้ดีขึ้นเรื่อย ๆ เครื่องมือที่ใช้ก็มี ตะไบ สิว ค้อน ตะปู และมิด สำหรับเหลา ทำเสร็จแล้วก็เอาไปวางขายหน้าบ้าน ทำได้ก็คันก็ขายหมด คนที่ซื้อตอนแรก ๆ ก็เป็นคนพื้นบ้านที่ลำปางนี่เอง แรก ๆ ทำยากคันหนึ่งใช้เวลาทำเป็นเดือน

แต่เดี๋ยวนี้ชำนาญแล้ว ทำเสร็จภายใน ๑ อาทิตย์ ขายคันละ ๗๐๐ บาท และทำไม่ทันขาย เพราะมีคนมาสั่งจองมากมาย ทรงคลได้พูดถึงขั้นตอนการทำและส่วนประกอบของเกวียนจำลองว่า มีลำดับขั้นตอนดังนี้

๑. ทำวงล้อก่อน
๒. ทำตัวถังเกวียน
๓. ทำคานเกวียน (จำนวน ๒ อัน)
๔. สายคล้องคอ
๕. แอก
๖. ไม้บังหน้าบังหลัง
๗. เอาตั้งแต่ข้อ ๑ - ๖ มาประกอบเป็นเกวียน โดยใช้ตะปูเป็นตัวเชื่อม
๘. นำมาทาสีแล็กเกอร์
๙. จำหน่าย

ต่อมาเขาก็มาคิดทำรถม้าจำลอง เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๓ ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของจังหวัดลำปาง และมีจังหวัดลำปางแห่งเดียวในประเทศไทยที่มีรถม้าให้คนเช่านั่งรอบเมืองลำปาง รถม้าแต่ละคันต่างก็ตกแต่งอย่างสวยงามเพื่อเป็นเครื่องกระตุ้นให้ผู้คนหรือนักท่องเที่ยวเช่า แรงบั่นดาลใจที่ทำให้เขาหันมาทำรถม้าจำลองก็คือ ตอนเด็ก ๆ เขาเคยเกาะท้ายรถม้าเล่นหรือไม่ก็เกาะท้ายรถม้าไปเที่ยวงานทั้งไปและกลับไม่ต้องเสียเงิน จึงเกิดความรู้สึกระลึกถึงครั้งอดีตสมัยเป็นเด็กโน้น อีกประการหนึ่งเป็นการอนุรักษ์

สิ่งที่หาดูได้ยาก เพราะไม่อาจจะคาดการณ์ได้ว่า รถมารับจ้างที่มีอยู่ที่จังหวัดลำปางจะเลิกไปเมื่อไร เขากล่าวว่า การทำรถม้าจำลอง ทำยากกว่าเกวียนจำลอง เพราะมีขั้นตอนยุ่งยากกว่าและทำด้วยไม้สักล้วนและอุปกรณ์อย่างดีที่มีความประณีต จึงขายราคาแพงกว่าคือ ขายคันละ ๑,๗๐๐ บาท ซึ่งเป็นราคาที่ขายหน้าบ้านแต่ถ้ามีคนมาขอรับจากบ้าน เขาจะขายราคาคันละ ๑,๕๐๐ บาท เวลาก็ทำไม่ทันขาย เดือนหนึ่งทำได้ไม่เกินสองคัน เพราะทำคนเดียวแต่มีคนมาสั่งจองมากมาย ส่วนภรรยา ก็ช่วยเล็กน้อย เช่น ทาสี ลงแล็กเกอร์ เป็นงานที่ง่าย ๆ

ขั้นตอนการทำรถม้าและอุปกรณ์ก็มีดังนี้

๑. ทำวงล้อก่อน เป็นอันดับแรก
๒. ทำตัวถังรถม้า
๓. ทำประทุนรถม้า
๔. ทำตะเกียงทั้ง ๒ ข้างด้านหน้า
๕. ทำวงเลี้ยว บังคับล้อหน้า
๖. ทำเครื่องคล้องคอม้า
๗. ทำบังโคลน
๘. ทำขาเหยียบ
๙. ทำเบาะนั่ง
๑๐. ทำธงติดท้ายรถม้า ๒ ธง
๑๑. ตัวม้าตอนแรกทำเองต่อมาซื้อเพราะราคาไม่แพง

นอกจากทำเกวียนจำลอง และรถม้าจำลองแล้ว เขายังทำ
นกกระสา นกกระยางจำลอง อีกด้วย ตัวใหญ่ขายตัวละ ๑๕๐ บาท
ตัวเล็กราคา ๑๕ บาท แต่งานพิเศษอีกอย่างหนึ่งของเขาก็คือ
งานซ่อมและปะยางรถจักรยาน เพราะได้ประสบการณ์มาจาก
ตอนที่เขาทำงานที่อู่ซ่อมรถยนต์นั่นเอง มีคนมาซ่อมรถจักรยานและ
ปะยางทุกวัน ๆ ๕ - ๖ ราย โดยคิดราคาปะยาง แผลละ ๕ บาท
ซ่อมลูกปืนครั้งละ ๒๐ - ๓๐ บาท ทรงดล เป็นคนที่ขยันทำมา
หากิน ไม่เห็นแก่ความเหน็ดเหนื่อย ดังจะเห็นได้จากการทำงาน
หลายอาชีพพร้อม ๆ กัน เช่นทำเกวียนจำลอง รถม้าจำลอง
นกกระสา นกกระยาง รับปะยางและซ่อมรถจักรยาน แต่เขา
บอกว่ารายได้ที่ดีที่สุดก็คือ การทำรถม้าจำลอง

ส่วนอนาคตข้างหน้านั้น เขายากจะทำควายไถนาจำลอง
และประเภทเครื่องประดับต่าง ๆ และกำลังคิดจะทำอยู่ เขามอง
ไกลถึงขนาดจะตั้งสถานที่ผลิตเครื่องประดับ แล้วจะให้นักเรียน
นักศึกษาเข้ามาฝึกงานด้วย เพื่อให้เยาวชนได้มีอาชีพเมื่อจบ
การศึกษาไปแล้ว

งานของเขา เป็นงานทำกันภายในครอบครัว โดยมีเขา
เป็นตัวหลัก มีภรรยาและลูกอีก ๒ คน เป็นผู้ช่วย เขาได้พูดถึง
ช่วงที่ลำบากที่สุด คือ ช่วงที่ทำงานที่อู่รถและงานก่อสร้าง แต่
ก็ได้รับประสบการณ์มากมาย ซึ่งเป็นผลทำให้เขาสามารถสร้าง
งาน สร้างอาชีพได้ด้วยตนเอง และที่ทำให้เขาภูมิใจที่สุดก็คือ
ผลงานจากรถม้าจำลองและเกวียนจำลอง เป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยว

ชาวไทย และต่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผลงานของกลุ่ม
ไม่อาจเทียบเขาได้เลย เพราะฝีมือที่ประณีตของเขานั้นเอง จน
ทำให้เขาประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพอิสระในปี
พ.ศ. ๒๕๒๔ ขณะที่เขามีอายุเพียง ๓๒ ปีเท่านั้น และเขาได้ให้
ข้อเสนอแนะแก่เยาวชนว่าให้มีความอดทน ทำงานทุกอย่างด้วยความ
อดทนไม่ทิ้งงานไม่หนึ่งงาน

เขามีคติประจำใจในการทำงานว่า อดทน ขยัน และ
พึ่งตนเอง

จากชีวิตจริงของ คุณทรงดล สงวนศิลป์ เลขที่ ๒๕๑ ถนน
นากวม ตำบลสบตุ๋ย อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง

สัมภาษณ์ : นายศุภกิจ สีหาบุตร
: นายธรรมศักดิ์ มีอิสระ

เขียน : นายศุภกิจ สีหาบุตร

ถ่ายภาพ : นายธรรมศักดิ์ มีอิสระ

วันสัมภาษณ์ : ๒๒ มีนาคม ๓๓

ชีวิตต้องสู้ ๑๑